

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนเอกชนจังหวัดสุพรรณบุรี

โดย
นางสาวยิ่งลักษณ์ ศรีทองอ่อน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนเอกชนจังหวัดสุพรรณบุรี

โดย
นางสาวยิ่งลักษณ์ ศรีทองอ่อน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE PARTICIPATION OF SCHOOL COMMITTEE AND
ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF PRIVATE SCHOOL
IN SUPHANBURI PROVINCE

By
Miss Yinglak Sritong-on

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
Master of Education Program in Educational Administration
Department of Educational Administration
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2015
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี” เสนอ โดย นางสาวยิ่งลักษณ์ ศรีตองอ่อน เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร
2. อาจารย์ ดร.สำเริง อ่อนสัมพันธุ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว)

...../...../.....

.....กรรมการ
(ดร.สุริยะ รูปหมอก)

...../...../.....

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร)

...../...../.....

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สำเริง อ่อนสัมพันธุ์)

...../...../.....

54252320 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน/การบริหารงานวิชาการ

ยิ่งลักษณ์ ศรีทองอ่อน : การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ว่าที่ พ.ต.ดร.นพดล เจนอักษร และ อ.ดร.สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์. 159 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี 2) การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 27 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน 2 คน และครู 2 คน รวมทั้งสิ้น 162 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรีกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2.

54252320 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : THE PARTICIPATION OF SCHOOL COMMITTEE / THE ACADEMIC AFFAIRS
ADMINISTRATION

YINGLAK SRITONG-ON : THE PARTICIPATION OF SCHOOL COMMITTEE AND
ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF PRIVATE SCHOOL IN SUPHANBURI PROVINCE.
THESIS ADVISORS : ASST.PROF.MAJ.NOPADOL CHENAKSARA, RTAR.,Ph.D. AND SAMRERNG
ONSAMPANT, Ph.D., 159 pp.

The purposes of the research were to determine 1) the participation of school committee of private school in Suphanburi Province 2) the academic affairs administration of private school in Suphanburi Province and 3) the relationship between participation of school committee and academic affairs administration of private school in Suphanburi Province. The sample uses in this research were 27 private schools. The 6 respondents in each school were a director, deputy director, 2 school committees, and 2 teachers, with total of 162. The statistical used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product - moment correlation coefficient.

The findings of research revealed that:

1. The participation of school committee of private school in Suphanburi Province as a whole was at a high level.
2. The academic affairs administration of private school in Suphanburi Province as a whole was at a high level.
3. The participation of school committee and academic affairs administration of private school in Suphanburi Province were related at .01 level of significance.

Department of Educational Administration	Graduate School, Silpakorn University
Student's signature	Academic Year 2015
Thesis Advisors' signature 1.	2.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี” สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความเมตตาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว ประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.สุริยะ รูปหมอก ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆจนสมบูรณ์ และคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุนและให้กำลังใจ ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาเสียสละเวลาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบ แก้ไข และให้ คำแนะนำเพื่อความถูกต้องเหมาะสมของเครื่องมือการวิจัย ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน และคณะครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยนาทที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการ ทดลองเครื่องมือ และขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน และคณะครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรีที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อเสวย คุณแม่บุญช่วย ศรีทองอ่อน ผู้ที่ให้ชีวิต ให้สิ่งที่ดีงาม ให้กำลังใจ คอยสนับสนุน และเป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของลูก ขอขอบคุณ ดร.ปัญญา แก้วกัญญา ที่ให้คำแนะนำและ ให้กำลังใจที่ดี ขอขอบคุณ ดร.ชนิษฐา พลายเพชร ดร.ภาคิน โชติเวศย์ศิลป์ คุณสะอาด พรพนม และ คุณสามารถ สุรโรคา ที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ขอขอบคุณสำหรับกำลังใจจาก เพื่อนๆร่วมชั้นเรียนมัธยมปลาย และเพื่อนร่วมชั้นเรียนปริญญาตรี สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่คอยส่งกำลังใจและแรงสนับสนุน ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าแห่งความพยายามจนสำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบเพื่อทดแทนพระคุณของบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และให้ความเมตตาช่วยเหลือมาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันที่มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของงานวิจัยในครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
ปัญหาของการวิจัย	3
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ข้อคำถามการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบข่ายเชิงมนทัศน์สรุปของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริการโรงเรียน.....	10
ความหมายของการมีส่วนร่วม	10
ความสำคัญของชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	13
ประเภทของการมีส่วนร่วม	17
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา	20
การบริหารงานวิชาการโรงเรียน	23
ความหมายของการบริหารงานวิชาการโรงเรียน	23
ความสำคัญของงานบริหารวิชาการ	25
ขอบข่ายงานวิชาการ	26
ภารกิจการดำเนินงานวิชาการ	29
สถานศึกษาเอกชน	75
คณะกรรมการโรงเรียน.....	75
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	77
งานวิจัยในประเทศ.....	77
งานวิจัยต่างประเทศ.....	80
สรุป.....	83

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 84
	วิธีการและขั้นตอนของการวิจัย..... 84
	ระเบียบวิธีวิจัย..... 84
	แผนแบบของการวิจัย..... 85
	ประชากร..... 85
	กลุ่มตัวอย่าง..... 85
	ผู้ให้ข้อมูล..... 86
	ตัวแปรที่ศึกษา..... 86
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 89
	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 90
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 91
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 91
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 91
	สรุป..... 92
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 94
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล..... 94
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน..... 96
	ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานวิชาการ..... 100
	ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี..... 116
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 119
	สรุปผลการวิจัย..... 119
	การอภิปรายผล..... 120
	ข้อเสนอแนะ..... 124
	ข้อเสนอแนะของการวิจัย..... 124
	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป..... 125
	รายการอ้างอิง..... 126
	ภาคผนวก..... 131
	ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.... 132
	ภาคผนวก ข หนังสือขอตกลงเครื่องมือวิจัย..... 135
	ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย..... 138
	ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล..... 140

บทที่	หน้า
ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	143
ประวัติผู้วิจัย	159

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ระดับผลการเรียนด้วยระบบต่างๆ.....	47
2	ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล	86
3	สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง.....	95
4	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โดยภาพรวม	96
5	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	96
6	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	97
7	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	98
8	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	99
9	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม.....	100
10	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา หรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	101
11	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ.....	102
12	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	103
13	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา.....	104
14	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	105
15	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	106
16	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน	107

ตารางที่	หน้า
17	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้..... 108
18	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา..... 109
19	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการแนะแนว..... 110
20	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 110
21	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมชุมชนในมีความเข้มแข็งทางวิชาการ..... 111
22	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น..... 112
23	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา..... 113
24	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา..... 113
25	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 114
26	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 115
27	ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน..... 117

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิตี่		หน้า
1	ขอบข่ายเชิงมโนทัศน์สรุปของการวิจัย.....	6
2	ขอบเขตการวิจัย	8
3	ขั้นตอนการวางแผนงานวิชาการของสถานศึกษา.....	31
4	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	46
5	การใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.....	52
6	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.....	54
7	โรงเรียนหลายวิทยาเขต	67

บทที่ 1

บทนำ

ปัจจุบันเราอยู่ในยุคของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างไม่สิ้นสุด ทำให้ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเมืองและการปกครอง สิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ คือ “คน” เพราะคนคือทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ และเครื่องมือที่พัฒนาคนให้มีคุณภาพ คือ กระบวนการเรียนรู้และการศึกษา¹ ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)พ.ศ.2545 ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสร้างจรรยาบรรณความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต² โดยความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข³ ตรงตามกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลก ยึดมั่นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ใช้หลักการเช่นเดียวกันกับที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่จะส่งเสริมให้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี อย่างมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จากนัยของรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

¹ สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, ระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา (กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2547), 4.

² กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) พุทธศักราช 2545 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546), 2.

³ เรื่องเดียวกัน, 5.

⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551), 4.

(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดวิสัยทัศน์และบทบาทของการศึกษาไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการทางการศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน ตลอดจนชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น การบริหารและจัดการศึกษาที่ดี จึงมุ่งเน้นที่จะพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความรู้ มีคุณธรรม และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาบุคคลให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งกระบวนการทางการศึกษาต้องอาศัยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแล ได้แก่ โรงเรียนหรือสถานศึกษา ซึ่งประชาชนทั่วไปเองก็มีส่วนร่วมในการช่วยจัดการการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ในมาตรา 80 (4) กำหนดให้รัฐสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อร่วมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐ ประกอบกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 11(2555-2559) ได้กล่าวไว้ถึงการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาและสร้างเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อให้การศึกษามีการพัฒนาเพื่อแข่งขันกับสังคมโลกในปัจจุบันได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2)พ.ศ.2545 ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนไว้ 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ทั้งนี้การบริหารงานวิชาการต้องเป็นไปตามขอบข่ายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ 17 ด้าน 1)การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2)การวางแผนงานด้านวิชาการ 3)การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4)การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5)การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6)การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7)การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8)การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9)การนิเทศการศึกษา 10)การแนะแนว 11)การพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12)การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13)การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14)การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15)การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16)การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17)การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

ปัญหาการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ นั้น ยังขาดความรู้และความเข้าใจในบทบาทของตนเอง โดยเฉพาะบทบาทของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโรงเรียนเอกชน มีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมให้การแสดงความคิดเห็นในด้านต่างๆ รวมทั้งการบริหารจัดการงานวิชาการโดยแสดงความคิดเห็นผ่านตัวแทนผู้ปกครองจริง แต่ยังไม่กล้าเข้ามามีบทบาทมากเนื่องจากโรงเรียนเอกชนเป็นสถานศึกษาที่ดำเนินการโดยเจ้าของที่เป็นผู้บริหารเป็นผู้ที่บทบาทให้การบริหารจัดการในทุกด้าน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนเอกชน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารจัดการงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อทราบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อคำถามการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับใด
2. การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับใด
3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัย โดยอาศัยแนวทางจากทฤษฎี แนวคิด หลักการ เพื่อเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับปานกลาง
2. การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน มีความสัมพันธ์กัน

ขอบข่ายเชิงมนทัศน์สรุปของการวิจัย

ในการทำการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอตามแนวคิดของ แคทซ์ และคาห์น(Katz and Kahn) ที่ได้กล่าวไว้ว่า องค์การเป็นระบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบหรือส่วนสำคัญ คือ ตัวป้อน (input) กระบวนการ (process) และผลผลิต (output) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนนี้ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันโดยทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร ในขณะที่เดียวกันจะมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ(feedback) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ระบบยืนยาวอยู่ได้ นอกจากนี้ ระบบยังมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม (context) โดยระบบจะได้รับตัวป้อนจากสภาพแวดล้อมและระบบจะสร้างผลผลิตให้สภาพแวดล้อม⁵ ซึ่งในระบบของการบริหารการศึกษานั้น ปัจจัยนำเข้า(input) ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ การบริหารจัดการ ทางด้านกระบวนการ(process)นั้นประกอบด้วย การบริหาร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศติดตาม และประเมินผล จนเกิดเป็นผลผลิต(output) ซึ่งเป็นผลลัพธ์มาจากกระบวนการผลิต ได้แก่ ผลการปฏิบัติงานด้านต่างๆ คุณภาพของผู้เรียน ความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง⁶ ซึ่งปัจจัยนำเข้า(input) กระบวนการ(process) และผลผลิต(output) มีความสัมพันธ์กัน

การมีส่วนร่วมมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้ ชูชาติ พวงสมจิตร แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1)การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มโครงการ 2)การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน 3)การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินโครงการ 4)การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการ⁷ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ แบ่งกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ออกเป็น 8 ขั้นตอน คือ 1)การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2)ร่วมสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในชุมชน 3)ร่วมสร้างเครือข่ายในกลุ่มผู้มีส่วนร่วม 4)ร่วมสร้างกิจกรรม 5)ร่วมต่อรองเพื่อดำเนินงาน 6)ร่วมดำเนินงาน 7)ร่วมประเมินผล 8)ร่วมกันรับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน⁸ โคเฮน และฮัพฮอฟฟ์ (Cohen and

⁵ Daniel Katz and Robert L. Kahn, *The Social Psychology of Organization*, 2nd ed. (New York : John Wiley & Son, 1978),20.

⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, *คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล* (กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546), 32

⁷ ชูชาติ พวงสมจิตร, “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร,” (ปริญญาานิพนธ์ครุศาสตร์ดุขฎิบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย2540),19.

⁸ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์, “การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542), (บทคัดย่อ)

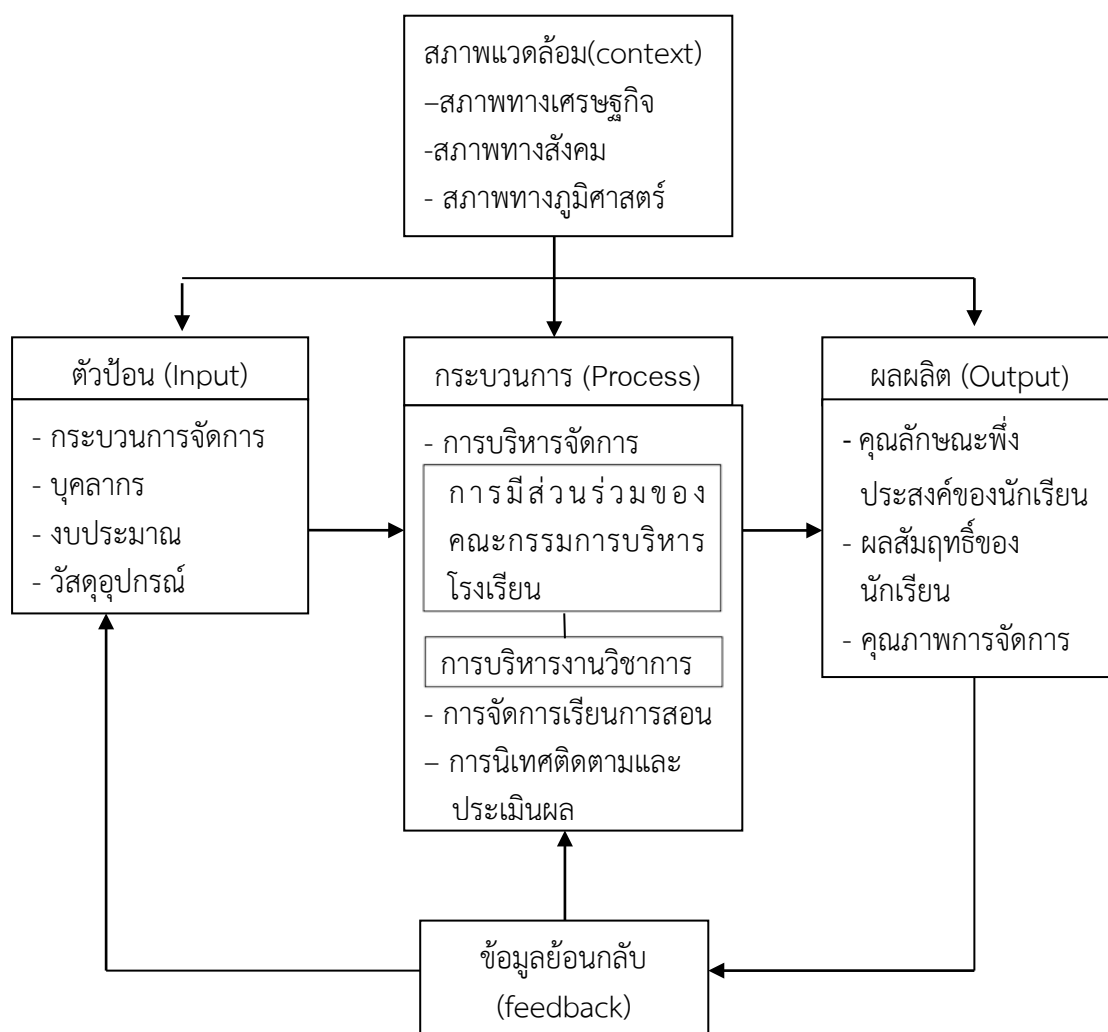
Uphoff) ซึ่งกำหนดรูปแบบของการมีส่วนร่วม 4 แบบ คือ 1)การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2)การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3)การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4)การมีส่วนร่วมในการประเมินผล⁹

ในส่วนงานบริหารวิชาการโรงเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาทุกระดับ ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดไว้หลายแนวทาง อาทิเช่น เฟเบอร์และเชียร์รอน (Faber and Shearron) ได้แบ่งงานวิชาการออกเป็น 6 ด้าน 1)การจัดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2)การจัดเนื้อหาของหลักสูตร 3)การนำหลักสูตรไปใช้ 4)การจัดอุปกรณ์การสอน 5)การนิเทศการสอน 6)การส่งเสริมครูประจำการ¹⁰ เซอร์จิโอวานีและคณะ(Sergiovanni and others) ให้ความเห็นว่า ขอบข่ายของงานวิชาการมีดังนี้ 1)การตั้งปรัชญาการศึกษาขึ้นมาและตั้งวัตถุประสงค์ในการบริหาร เพื่อให้บรรลุปรัชญาการศึกษา 2)การจัดทำโครงการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ 3)จัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ 4)สร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงและ 5)จัดหาวัสดุเพื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ¹¹ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดขอบข่ายงานบริหารวิชาการตามขอบข่ายและภารกิจ การดำเนินงานวิชาการไว้ 17 งาน ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจศึกษา ดังนี้ 1)การพัฒนาหรือการดำเนินการ เกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2)การวางแผนงานด้านวิชาการ 3)การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4)การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5)การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6)การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7)การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา 8)การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9)การนิเทศการศึกษา 10)การแนะแนว 11)การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12)การส่งเสริม ชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13)การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น 14)การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15)การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน ด้านวิชาการของสถานศึกษา 16)การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17)การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังแผนภูมิที่ 1

⁹ John M. Cohen and Noman T. Uphoff, **Rural Development Participation: Concepts and Measures for project Design, Implementation and Evaluation**, accessed July 20, 2011, available from <http://www.ponline.org/node/499235>

¹⁰ Charles F. Faber and Gilbert F. Sherron, **Elementary School Administration Theory and Practice** (New York : Rinchert and Winston, 1970), 212.

¹¹ Thomas J. Sergiovanni and Others, **Educational Governance and Administration** (New Jersey : Prentice – Hall, Inc., 1981), 267-268.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงมโนทัศน์สรุปของการวิจัย

ที่มา : Daniel Katz and Robert L. Kahn, *The Social Psychology of Organization*, 2nd ed. (New York : John Wiley & Son, 1978),20.

: J.M.Cohen and N.T.Uphoft, "Participation's Place in Rural Development : Seeking Clarity Through Specificity." *World Development* 8, 3 (1980), 224

: กระทรวงศึกษาธิการ, *คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล* (กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546), 32.

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โดยใช้แนวคิดของของโคเฮน และอัพฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff) ซึ่งกำหนดรูปแบบของการมีส่วนร่วม 4 แบบ คือ 1)การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2)การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3)การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4)การมีส่วนร่วมในการประเมินผล¹² ในส่วนของการบริหารงานวิชาการ ใช้ตาม ขอบข่ายและภารกิจการดำเนินงานวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ 1)การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2)การวางแผนงานด้านวิชาการ 3)การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4)การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5)การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6)การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7)การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8)การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9)การนิเทศการศึกษา 10)การแนะแนว 11)การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12)การส่งเสริมชุมชนในมีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13)การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น 14)การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15)การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา 16)การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17)การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา¹³ ดังแผนภูมิที่ 2

¹² J.M.Cohen and N.T.Uphoff, "Participation's Place in Rural Development : Seeking Clarity Through Specificity," *World Development* 8, 3 (1980) : 224.

¹³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ.2550.* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550),28-51

<p style="text-align: center;">การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 	<p style="text-align: center;">การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2. การวางแผนงานด้านวิชาการ 3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9. การนิเทศการศึกษา 10. การแนะแนว 11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12. การส่งเสริมชุมชนในมีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น 14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา 16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
--	--

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตการวิจัย

ที่มา : J.M.Cohen and N.T.Uphoft. "Participation's Place in Rural Development : Seeking Clarity Through Specificity." **Word Development** 8, 3 (1980) : 224.

: กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล**(กรุงเทพฯ : องค์กรรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546), 32

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. **การมีส่วนร่วม** หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ทั้งในการแสดงความคิดเห็น การร่วมวางแผน ตัดสินใจ ร่วมให้ข้อเสนอแนะ ร่วมสนับสนุน ส่งเสริม ร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา กำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. **คณะกรรมการบริหารโรงเรียนเอกชน** หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับคัดเลือกเป็นผู้แทนผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เข้ามาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โดยมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ แสดงความคิดเห็นในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 สำหรับโรงเรียนเอกชน คือ คณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.)

3. **การบริหารจัดการงานวิชาการ** หมายถึง กระบวนการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ตามขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ คือ การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนในมีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งสามารถนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการงานวิชาการ

4. **โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี** หมายถึง สถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยขออนุญาตจัดตั้งและเปิดดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารจัดการงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยทำการศึกษาจากข้อมูลตำรา เอกสาร แหล่งความรู้ต่างๆ พร้อมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีสาระที่เกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน การบริหารจัดการงานวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของชุมชนหรือประชาชน เป็นวิถีทางที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การให้ชุมชนหรือประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาจึงเป็นแนวคิดที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างแพร่หลายอยู่ในปัจจุบัน นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ไว้หลายประการ ซึ่งมีความหมายกว้างและใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน ไว้ดังนี้

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์ กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและรับผิดชอบดำเนินการ ในกิจการใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อตัวประชาชน¹³

รัตติกกร ผรณสุวรรณ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการเข้าเป็นคณะกรรมการและร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาในภาพรวมที่ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์สูงสุดจากกิจกรรมนั้น โดยกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการกำหนดความสำคัญของปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน การได้รับประโยชน์ การติดตามและประเมินผล¹⁴

¹³ชูชาติ พ่วงสมจิตร์, “สถานศึกษากับชุมชน,” ในประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา หน่วยที่ 8-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550), 189.

¹⁴รัตติกกร ผรณสุวรรณ, “การพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษากับหน่วยงานเครือข่าย” (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), 36.

พจนีย์ มั่งคั่ง ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมกับชุมชน หมายถึง ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับโรงเรียน และระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล¹⁵

ฉลาด จันทสมบัติ กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ ความหมายของการมีส่วนร่วมเป็นการกระทำร่วมกันของบุคคลในกระบวนการพัฒนามี 2 ลักษณะ ได้แก่ การมีส่วนร่วมเป็นวิธีการนำเอาทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่วางไว้ก่อนแล้ว และการมีส่วนร่วมเป็นเป้าหมาย คือ การมุ่งให้ประชาชนได้มีกิจกรรมร่วมกัน เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความสามัคคีจนทำให้เกิดการพึ่งตนเองได้ในที่สุด¹⁶

สุวิชา วิริยมานูวงศ์ กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งเป็นสมาชิกของชุมชน เข้ามามีส่วนในการคิด ตัดสินใจ ปฏิบัติ และรับผิดชอบในกิจการใดๆ ให้ความช่วยเหลือ และมีอิทธิพลต่อการดำเนินกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในชุมชน¹⁷

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่าเป็นการจัดการศึกษาที่ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการร่วมตัดสินใจ ในการร่วมดำเนินการร่วมสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และในการมีสิทธิร่วมรับประโยชน์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนัยที่เป็นการเกี่ยวข้องโดยตรงและโดยทางอ้อม¹⁸

มุทิตา แพทย์ประทุม กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมมือและมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันในทุกด้านของประชาชน โดยเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมี

¹⁵ พจนีย์ มั่งคั่ง, “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุทธศาสตร์การสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (วิทยานิพนธ์ดุขุฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549), 33.

¹⁶ ฉลาด จันทสมบัติ, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น,” *วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม* 2, 1 (มกราคม-เมษายน 2553): 176-177.

¹⁷ สุวิชา วิริยมานูวงศ์, “การวิจัยและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” (วิทยานิพนธ์ดุขุฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, 2554), 27.

¹⁸ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์, “การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542), 38.

ส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล¹⁹

โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมตามแนวของการพัฒนาชนบทว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วยการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง 4 ประการ คือ การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไรและทำด้วยวิธีการอย่างไร การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ตัดสินใจใช้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการและความร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มเฉพาะ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนา และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ²⁰

เออร์วิน (Erwin) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การพัฒนาแบบมีกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของประชาชน ให้ความสำคัญสร้างสรรค์ และความชำนาญของประชาชน แก้ไขปัญหาร่วมกันในการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม และสนับสนุนการติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง²¹

หวัง (Whang) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการเข้าไปดำเนินงานของบุคคลหรือกลุ่ม เพื่อสะท้อนให้เป็นถึงความสนใจของตน หรือเพื่อให้การสนับสนุนทางด้านกำลังงานหรือทรัพยากรต่อสถาบัน หรือระบบที่ครอบคลุมการดำเนินชีวิตของพวกเขา โดยได้แบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ (voluntary participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากความคิดริเริ่มของประชาชนเอง 2) การมีส่วนร่วมโดยการถูกชักชวน (induced participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่ได้รับการกระตุ้นจากรัฐหรือชนชั้นนำด้วยการใช้สิ่งล่อใจซึ่งอาจเป็นวัตถุหรือจิตใจ และ 3) การมีส่วนร่วมโดยการถูกบังคับ (forced participation) หรือการระดมประชาชนโดยรัฐที่จัดตั้งเป็นสังคมที่มีสายการบังคับบัญชาเป็นลำดับขั้นตอน และใช้อำนาจผ่านลงมาตามสายการบังคับบัญชาที่จัดไว้²²

ดูล์ลาห์ (Douglah) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมในเหตุการณ์กิจกรรม หรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษานักรัฐศาสตร์ใช้คำนี้ในการให้ความหมายของ

¹⁹ มุทิตา แพทย์ประทุม, “รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนา ด้านสิ่งแวดล้อม” (วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549), 13.

²⁰ John M. Cohen and Noman T. Uphoff, **Rural Development Participation: Concepts and Measures for project Design, Implementation and Evaluation**, accessed July 20, 2011, available from <http://www.poline.org/node/499235>

²¹ Erwin Williams, **Participation Management: Concept, Theory and Implementation** (Atlanta: Georgia State University, 1976), 138.

²² Whang In-Joung, **Management of rural change in Korea: The Saemaul Undong** (Seoul: Seoul National University Press, 1981), 94-99.

การเข้าร่วมกับสถาบันการเมืองของชุมชน เช่น การไปออกเสียงเลือกตั้ง นักสังคมวิทยาใช้ในความหมายของการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ส่วนกลุ่มอื่นๆ ใช้คำนี้ในความหมายของการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ²³

จากแนวคิดในเรื่องของการมีส่วนร่วมของนักวิชาการต่างๆ ที่ได้กล่าวมา จะให้ความหมายแตกต่างกันออกไป จะอย่างไรก็ตาม เราอาจสรุปความหมายของการมีส่วนร่วมได้ว่า การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีลักษณะที่รวมตัวกันเพื่อกิจกรรมโดยมีเป้าหมายร่วมกัน ได้มีโอกาสแสดงความรับผิดชอบ หรือแสดงพฤติกรรมเกี่ยวข้องในกิจกรรมบางอย่าง ทั้งในระดับของการแสดงความคิดเห็น พิจารณา การตัดสินใจ การวางแผน การร่วมปฏิบัติ การประเมินผล การร่วมผลประโยชน์และร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมนั้นๆ ร่วมกัน

ความสำคัญของชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ความสำคัญของชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เนื่องจากชุมชนเป็นแหล่งที่อยู่ของกลุ่มคน เป็นภูมิปัญญา เป็นแหล่งทรัพยากร และเป็นสถานที่หล่อหลอมบุคคลในชุมชนให้อยู่ร่วมกันอย่างเหมาะสม ส่วนการศึกษาเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเจริญ ดังนั้น ชุมชนจึงมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สรุปได้ 3 ประการ คือ 1) ช่วยให้ระบบการศึกษาทราบความต้องการและปัญหาของชุมชน ทำให้สามารถจัดการศึกษาได้เหมาะสมกับชุมชน 2) ช่วยให้การศึกษาได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ทั้งด้านทรัพยากร และภูมิปัญญา 3) ช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีและร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างชุมชนกับหน่วยงานที่จัดการศึกษา²⁴

สายสมร ศักดิ์คำดวง กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 หลักการ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 4) การมีส่วนร่วมรับผลกระทบ โดยการมีส่วนร่วมแต่ละบทบาทมีความหมายดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การกำหนดหรือระบุเกี่ยวกับการกระจายโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ในการร่วมรับรู้ การเสนอความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในขั้นตอนการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หมายถึง การกำหนดหรือระบุเกี่ยวกับการกระจายโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกระดับในการร่วมรับรู้ข้อมูล การเสนอความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจในการปฏิบัติงาน 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การกำหนด

²³ Douglah Mohammand, *Some Perspective on the Phenomenon of Participation*, accessed July 20, 2011, available from <http://aeq.sagepub.com/content/20/2/88.full.pdf>

²⁴ ชูชาติ พ่วงสมจิตร, "สถานศึกษากับชุมชน," ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา หน่วยที่ 8-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช* (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550), 191.

หรือระบุเกี่ยวกับการกระจายโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกระดับในการร่วมรับรู้ข้อมูล การเสนอความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจในการประเมินผลงาน²⁵

สมุทร ชำนาญ กล่าวว่า หลักการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการกระจายอำนาจในการตัดสินใจมายังสถานศึกษา และควรใช้หลักการพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ 1) ความมีอิสระ ความยืดหยุ่น และรับผิดชอบ 2) การวางแผนโดยผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชน 3) การยอมรับในบทบาทใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา 4) การมีส่วนร่วมของสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา 5) ความร่วมมือของบุคคล และ 6) ความมุ่งมั่นสู่ประสิทธิผลของงาน²⁶

เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันของชุมชน เพื่ออบรมสั่งสอนให้แก่บุตรธิดาของชุมชนนั้นๆ เมื่อเด็กจบออกมาต้องใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ชุมชนจึงควรมีสติที่จะรับรู้และมีส่วนร่วมได้และส่วนเสียจากผลผลิตของโรงเรียน จึงเป็นหน้าที่ของชุมชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของโรงเรียน ตามบทบาทหน้าที่ที่มีข้อผูกพันระหว่างชุมชนกับโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวว่า บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน รวมทั้งการเป็นแหล่งเรียนรู้ต่างๆ 2) กำหนดนโยบายเป้าหมายในการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา 3) การประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ นำไปสู่การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และ 4) การตรวจสอบการจัดการศึกษา เป็นการตรวจสอบจากผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในเรื่องการวัดผลการปฏิบัติ การพัฒนาตนเองของครู และนักเรียน การปรับปรุงบรรยากาศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การบริหารและการปฏิบัติงานของโรงเรียน²⁷

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนไว้ว่า 1) สำรวจความต้องการ คือ สำรวจข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการของโรงเรียน วิเคราะห์สภาพของโรงเรียน โดยการซักถาม สังเกต สัมภาษณ์ 2) การกำหนดมาตรฐานของโรงเรียน โดยยึดมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานตามที่คณะรัฐมนตรีประกาศ และมาตรฐานที่เกิดจากความต้องการของชุมชน 3) การวางแผนการพัฒนา คือ การวางแผนการพัฒนาโรงเรียน ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปี 4) กิจกรรมการปฏิบัติ คือ แนวทางการปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน 5) การประเมินผล คือ การประเมิน

²⁵ สายสมร ศักดิ์คำดวง, “การพัฒนาตัวชี้วัดในการบริหารจัดการที่ดีสำหรับโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” (วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิตศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551), 247.

²⁶ สมุทร ชำนาญ, “การพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546), 54.

²⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **การบริหารจัดการที่สถานศึกษา** (กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา, 2542), 1-2.

แนวทางปฏิบัติด้านต่างๆ ของการบริหารจัดการโรงเรียน โดยเน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 6) การสรุปผลการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การนำผลการประเมินมาใช้เพื่อพัฒนาและปรับปรุง ข้อบกพร่องที่เกิดจากการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนยุทธศาสตร์²⁸

การบริหารจัดการโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เกิดประโยชน์ สูงสุดต่อผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริงนั้น ชุมชนและโรงเรียนควรทบทวนกระบวนการทำงานร่วมกัน ผลที่ได้จากการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ได้กล่าวไว้ว่า 1) ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และ ความสามารถของตนเอง ได้เรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้ มีความสุขในการเรียนรู้ และรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยให้ ผู้เรียนมีความสุข ผู้สอนก็มีความสุขและเรียนรู้การพัฒนาให้เป็นครูอาชีพ 3) ผู้ปกครองรู้และเข้าใจ ความถนัด ความสนใจ ความสามารถและศักยภาพในการศึกษาเรียนรู้ของผู้เรียน มีความเข้าใจบทบาท ของคนในการส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนมีความสุขที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา การศึกษาของผู้เรียน 4) ผู้บริหารโรงเรียนใช้กระบวนการบริหารที่นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วม 5) ชุมชนและสังคมส่วนรวมได้พลเมืองที่มีคุณภาพ และ 6) องค์กรอื่นๆ ได้มีส่วนช่วยประเทศในการ พัฒนาบุคคลที่จะเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพและศักยภาพที่จะช่วยพัฒนาประเทศต่อไป²⁹

ชุมชนมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากในชุมชนมีกลุ่มผู้นำ ต่างๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มศาสนา กลุ่มการเมือง เป็นต้น บทบาทของชุมชนต่อโรงเรียน มีดังนี้

1. ใช้ทรัพยากรในการพัฒนาโรงเรียน ทรัพยากรในที่นี้หมายถึง ทรัพยากรของชุมชน ชุมชน เป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความสำคัญมาก โรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนทรัพยากรแทบทุกประเภท จาก ชุมชนที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อการพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน ทรัพยากรที่ให้แก่โรงเรียนอาจจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1 ทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ คนหรือมนุษย์ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับคน เช่น ความรู้ ความคิด แรงงาน เป็นต้น

1.2 ทรัพยากรวัตถุหรือสิ่งของต่างๆ ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ทรัพยากร เทคโนโลยีประเภทเครื่องจักร เครื่องยนต์ คอมพิวเตอร์ เงินหรือทรัพย์สิน เป็นต้น

1.3 ทรัพยากรสถาบัน ได้แก่ วัด โรงเรียน สมาคม องค์กรต่างๆ ในชุมชน สถานประกอบการ อาชีพในชุมชน เป็นต้น

2. ให้ความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียน ชุมชนมีรูปแบบการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความ ร่วมมือต่อโรงเรียนหลายรูปแบบ เช่น เป็นที่ปรึกษา เป็นวิทยากรช่วยสอน บริจาคให้เปล่า บริการให้ยืม บริการให้ฝึก การเข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น

²⁸ เรื่องเดียวกัน, 25-29.

²⁹ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2543), 30-32.

3. การให้ข้อมูล ชุมชนเป็นแหล่งข้อมูลต่างๆ จำนวนมากที่โรงเรียนต้องการ เช่น ปัญหาและความต้องการของชุมชน แหล่งทรัพยากร แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจของชุมชน เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้โรงเรียนสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชนได้

ศิริกาญจน์ โกลสุภภัก ได้เสนอแนวคิดที่ว่า สิ่งสำคัญที่จะกำหนดกระบวนการและแบบแผนของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน คณะครูและผู้ปกครองนักเรียน ประการสำคัญที่สุดคือ เงื่อนไขทางด้านบริการของชุมชนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของชุมชนและทางด้านโรงเรียน และที่สำคัญคือ การกำหนดความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนให้ตรงกัน ระหว่างที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในชุมชน ส่วนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ามีขั้นตอนสำคัญ 8 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนร่วมดำเนินการ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชน ขั้นตอนที่ 3 การสร้างเครือข่ายของกลุ่มผู้มีส่วนร่วม ขั้นตอนที่ 4 การสร้างกิจกรรม ขั้นตอนที่ 5 การต่อรองเพื่อการดำเนินการ ขั้นตอนที่ 6 การร่วมดำเนินการ ขั้นตอนที่ 7 การร่วมประเมินผลการดำเนินการ ขั้นตอนที่ 8 การร่วมกันรับผลประโยชน์จากการดำเนินการ ดังนั้น แนวทางที่จะจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วม จะต้องมีการรณรงค์สร้างสำนึกร่วม โดยการสร้างกระแส นำทำการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย กระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปให้ประชาชนโดยตรงในทุกๆ ด้าน ให้สามารถจัดการศึกษาได้หลายรูปแบบ ได้ครูในมิติใหม่ มีกองทุนเพื่อการศึกษา มีหลักสูตรที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง มีกระบวนการเรียนรู้โดยการกระทำจริงในชั้นปฏิบัติ³⁰

พิธาน พันทอง กล่าวถึงบทบาทการบริหารและจัดการการศึกษาในโรงเรียน บทบาทนี้ของชุมชนได้ปรากฏหลายรูปแบบ ส่วนใหญ่บทบาทในด้านนี้ของชุมชนจะได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการจากโรงเรียน โดยอาศัยระเบียบและคำสั่งของทางราชการเข้ามารองรับ ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารและจัดการศึกษาร่วมกัน ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และโรงเรียนตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานอื่นๆ ได้อีกตามความจำเป็น การนำเอารูปแบบการบริหารและจัดการศึกษาดังกล่าวมาไว้ในที่นี้ ไม่ได้ต้องการเหมารวมว่า กระบวนการของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงได้เกิดขึ้นแล้ว เพราะรูปแบบที่เป็นทางการนี้ ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างเข้ามาประกอบจึงจะทำให้อัตราการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชนเกิดขึ้นสูง ในบรรดาปัจจัยหลายอย่างที่ส่งผลต่ออัตราการมีส่วนร่วมนั้น พบว่า ภาวะผู้นำของครู และผู้นำชุมชน และกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนมีความสำคัญค่อนข้างมาก³¹

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในรูปแบบของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนในการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นการสร้างความสมดุลในการจัดการศึกษาจากรัฐสู่ชุมชน

³⁰ศิริกาญจน์ โกลสุภภัก, “การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542), 214.

³¹พิธาน พันทอง, “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุสิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548), 39.

โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการหรือขั้นตอนต่างๆ ของการบริหารจัดการสถานศึกษา ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลการปฏิบัติงาน การร่วมแสดงทัศนะความคิดเห็น การร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน การร่วมคิดแนวทางการแก้ไขปัญหา การร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การร่วมในการดำเนินการ และการร่วมติดตามประเมินผล รวมถึงการร่วมรับผลประโยชน์

ประเภทของการมีส่วนร่วม

กรอบแนวคิดในการแบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมของนักวิชาการมีความแตกต่างกัน ดังนี้ โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff) มองการมีส่วนร่วมว่ามี 3 มิติ ได้แก่ มีส่วนร่วมในเรื่องอะไร ใครเข้ามามีส่วนร่วม และมีส่วนร่วมด้วยวิธีการอย่างไร³² จากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการแบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมจะต้องใช้เกณฑ์หลักถึง 3 เกณฑ์ สำหรับนักวิชาการอื่นๆ เช่น ดุสเซลดอร์ฟ (Dusseldorp) ได้รวบรวมแนวคิดในการจำแนกประเภทของการมีส่วนร่วม (types of participation) ไว้ โดยใช้คุณลักษณะ 9 ประการ จำแนกออกเป็น 9 กลุ่ม ดังต่อไปนี้ 1) การจำแนกตามระดับความสนใจ (degree of voluntariness) 2) วิธีการมีส่วนร่วม (way of involvement) 3) ความเข้มของการมีส่วนร่วม (intensities of activities) 4) ความถี่ของการมีส่วนร่วม (frequency of activities) 5) ระดับของประสิทธิผล การมีส่วนร่วม (degree of effectiveness) 6) พิสัยของกิจกรรม (range of activities) 7) ระดับขององค์กร (organizational level) 8) ผู้เข้าร่วม (participate) 9) ลักษณะของการวางแผน (style of planning)³³

การจำแนกประเภทของการมีส่วนร่วมตามลักษณะ 9 ประการนี้ เป็นประโยชน์ต่อการวัดระดับการมีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก เพราะทำให้เห็นภาพของการมีส่วนร่วมได้หลายมิติ และถ้าได้ผสมผสานคุณลักษณะจากทุกมิติด้วยกันแล้ว ก็จะช่วยให้เห็นลักษณะพฤติกรรมการมีส่วนร่วมได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในส่วนรายละเอียดของการมีส่วนร่วมแล้ว ก็เห็นว่า การมีส่วนร่วมทั้ง 9 ลักษณะนั้น มิได้เป็นอิสระต่อกัน เพราะลักษณะภายในของการแบ่งแต่ละวิธีมีความซ้ำซ้อนกัน แต่ถึงอย่างไรก็ตาม วิธีการแบ่งลักษณะการมีส่วนร่วมของ ดุสเซลดอร์ฟ ก็ช่วยให้เห็นภาพได้หลายมิติยิ่งขึ้น

แม้ว่าแนวคิดในการจำแนกการมีส่วนร่วมของ ดุสเซลดอร์ฟ จะมีความครอบคลุมมาก แต่ก็ยังมีแนวคิดของนักวิชาการบางคนที่อยู่นอกกรอบการแบ่งของดุสเซลดอร์ฟ ซึ่งนักวิชาการไทยท่านหนึ่ง คือ

³² John M. Cohen and Noman T. Uphoff, **Rural Development Participation: Concepts and Measures for project Design, Implementation and Evaluation**, accessed July 20, 2011, available from <http://www.poline.org/node/499235>

³³ D. B. Dusseldorp, "Participation in planned Development Influenced by Government of Development Countries at Local Level on Rural Areas," Dissertation Abstract International 45, 6 (April 1980): 320-A, อ้างถึงใน ชูชาติ พ่วงสมจิตร, "สถานศึกษากับชุมชน," ในประมวลสารประชุมวิชาการจัดการสถานศึกษา หน่วยที่ 8-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550), 192-193.

ปัญหา แก้วส่อง ได้สังเคราะห์แนวคิดของการมีส่วนร่วมเพิ่มจากแนวคิดของดุษเชลลอร์ฟ อีก 1 ลักษณะ ได้แก่ การมีส่วนร่วมที่จำแนกตามขั้นตอนในการมีส่วนร่วม ดังนั้น ลักษณะการมีส่วนร่วมของ ปัญหา แก้วส่อง รวบรวมไว้ 10 ลักษณะ³⁴

แนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ยังมีวิธีการแบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมอีกวิธี คือ การมีส่วนร่วมที่จำแนกตามประเภทของกิจกรรมที่เข้าร่วม ดังนั้น จึงแบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมโดยใช้เกณฑ์การแบ่งเป็น 11 เกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. การจำแนกตามประเภทของกิจกรรมที่เข้าร่วม เป็นการจำแนกที่พิจารณาจากกิจกรรมของโครงการนั้นๆ ว่ามีกิจกรรมอะไรบ้างที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งกิจกรรมต่างๆ อาจมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของงานหรือโครงการ แต่โดยทั่วไปแล้วการพิจารณาการมีส่วนร่วมในมิตินี้จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ 3) การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโครงการ

2. การจำแนกตามประเภทของขั้นตอนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มโครงการ ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผน ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินโครงการ ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการ

3. การจำแนกตามประเภทของระดับความสมัครใจ แบ่งระดับความสมัครใจออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ 2) การมีส่วนร่วมโดยถูกชักนำ 3) การมีส่วนร่วมโดยการบังคับหรือเกณฑ์จากผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า

4. การจำแนกตามประเภทของวิธีการมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ การมีส่วนร่วมโดยตรง ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในรูปแบบที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรงในการกระทำกิจกรรม และการมีส่วนร่วมทางอ้อม ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในรูปแบบที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องโดยอ้อมหรือผ่านตัวแทน

5. การจำแนกตามประเภทของความเข้มของการมีส่วนร่วม แบ่งระดับความเข้มในการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับของการมีส่วนร่วมเต็ม 2) ระดับของการมีส่วนร่วมเพียงบางส่วน 3) ระดับของการมีส่วนร่วมที่แท้จริง

6. การจำแนกตามความถี่ของการมีส่วนร่วม เป็นการพิจารณาจากจำนวนของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมและหรือจำนวนครั้งของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม

7. การจำแนกตามประเภทของระดับของประสิทธิผล แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างชัดเจน และ 2) การมีส่วนร่วมที่ไม่มีประสิทธิผล หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการเพียงบางส่วน

³⁴ ปัญหา แก้วส่อง, “รูปแบบทางสังคม-จิตวิทยาสำหรับการอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา” วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2531), 14, อ้างถึงใน ชูชาติ พวงสมจิตร, “สถานศึกษากับชุมชน,” ในประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา หน่วยที่ 8-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550), 193.

8. การจำแนกตามพิสัยของกิจกรรม แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง หมายถึง การมีส่วนร่วมโดยตลอดหรือมีส่วนร่วมตลอดช่วง และ 2) การมีส่วนร่วมเป็นช่วงๆ

9. การจำแนกตามประเภทของระดับขององค์การ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) การมีส่วนร่วมในระดับล่างขององค์การ 2) การมีส่วนร่วมในระดับกลาง 3) การมีส่วนร่วมในระดับสูง

10. การจำแนกตามประเภทของผู้เข้าร่วม โคเฮน และอัพฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff) ได้จำแนกผู้เข้าร่วมออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น 2) ผู้นำท้องถิ่น 3) เจ้าหน้าที่ของรัฐ 4) คนต่างประเทศ ซึ่งการพิจารณาผู้เข้าร่วมดังกล่าวนี้ จะต้องพิจารณาถึงคุณลักษณะส่วนตัวต่างๆ เช่น เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว การศึกษา ระดับชนชั้นทางสังคม ระดับรายได้ ระยะเวลาอยู่อาศัย และสถานภาพการถือครองที่ดิน เป็นต้น

11. การจำแนกตามประเภทของลักษณะการวางแผน วิธีนี้อาศัยหลักที่ว่า โครงการพัฒนามีวิธีการวางแผนที่แตกต่างกัน ถ้าหากว่าการวางแผนเป็นแบบบนลงล่าง การมีส่วนร่วมจะน้อย อำนาจจากการตัดสินใจจะอยู่ที่ชั้นนาระดับสูง แต่ถ้าเป็นการวางแผนแบบล่างขึ้นบน การมีส่วนร่วมจะมาก เพราะอำนาจการตัดสินใจจะอยู่ที่ระดับล่าง จะเห็นได้ว่าการจำแนกประเภทการมีส่วนร่วมวิธีนี้มีความสัมพันธ์กับการจำแนกลักษณะผู้มีส่วนร่วมและระดับขององค์การที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วม³⁵

การมีส่วนร่วมทั้ง 11 กลุ่มข้างต้น เป็นการแบ่งการมีส่วนร่วมโดยใช้มิติที่ต่างกัน อย่างไรก็ตาม ลักษณะภายในของแต่ละกลุ่มกลับไม่ได้เป็นอิสระต่อกันอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ ลักษณะภายในของแต่ละกลุ่มอาจมีความซ้ำซ้อนกันได้ แต่มิติในการจำแนกประเภทของการมีส่วนร่วมดังกล่าวก็ช่วยให้พิจารณาลักษณะการมีส่วนร่วมได้อย่างหลากหลายและครอบคลุมยิ่งขึ้น³⁶

ชาดิด และคณะ (Chadid and others) เห็นว่าแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบมากที่สุด คือ แนวคิดของ โคเฮนและอัพฮอฟฟ์ ซึ่งได้จำแนกขั้นตอนหรือประเภทของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่จะต้องกระทำก็คือ การกำหนดความต้องการและการจัดระดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกส่วนร่วมในการ

³⁵ John M. Cohen and Noman T. Uphoff, "Participation's place in rural development: seeking clarity through specificity," *World Development* 8, 3 (March 1980): 222, อ้างถึงใน ชูชาติ พ่วงสมจิตร, "สถานศึกษากับชุมชน," ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา หน่วยที่ 8-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช* (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550), 197.

³⁶ ชูชาติ พ่วงสมจิตร, "สถานศึกษากับชุมชน," ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา หน่วยที่ 8-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช* (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550), 192-198.

ประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือ ความเห็น (views) ความชอบ (preferences) และความหวัง (expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ³⁷

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ กล่าวถึงประเภทของการมีส่วนร่วม ได้สรุปไว้ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริบท (Context) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่เกิดจากบุคคลในชุมชนซึ่งมีความใกล้ชิดกับบริบทของชุมชนเป็นอย่างดี ย่อมทำให้การตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมมีความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ 2) ด้านการปฏิบัติ (Practical) การร่วมกันตัดสินใจของประชาชนในชุมชนทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และยังเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนได้มีโอกาสใช้ความสามารถของตน ทั้งด้านความคิดและการปฏิบัติอย่างเต็มที่ 3) ด้านจิตใจ (Moral) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการพัฒนาย่อมทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Ownership) ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการดำเนินชีวิตในสังคม³⁸

สรุปได้ว่า ประเภทของการมีส่วนร่วมแบ่งเป็น 11 เกณฑ์ ดังนี้ 1) การจำแนกตามประเภทของกิจกรรมที่เข้าร่วม 2) การจำแนกตามประเภทของขั้นตอนการมีส่วนร่วม 3) การจำแนกตามประเภทของระดับความสมัครใจ 4) การจำแนกตามประเภทของวิธีการมีส่วนร่วม 5) การจำแนกตามประเภทของความเข้มของการมีส่วนร่วม 6) การจำแนกตามประเภทของความถี่ของการมีส่วนร่วม 7) การจำแนกตามประเภทของระดับของประสิทธิผลในการมีส่วนร่วม 8) การจำแนกตามประเภทของพิธีของการมีส่วนร่วม 9) การจำแนกตามประเภทของระดับขององค์การ 10) การจำแนกตามประเภทของผู้เข้าร่วม 11) การจำแนกตามประเภทของลักษณะของการวางแผน

การมีส่วนร่วมของชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

นโยบายการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยเฉพาะการเข้ามาของกระแสโลกาภิวัตน์ (globalization) ทำให้ระบบการติดต่อสื่อสารทำได้สะดวกและรวดเร็ว โลกจึงอยู่ในสภาวะไร้พรมแดน ประชาคมโลกได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารระหว่างกันอย่างง่ายดาย จนเกิดการเปรียบเทียบในหลายมิติอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์โลก ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกภาคส่วน ในสภาวะการณ์ที่ประเทศไทยต้องเผชิญวิกฤตหลายด้าน ทำให้เกิดแนวความคิดทางสังคมในมุมมองว่า ชุมชนเป็นฐานรากที่สำคัญที่ส่งผลต่อความมั่นคงและยั่งยืนของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมถึงการศึกษา ประเทศที่มีชุมชนเป็นฐานรากที่มั่นคงและเข้มแข็งเท่านั้น ก็จะมีความพร้อมในการแข่งขันต่อสู้เพื่อความอยู่รอดและดำรงประเทศอยู่ได้ ตลอดจนมีความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศ ขึ้นอยู่กับศักยภาพของคน และทรัพยากรสำคัญที่จะส่งเสริมศักยภาพของคนได้ก็คือ การศึกษาที่มี

³⁷ Wasif Shadid, Wil Prins, and Peter Jacobus Maria Nas, **Access and Participation: A Theoretical Approach in Participation of the poor in Development** (New York: McGraw-Hill, 1982), 356.

³⁸ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์, “การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542), 16-17.

คุณภาพ แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) เป็นแผนระยะยาวภายใต้ บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนว พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จัก ประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อมุ่งให้เกิดการ พัฒนาที่ยั่งยืนและความเป็นอยู่ดี มีความสุขของคนไทย โดยยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนานโยบายด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีแนวนโยบายในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ประชาชน ประชาสังคม และทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารจัดการศึกษาและสนับสนุนส่งเสริม การศึกษา ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ และการลงทุนเพื่อการศึกษา ตลอดจนบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา พัฒนา ความเป็นสากลของการศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของ ประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ขณะเดียวกันสามารถอยู่ร่วมกันกับพลโลกอย่างสันติสุข มีการพึ่งพา อาศัยและเกื้อกูลกัน ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (4) ที่กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษา รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการ กระจายอำนาจการจัดการศึกษา เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรศาสนา และ เอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาให้เท่า เทียมและสอดคล้องกับความต้องการในแต่ละพื้นที่³⁹

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้กระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดระบบ โครงสร้างกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน ให้ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น โดยบุคคล องค์กรดังกล่าวนี้ให้สามารถเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพยากรเงิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสม และความจำเป็น ทั้งนี้ให้รับและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดม ทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุน ให้ใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความ เหมาะสมและความจำเป็น นอกจากนี้ในหมวด 5 เรื่อง การบริหารและการจัดการศึกษา กำหนดให้ หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้ปกครองและ องค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ยังได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษากับ ชุมชนไว้ใน มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 24 มาตรา 29 และมาตรา 58 โดยมีสาระพอสังเขปว่า “การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” หมวด 8 มาตรา 58 ข้อ 2 ระบุ

³⁹ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559** (กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555), 21.

ว่าให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์ และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น⁴⁰

การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ระหว่างบ้านกับโรงเรียน และสนับสนุนการมีส่วนร่วมพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนได้รับการยกระดับให้เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลและกำหนดให้มีการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน โดยให้โรงเรียนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กร สถาบันต่างๆ เป็นแหล่งเรียนรู้ ให้มีเครือข่ายสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษา หรือสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับที่สูงกว่าชุมชน และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกันเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาหรือเครือข่ายร่วมพัฒนาในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับสากลระหว่างประเทศ ได้มีข้อตกลงในการดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น ครูและบุคลากรในโรงเรียนร่วมพัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์วิชาชีพ ขยายโลกทัศน์สู่การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในขอบเขตของสังคมและชุมชนที่หลากหลายกว้างขวางขึ้น นักเรียนได้สื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เคารพความคิดเห็น ความเชื่อ และวิถีชีวิตที่แตกต่างหลากหลาย รวมถึงการมีจิตสำนึกร่วมในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม จึงจำเป็นต้องมีการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงาน และกับสถานศึกษามาตรฐานสากลในระดับประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการระดมสรรพกำลังสร้างความร่วมมือกับองค์กรและเครือข่ายให้ร่วมกันขับเคลื่อนมุ่งไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานสากล สอดคล้องกับ โฮลเซอร์และคาลลาแฮน (Holzer and Callahan) นักการศึกษา ได้นำเสนอแนวคิดเชิงบูรณาการในการปรับปรุงการเพิ่มผลผลิตหรือผลิตภาพของภาครัฐว่าควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้ ดังนี้ ประการแรก คือ การจัดการโดยเน้นคุณภาพ ประการที่สอง คือ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ประการที่สาม คือ การปรับใช้เทคโนโลยี ประการที่สี่ คือ การสร้างความเป็นหุ้นส่วน ประการที่ห้า คือ การวัดผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเรื่องทั้ง 5 ประการนั้น จะเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการแบบมีส่วนร่วม⁴¹

สำหรับประเทศไทย การนำชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียนมีหลายรูปแบบต่างๆ กัน ทั้งเป็นตัวบุคคลและกลุ่มบุคคลในส่วนตัวบุคคล ได้แก่ บุคคลสำคัญหรือมีชื่อเสียงในชุมชน ส่วนที่เป็นกลุ่มบุคคลก็เป็นไปในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคม มูลนิธิ และอื่นๆ แต่ในปัจจุบัน กลุ่มบุคคลที่มีส่วนในการพัฒนาโรงเรียนและนิยมจัดให้มีขึ้นในโรงเรียน ได้แก่ สมาคมผู้ปกครองและครู ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการนำชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง

⁴⁰ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา วิทยาศาสตร์, การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการศึกษา: ในฐานะปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติ, เข้าถึงเมื่อ 15 มิถุนายน 2554 เข้าถึงได้จาก http://www.onec.go.th/once_administrator/uploaded/Category/plan/SharingPolicy.pdf

⁴¹ Holzer, Marc and Callahan, Kathe, **Government at work: Best practices and model programs**, (CA: SAGE Publications Inc, 1998), 133-135.

ผู้ปกครอง ครู รวมทั้งชุมชน อันจะส่งผลไปถึงการพัฒนาการเรียนของนักเรียน รวมทั้งการร่วมมือกัน แก้ไขปัญหาของนักเรียน

การทำกิจกรรมร่วมกันไม่เพียงแต่ให้เป็นไปตามกำหนดของสถาบันการศึกษาในชุมชนที่ได้รับผลของความหลากหลายเท่านั้น แต่ยังได้รับการยอมรับในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการส่งเสริมหลักในการสร้างโครงการสร้างสังคมด้วยความหลากหลาย ความคิดที่นำมาจัดตั้งกองทุนในโครงการ จะได้รับจากความร่วมมือกันของพลเมืองกับครูและนักเรียนเพื่อสร้างหลักสูตร การได้รับความรู้จากประสบการณ์ในการทำงานต่างๆ ร่วมกัน จะทำให้เกิดความรู้ที่หลากหลายในสังคม จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดขึ้นระหว่างชุมชนกับสถาบันการศึกษาย่อมทำให้เกิดผลดีแก่การพัฒนาสังคม เพราะทำให้ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นประชาชน ครู ผู้บริหาร รวมทั้งบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถาบันการศึกษา ได้เข้ามาผูกสัมพันธ์กัน ก่อให้เกิดความคิดร่วมกัน เข้าใจกัน ได้รับความรู้ที่หลากหลาย สามารถพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และทรัพยากรที่ต่างมีอยู่ต่อกันได้อย่างสมานฉันท์นั้นเป็นความสำคัญแห่งเป้าหมายที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติ สรุปการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อให้เกิดความคิดร่วมกัน เข้าใจกัน สามารถพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ใช้ทรัพยากรอย่างสมานฉันท์ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน⁴²

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน

งานบริหารงานวิชาการโรงเรียนถือเป็นงานที่สำคัญของการบริหารงานในโรงเรียน เปรียบเสมือนหัวใจของโรงเรียนทุกระดับ เพราะงานวิชาการเป็นงานเกี่ยวกับการพัฒนาคนในด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถและการดำรงชีวิตในสังคม

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารในการจัดการศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้ ฟอเรสต์ และกินเซอร์ (Forest and Kinser) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง งานที่จะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหาร การส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรการสอน และการจัดการเรียนรู้⁴³ ส่วน วิคค์ เจนนิเฟอร์ และไฮเบอร์เกอร์ (Vick, Jennifer, and Heiberger) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การวางแผนงานที่ต้องรับผิดชอบในการติดตามงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการทั้งหมด ซึ่งเป็นภาระงานที่ใหญ่กว่างานบริหาร

⁴² มุทิตา แพทย์ประทุม, “รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนา ด้านสิ่งแวดล้อม” (วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549), 15.

⁴³ James Forest and Kevin Kinser, *Higher Education in the United States: An Encyclopedia* (Oxford : ABC-CLIO, 2002), 1.

ทั่วไป⁴⁴ ส่วน ฟราย เคทเทอร์ริดจ์ และมาร์แชล (Fry, Ketteridge, and Marshall) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วย การจัดทำหลักสูตร การจัดทำแผนการเรียนรู้อ การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาครู และเทคนิคการสอน⁴⁵ ส่วนประเทือง สังข์นาค กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนพัฒนาบุคคลให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด คือการปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดีมีคุณภาพต่อไป⁴⁶ วินิจ เกตุขำ ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือสถานศึกษา เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดผลดีมีประสิทธิภาพ⁴⁷ ส่วนปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ที่ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน⁴⁸ ซึ่งสอดคล้องกับไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ กล่าวว่า การบริหารจัดการงานวิชาการ หมายถึง การจัดประสบการณ์ทุกชนิดภายในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพ ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี มีคุณลักษณะที่ดี อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข⁴⁹

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับปรุง การพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนสูงสุด การวัดผล ประเมินผล การนิเทศภายใน และการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการ ให้คำแนะนำประสานงานและทำงานร่วมกับครูในด้านการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

⁴⁴ Julia Miller Vick, Mary S. Jennifer, and Morris Heiberger, **The Academic Job Search Handbook**, 4th ed. (Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 2008), 7.

⁴⁵ Heather Fry Steve Ketteridge and Stephanie Marshall, **A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education : Enhancing Academic Practice**, 3rd ed. (New York :Taylor & Francis, 2009), 68.

⁴⁶ ประเทือง สังข์นาค, **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน** (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2546), 11.

⁴⁷ วินิจ เกตุขำ, **การบริหารงานวิชาการ**(กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546), 1.

⁴⁸ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ** (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2546), 2.

⁴⁹ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, **การบริหารและการนิเทศเบื้องต้น**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547), 3.

ความสำคัญของงานบริหารวิชาการ

ในการจัดการศึกษางานบริหารวิชาการถือว่าเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมภายในโรงเรียน เปรียบเสมือนการจัดการบริการให้กับนักเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความสำคัญของงานบริหารวิชาการไว้ อาทิเช่น

เรณู ครุฑไทย ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญของโรงเรียน เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการในด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ รวมถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด⁵⁰

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารการศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องโดยตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น⁵¹

เจียมจิตร มะลิรส ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน เพราะการที่โรงเรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ดูได้ที่งานวิชาการ งานวิชาการจึงเป็นงานที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องให้ความสำคัญมาก่อนงานอื่นๆ⁵²

จากความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของงานบริหารวิชาการดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า งานบริหารวิชาการเป็นงานหลักและมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนหรือหน่วยงานเกี่ยวกับการศึกษา ส่วนงานอื่นๆ นั้น เป็นงานเสริมให้งานวิชาการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีความสำคัญยิ่งต่องานบริหารวิชาการ ถ้าทุกคนมีความตระหนักและเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาและมีความรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดีแล้ว ย่อมเป็นการง่ายที่จะทำให้งานวิชาการนั้นบรรลุเป้าหมายและนำความสำเร็จมาสู่โรงเรียน

⁵⁰ เรณู ครุฑไทย, การศึกษาดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในนวมินทรราชินี (กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), 9.

⁵¹ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี, 2543), 1.

⁵² เจียมจิตร มะลิรส, การดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนที่คัดสรรในโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (กรุงเทพฯ: ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), 9.

ขอบข่ายงานบริหารวิชาการ

งานบริหารวิชาการเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างมากและมีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนจึงต้องดำเนินงานบริหารวิชาการให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน จึงควรให้ความสนใจในงานบริหารวิชาการเป็นอย่างดี จึงจะทำให้งานบริหารวิชาการนั้นประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งนักวิชาการและนักการศึกษาได้กำหนดขอบข่ายของงานบริหารวิชาการไว้ ดังนี้

มิลเลอร์ (Miller) พบว่า งานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การจัดโปรแกรมการสอน 2) การปฏิบัติตามโปรแกรม 3) การจัดให้มีการเรียนการสอน และ 4) การจัดบริการการสอน⁵³

เซอร์จิโอวานนี และคณะ (Sergiovanni and others) ให้ความเห็นว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ 1) การตั้งปรัชญาการศึกษาและวัตถุประสงค์ในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายปรัชญาการศึกษานั้น 2) จัดทำโครงการเพื่อให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ 3) จัดให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการเรียนรู้ต่อเนื่อง 4) สร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง 5) จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ⁵⁴

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ กล่าวว่า ขอบเขตงานวิชาการ ประกอบด้วย 8 งาน ดังนี้ 1) การวางแผนงานวิชาการ 2) การจัดดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) การบริหารวิชาการ 4) การจัดเสริมหลักสูตร 5) การจัดระบบวิชาการ 6) การนิเทศงานวิชาการ 7) การวัดและประเมินผล 8) การพัฒนางานวิชาการ⁵⁵

กมล ภูประเสริฐ แบ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการออกเป็น 9 งาน ดังนี้ 1) การบริหารหลักสูตร เป็นการดำเนินงานในเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิตที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นโดยตรง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ 2) การบริหารการเรียนการสอน เป็นการดำเนินงานในเรื่องการรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เป็นการเตรียมการและการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคน เป็นการควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน โดยการนิเทศภายใน การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมด้านสื่อการเรียนการสอน และการแสวงหาความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกสถานศึกษา 3) การบริหารการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการดำเนินงานในเรื่องการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้รายวิชาและกิจกรรม

⁵³ Van Miller, *The Public Administration of American School Systems* (New York: The Macmillan Company, 1955), 175.

⁵⁴ Thomas J. Sergiovanni and others, *Educational Governance and Administration* (New Jersey: Prentice-Hall, 1980), 267-268.

⁵⁵ พิชัย เสงี่ยมจิตต์, *การบริหารงานเฉพาะด้านในสถานศึกษา* (กรุงเทพฯ: ขาวฟ้า, 2551), 11.

การเรียนการสอน เป็นการกำหนดวิธีและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีและเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้ โดยดูแลให้มีการบันทึกผลการเรียนการสอน บันทึกการสังเกต และการรวบรวมผลงานของนักเรียนตาม ช่วงเวลาที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ เป็นการจัดทำหลักฐานการศึกษาตามที่กระทรวง กรม หน่วยงาน ต้นสังกัดกำหนดไว้ เป็นการนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องและเป็นการกำหนดรูปแบบ ระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้ 4) การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินงาน ในเรื่องการทำ ความเข้าใจ เป็นการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศภายในอย่าง สม่ำเสมอ และเป็นการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น 5) การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ เป็นการดำเนินงานในเรื่องการวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุคลากรใน สถานศึกษา เป็นการกำหนดช่วงเวลาของการพัฒนาบุคลากรเป็นไปตามที่กำหนด 6) การบริหาร งานวิจัยและพัฒนา เป็นการดำเนินงานในเรื่องการทำ ความเข้าใจและส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เป็นการร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาที่เป็นข้อขัดข้องร่วมกันในสถานศึกษา และเป็นการควบคุมและ ส่งเสริมการดำเนินการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ 7) การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ ที่เป็นการดำเนินการ ในเรื่องกำหนดหัวข้อเรื่องทางวิชาการ เป็นการกำหนดวิธีดำเนินการและระยะเวลา การควบคุม และส่งเสริมให้บุคลากรดำเนินงานที่กำหนด 8) การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ เป็นการดำเนินงานในเรื่องการกำหนดข้อมูล การกำหนดเวลา การควบคุมและส่งเสริมพร้อมกับการนำ ข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประกอบการดำเนินงานในข้ออื่น ๆ 9) การบริการการประเมินผลงานทางวิชาการ ของสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานในเรื่องการกำหนดหัวข้อประเมินผลงาน การกำหนดวิธีการและ เครื่องมือในการประเมิน การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการประเมิน และเป็นการสรุปผล และเขียนรายงานประจำปี⁵⁶

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวถึง ขอบข่ายงานวิชาการไว้ว่า จะต้องครอบคลุมงานต่างๆ ดังนี้ 1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ 2) การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) การบริหาร เกี่ยวกับการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล⁵⁷

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ได้ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาผลการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การวางแผนการศึกษา 9) การพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสาน

⁵⁶ กมล ภู่งประเสริฐ, การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (กรุงเทพฯ: บริษัทเมธีททีปส์ จำกัด, 2545), 3-4.

⁵⁷ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี, 2543), 1.

ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา⁵⁸

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการดำเนินงานวิชาการตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลเพิ่มอีก 5 ข้อ รวมทั้งสิ้นเป็น 17 ข้อ ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินงานเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา⁵⁹

สรุปได้ว่า งานบริหารวิชาการของโรงเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ตามขอบข่ายและภารกิจการดำเนินงานวิชาการ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ ซึ่งได้แก่ การพัฒนาหรือการดำเนินงานเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัย

⁵⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546), 33-38.

⁵⁹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 25-51.

เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศ การศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริม ชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ องค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาความรู้ความสามารถของครูทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะด้าน วิชาการที่เข้มแข็ง

ภารกิจารดำเนินงานวิชาการ

ภารกิจารดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเนื้อหาสาระที่สำคัญในการดำเนินการ 17 งาน ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินงานเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่กำหนดให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เรียนรู้ เนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติในห้องเรียนและนอกห้องเรียน⁶⁰ ความจำเป็นของการมีหลักสูตรท้องถิ่นเนื่องจากหลักสูตรแกนกลางซึ่งเป็นหลักสูตรระดับชาติที่ยังไม่ สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง เนื่องจากความต้องการของแต่ละ ท้องถิ่นมีความแตกต่างกันมาก จึงมีการนำหลักสูตรระดับชาติมาปรับให้เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น ตามบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่ง มีหน้าที่จัดการศึกษาให้เหมาะสมกับชุมชนนั้นๆ เพราะชุมชนแต่ละ ชุมชนมีสภาพปัญหาและความต้องการแตกต่างกัน ชุมชนจึงควรต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่นของตนเอง

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 จัดตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำหลักสูตร ผู้บริหารคัดเลือกครู ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ ในท้องถิ่น ตลอดจนผู้นำชุมชนและประชาชนชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ มาเป็นคณะทำงานเพื่อร่างหลักสูตร ท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คณะทำงานต้องทำการศึกษาสภาพและความต้องการ ของท้องถิ่น เพื่อให้หลักสูตรนั้นๆ เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยรวบรวมข้อมูลจากคนใน ท้องถิ่นด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ตอบแบบสอบถาม การสังเกต ฯลฯ สำนวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้ หลักสูตรมีความสอดคล้องกับศักยภาพความต้องการของผู้เรียน ศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพิจารณาว่ามีส่วนใดบ้างที่ท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ นอกจากนี้ยัง

⁶⁰ วิจารณ์ ปิณฑวนิช, *อนาคตหลักสูตรท้องถิ่นจะไปทางไหน* (กรุงเทพฯ: ที.พี.พรินท์, 2543),

ต้องวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียนด้วยว่ามีจุดแข็ง จุดอ่อนอย่างไรบ้าง เพื่อนำไปปรับปรุงให้โรงเรียนมีความพร้อมมากที่สุด และสามารถนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ได้อย่างเกิดประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 3 กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร คณะทำงานต้องทำการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน จากนั้นกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน เมื่อเรียนจบสาระนั้น ๆ ที่สำคัญคือจะต้องเป็นจุดประสงค์ที่สามารถเป็นไปได้จริงในทางปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 กำหนดเนื้อหา เป็นการนำจุดประสงค์จากขั้นที่ 3 มาวิเคราะห์และกำหนดเนื้อหาสาระของกลุ่มสาระอย่างกว้างๆ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มสาระนั้นๆ จากนั้นจึงแยกเป็นเนื้อหาย่อย ซึ่งในส่วนนี้สามารถปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่นและผู้เรียนได้ ตลอดจนมีความต่อเนื่องกับกลุ่มสาระในขั้นต้นและกลุ่มสาระต่างๆ

ขั้นที่ 5 กำหนดกิจกรรม พิจารณาจากจุดประสงค์แต่ละข้อ กิจกรรมที่กำหนดไม่ควรมากหรือน้อยเกินไป ควรเน้นทักษะกระบวนการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมโดยมีครูเป็นผู้ประสานกิจกรรมและคอยชี้แนะ

ขั้นที่ 6 กำหนดชั่วโมงการเรียน ถ้ากลุ่มสาระที่จัดทำได้กำหนดให้เป็นวิชาบังคับเลือก เวลาเรียนที่กำหนดจะต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร ถ้าเป็นกลุ่มสาระของวิชาเลือกเสรีสามารถกำหนดตามความเหมาะสมและจุดประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดให้เรียนแต่ความสัมพันธ์กับโครงสร้างของกลุ่มวิชาที่เป็นอยู่เดิมด้วย ในกรณีนี้เนื้อหามากอาจจัดทำเป็นหลายวิชาและอาจมีได้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

ขั้นที่ 7 กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล คณะทำงานควรกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลในรายวิชาที่สร้างขึ้นใหม่ เพื่อให้ผู้นำไปใช้จะได้ทำการวัดและประเมินผลได้ตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร สิ่งที่ควรระบุคือ รายวิชาที่สร้างขึ้นจะมีการวัดและประเมินผลแบบใด ก่อนเรียน/ระหว่างเรียนหรือเมื่อจบหลักสูตร ใช้วิธีการและเครื่องมือในการวัดผลอะไร ใช้เกณฑ์ใดในการประเมินผล

ขั้นที่ 8 จัดทำเอกสารหลักสูตร หลังจากจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในรายวิชาใหม่แล้ว ควรจะต้องจัดทำเอกสารหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสืออ่านเพิ่มเติม และหนังสือต่างๆ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 9 ตรวจสอบคุณภาพและการทดลองใช้หลักสูตร คณะทำงานควรที่จะพิจารณาร่วมกัน หรือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่าองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร เช่น จุดประสงค์ เนื้อหา ฯลฯ มีความสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร แผนการสอน สื่อการเรียนการสอน มีความสอดคล้องกับหลักสูตรหรือไม่ มีปัญหาที่ต้องทำการแก้ไขหรือไม่ แล้วคัดเลือกกลุ่มทดลองและกำหนดวิธีการประเมินผล พิจารณาว่าหลักสูตรท้องถิ่นที่สร้างขึ้นใหม่และสื่อการเรียนการสอนต่างๆ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่ การทดลองใช้หลักสูตร คณะทำงานและครูผู้สอนควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตรก่อนแล้วจึงทดลองให้ครูนำไปใช้ในชั้นเรียนโดยมีการนิเทศ ติดตาม ปรับปรุงผลการใช้หลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้ต่อไป

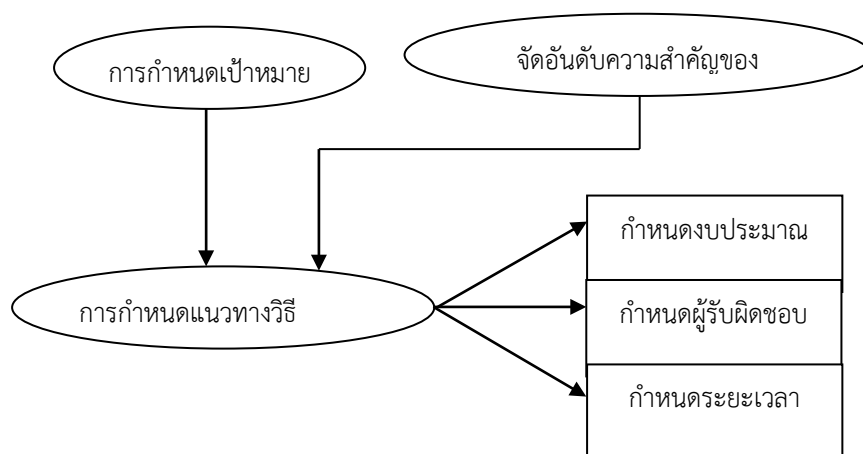
ขั้นที่ 10 เสนอขออนุมัติใช้หลักสูตรเมื่อตรวจสอบคุณภาพและแก้ไขหลักสูตรท้องถิ่นที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้ว จะต้องนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่เสนอตามลำดับขั้น เพื่อขออนุมัติใช้หลักสูตร

ขั้นที่ 11 นำหลักสูตรไปใช้ขณะรอการอนุมัติใช้หลักสูตร ครูทำงานจะต้องทำแผนการใช้หลักสูตร โดยเตรียมการอบรมครูเกี่ยวกับวิธีการใช้หลักสูตร โดยจัดในรูปการประชุมเชิงปฏิบัติการ และเมื่อการประชุมสิ้นสุดลงแล้ว ผู้บริหารหรือผู้ได้รับมอบหมายจะต้องนิเทศติดตามผลของการใช้หลักสูตรของครูด้วย เพื่อให้การสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

ขั้นที่ 12 ประเมินผลหลักสูตร หลังจากครูนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนระยะหนึ่งแล้ว โรงเรียนควรจัดให้มีการพิจารณาถึงคุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร ให้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ต้องปรับปรุงแก้ไขในส่วนใดหรือควรยกเลิกไป⁶¹

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

การวางแผน เป็นการเตรียมการล่วงหน้าเพื่อให้การดำเนินงานนั้นเกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพตามที่ต้องการ สิ่งสำคัญอย่างยิ่งคือ การกำหนดเป้าหมาย จัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ และผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ ดังแผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการวางแผนงานวิชาการของสถานศึกษา

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการวางแผนงานวิชาการของสถานศึกษา

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, งานบริหารโรงเรียนการบริหารงานวิชาการ ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่ม 3 (กรุงเทพฯ: สามีญนิติบุคคล, 2546), 18-19.

1. การกำหนดเป้าหมาย หมายถึง การกำหนดลักษณะหรือคุณภาพของงานวิชาการที่ต้องการให้เกิดขึ้นในโรงเรียน โดยควรกำหนดให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในด้านต่างๆ เช่น หลักสูตรสถานศึกษา ทรัพยากร สภาพแวดล้อม ความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น เป็นต้น

⁶¹ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2544), 28.

2. การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย เป็นการช่วยให้มีการวางแผนงานวิชาการ ทำให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เพราะโรงเรียนจะได้ทราบถึงเป้าหมายที่มีความสำคัญมากน้อยกว่ากันเพียงใด เพื่อกำหนดกิจกรรม บุคลากร ทรัพยากร และระยะเวลาในการดำเนินงาน
3. กำหนดวิธีปฏิบัติงาน คือ การนำเป้าหมายที่มีลักษณะเป็นความคิดเชิงนามธรรมมาสู่รูปธรรม ในทางปฏิบัติ โดยการคิดโครงการหรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ รวมถึงการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ
4. การกำหนดระยะเวลาดำเนินงาน ในการวางแผนจำเป็นต้องกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการช่วยให้ผู้ที่รับผิดชอบงานในด้านต่างๆ สามารถวางแผนในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
5. การกำหนดงบประมาณ หมายถึง การคิดถึงงบประมาณที่ต้องใช้ในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานทั้งหมด
6. การกำหนดผู้รับผิดชอบ เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจน

สรุปได้ว่า การวางแผนงานด้านวิชาการ หมายถึง การเตรียมการล่วงหน้าหรือการวางแผน การปฏิบัติงานบริหารวิชาการโรงเรียนเพื่อให้การดำเนินงานเกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่ต้องการ ซึ่งต้องกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากร ที่จำเป็น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีความชัดเจน สามารถกำกับ ติดตาม และประเมินผลได้ง่าย

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนทำร่วมกัน ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่เน้นนักเรียนทำและกิจกรรมที่ครูผู้สอนเป็นคนทำ จึงเรียกรวมกันว่าการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตร กล่าวคือ ครูและนักเรียนร่วมกัน ดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางของความสนใจ เพราะเป็นกิจกรรมของนักเรียนโดยนักเรียนเพื่อนักเรียน โดยครูเป็นผู้ดำเนินการให้กิจกรรมเป็นไปในแนวทางตามที่แผนการสอนและคู่มือเสนอแนะไว้ นักเรียนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่วางแผนหรือกำหนดไว้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการสอนโดยวิธีใดๆ ก็ตาม ครูเป็นเพียงผู้ควบคุมและแนะนำเพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรมีหลักการและวิธีการเป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ 1) กระบวนการเรียนมีความสำคัญเท่ากับเนื้อหา 2) นักเรียนเป็นผู้แสดง ครูเป็นผู้กำกับกับการแสดง 3) นักเรียนสืบค้นหาความรู้ สรุปและตัดสินใจด้วยตนเอง 4) ปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี 5) ใช้วิธีการหลายอย่างในการหาคำตอบ 6) เน้นกระบวนการกลุ่ม หลักการในการจัดการเรียนรู้เป็นเรื่องที่ผู้สอนจะต้องศึกษาวิเคราะห์ให้เข้าใจในสาระสำคัญ เลือกวิธีการที่เหมาะสมและลงมือปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างจริงจัง การจัดการเรียนรู้จะต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านความรู้ ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ภารกิจในการสอนว่าจะจัดการเรียนรู้อย่างไรให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของสิ่งที่จะเรียนรู้ และโครงสร้างของความรู้ ประกอบด้วย ข้อมูล ข้อเท็จจริง หลักการ กฎเกณฑ์ ไปจนถึงทฤษฎี อย่างมีลำดับขั้นตอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีหลักในการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และผลการเรียนรู้ ตลอดจนสาระให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพให้เป็นไปตามเป้าหมาย

2. ด้านคุณธรรม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้วยการที่ครูให้ความรัก ความเมตตาต่อศิษย์ จะทำให้ผู้เรียนเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดพลังในการเรียนรู้ กล้าคิด กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

3. ด้านกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้น ควรเป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ที่นำมาใช้ประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้ทั่วไปได้กับหลาย ๆ วิชา เช่น กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเรียนรู้และร่วมมือ เป็นต้น นอกจากนี้ในการเรียนรู้แต่ละวิชา กิจกรรมต้องเน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้เฉพาะวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ จะใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

4. การบูรณาการตามความเหมาะสม เนื่องจากการเรียนรู้สามารถเกิดได้ในทุกที่และทุกโอกาส ทั้งการเรียนในห้องเรียน ในสภาพแวดล้อมและในธรรมชาติ ผู้เรียนจำเป็นต้องกำหนดปัญหาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และบูรณาการเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริง⁶²

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้มุ่งให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อเป็นการเตรียมการรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ในด้านเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและรู้จักแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การเรียนรู้ในมาตรา 24 ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกๆ วิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้วิทยาการประเภทต่างๆ

⁶² สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, **เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ** (กรุงเทพฯ: หจก.ภาพพิมพ์, 2549), 135-136.

63 6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา

ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน ท้องถิ่น ทุกฝ่ายควรร่วมมือกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างได้ผลดี การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจึงควรมีหลักในการจัดระบบ การเรียนการสอนเป็นงานที่สำคัญยิ่งในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ผลของการจัดระบบการเรียน การสอนจะเป็นเครื่องมือวัดผลสำเร็จในการดำเนินการของโรงเรียน การจัดระบบการเรียนการสอน นอกจากจะมีผลโดยตรงต่อนักเรียนแล้ว ยังมีผลอย่างมากต่อการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตร มาใช้ การจัดระบบที่ดีจะเป็นแรงที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แต่ถ้า การจัดการไม่เหมาะสมก็จะเป็นอุปสรรคขัดขวางการเรียนการสอนไม่บรรลุจุดมุ่งหมายดังหลักสูตร กำหนดไว้ ดังนั้นหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาอย่างดีจะสามารถนำไปใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อ การจัดระบบการสอนของโรงเรียนเหมาะสม ในทางตรงกันข้ามหากไปใช้ในโรงเรียนที่จัดระบบ ไม่เหมาะสม ก็จะไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรแต่ละครั้ง จึง จำเป็นต้องเปลี่ยนระบบการเรียนการสอนของโรงเรียนด้วย

แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ
2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติ จริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดย จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน และนำภูมิปัญญา ท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความ เหมาะสม
3. จัดให้มีสารสนเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือ ช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน หรือแบบอื่น ตามความเหมาะสม
4. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม⁶⁴

⁶³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและ การจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 36.

⁶⁴ เรื่องเดียวกัน, 37.

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 27 วรรค 2 กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่ในการจัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากชีวิตจริงของตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตร การศึกษาระดับต่างๆ ต้องมีลักษณะที่หลากหลาย มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมกับวัย และศักยภาพ ตามสาระของหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคล ต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการวางแผนดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้⁶⁵

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

⁶⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2553), 3.

6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาระบบ นอกระบบ ตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนการเรียนรู้และประสบการณ์⁶⁶

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข⁶⁷

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งข่าวสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้

⁶⁶ เรื่องเดียวกัน, 4.

⁶⁷ เรื่องเดียวกัน, 5.

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. วินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ⁶⁸

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

⁶⁸ เรื่องเดียวกัน, 6-7.

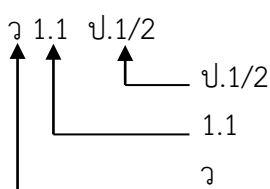
ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)

2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

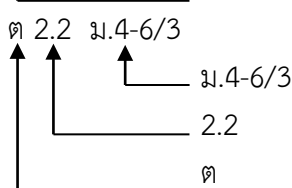
หลักสูตรได้มีการกำหนดรหัสกำกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เพื่อความเข้าใจและให้สื่อสารตรงกัน⁶⁹ ดังนี้

ตัวชี้วัดชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ข้อที่ 2

สาระที่ 1 มาตรฐานข้อที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ตัวชี้วัดชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อที่ 3

สาระที่ 2 มาตรฐานข้อที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน

⁶⁹ เรื่องเดียวกัน, 6-7

ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

- 2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร
- 2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุล ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว มีทักษะในการคิดวิจารณ์ ถอดคิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6)
ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)

ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)⁷⁰

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาบางประเภทสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมกับสภาพและบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด⁷¹

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ กำหนดสาระรายละเอียดที่จะนำมาจัดรายวิชา พร้อมทั้งเพิ่มเติมสาระในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องตรงกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ทำให้เกิดความรอบคอบ มั่นใจในกระบวนการใช้หลักสูตร ตลอดจนตรวจสอบสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตร และเป็นการเตรียมความพร้อมที่ดี ที่จะนำไปสู่การใช้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

แนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวง-ศึกษาธิการ ข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเฉพาะบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม
4. นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสม
5. นิเทศการใช้หลักสูตร
6. ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรตามความเหมาะสม
7. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม⁷²

⁷⁰ เรื่องเดียวกัน, 20-22.

⁷¹ เรื่องเดียวกัน, 24.

⁷² สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4, “เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551”, วารสารวิชาการ (2554): 11-12.

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ตามมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษานั้น จึงเห็นได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่นำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติหรือการดำเนินการ เพื่อให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ ซึ่งเป็นการแปลวิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความละเอียด ชัดเจนในแนวปฏิบัติมากขึ้น โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดี มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องเป็นกระบวนการที่พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างรอบด้าน มีความต่อเนื่อง และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มีดังนี้

1. จัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. จัดสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการ และสภาพของผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้
4. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้
5. จัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตนเองจากเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยให้ตอบสนองต่อความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จำเป็นต้องมีความหลากหลายในรูปแบบและกระบวนการดำเนินการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียน รูปแบบของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา มีดังนี้
 1. การเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย
 2. การเรียนรู้ด้วยการใช้แหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้
 3. ใช้กระบวนการวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้
 4. สอดแทรกการอบรมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีอย่างสม่ำเสมอ
 5. ศึกษาติดตามข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
 6. ใช้สื่อการเรียนรู้ทุกประเภท
 7. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น ความสนใจ ความต้องการ ความถนัด วิถีชีวิต ความเท่าเทียม ความเสมอภาค และความสามารถ เป็นต้น
 8. การบูรณาการผลงานในกลุ่มสาระต่างๆ เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตหรือแบบโครงการ
 9. การยืดหยุ่นโดยยึดเอาบริบทและความพร้อมด้านต่างๆ เป็นหลัก เช่น สถานการณ์ สภาพท้องถิ่น ผู้เรียน สาระ และเวลา เป็นต้น
 10. ฝึกทักษะการคิดเป็น จัดการได้ ประยุกต์ใช้
 11. ผู้เรียนปฏิบัติจริง จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เกิดความพร้อม

12. วัดผลประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง⁷³

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการ เรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนผ่านสาระที่กำหนดไว้ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝัง เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตาม เป้าหมาย

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะ สำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย ยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและ เต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญ ทั้งความรู้และคุณธรรม

2. กระบวนการ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการ ทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะ สำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณา

⁷³ เรื่องเดียวกัน, 21.

ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด⁷⁴

6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการที่สำคัญของการจัดกิจกรรมเฉพาะ เป็นกระบวนการที่ทำให้ทราบว่าการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนจะมีคุณภาพให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและประสบความสำเร็จหรือไม่ เพียงใด เพื่อที่จะนำผลการประเมินที่ได้มานำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นต่อไป แนวทางการประเมินมี 3 แนวทาง คือ 1) การประเมินจากสภาพจริง เป็นการประเมินที่เน้นทักษะการคิดอย่างซับซ้อน ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การแสดงออกซึ่งสามารถประเมินได้จากแฟ้มสะสมผลงาน การจัดนิทรรศการวิชาการ การแสดงการทดสอบ การบันทึกของนักเรียน ผู้สอน และการนำเสนอผลงานด้วยการรายงาน 2) การประเมินภาคปฏิบัติ คือ การทดสอบความสามารถในการทำงานของผู้เรียนภายใต้สถานการณ์จริง พร้อมทั้งลงมือปฏิบัติจริง และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุด การประเมินภาคปฏิบัติสามารถประเมินได้ 3 ลักษณะ คือ ประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิต และประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิตผสมผสานกัน ลักษณะที่สำคัญของการประเมินภาคปฏิบัติ คือ มีการกำหนดวัตถุประสงค์การวัดอย่างชัดเจน มีการกำหนดวิธีการทำงาน กำหนดความสำเร็จของงาน มีคำสั่งควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติ ครูสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ดังนี้ การสืบค้น การสังเกต การวิเคราะห์ และการทดสอบ 3) การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน แฟ้มสะสมผลงานเป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และตรงกับสภาพความเป็นจริง การประเมินผลการเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานเป็นการประเมินที่ผู้เรียนแสดง กระทำ ผลิต หรือสร้างความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง เพื่อประเมินความรู้ความก้าวหน้าของการเรียน และตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน ในการประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน ครูและนักเรียนจะต้องคำนึงถึงหลักการที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการเรียนการสอน และด้านความเสมอภาค⁷⁵

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพ

⁷⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551**, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2553), 3.

⁷⁵ วัฒนา ระวังทุกข์, **การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง** (กรุงเทพฯ: บริษัท เลิฟ แอนด์ ลิน เพลส จำกัด, 2549), 63-68.

ผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ 1) ระดับชั้นเรียน 2) ระดับสถานศึกษา 3) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และ 4) ระดับชาติ⁷⁶ มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมผลงาน การใช้แบบสอบถาม ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่มีผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม

การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเองด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้ปกครอง และชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับ

⁷⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551**, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2553), 28-29.

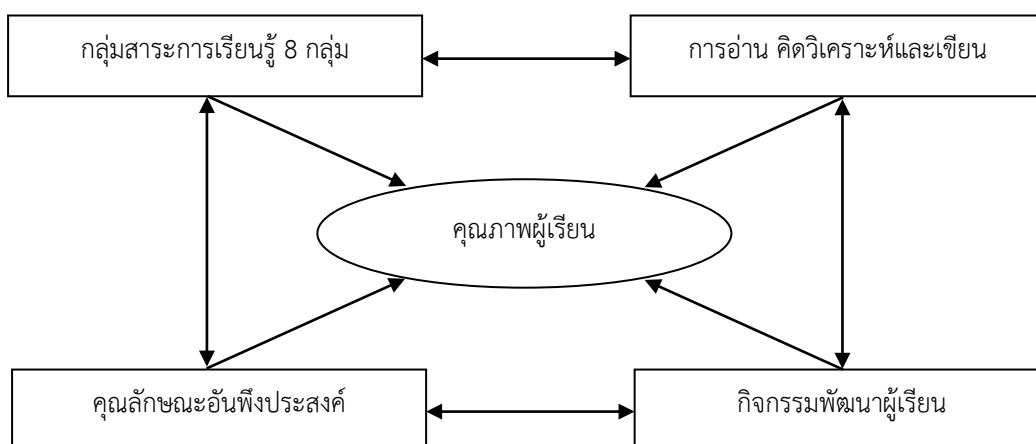
การประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินระดับต่างๆ ข้างต้นเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบ ทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผล การเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

องค์ประกอบของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดจุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดในสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ มีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน องค์ประกอบของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ดังแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, แนวทางการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2553), 13.

เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

1. การตัดสิน การให้ระดับและการรายงานผลการเรียน

1.1 การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

ระดับประถมศึกษา

1. ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ระดับมัธยมศึกษา

1. ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้นๆ
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การพิจารณาเลื่อนชั้นทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ถ้าผู้เรียนบกพร่องเพียงเล็กน้อย และสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่าสามารถพัฒนาและสอนซ่อมเสริมได้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่จะผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้ แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมาก มีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะและความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 การให้ระดับผลการเรียน

ระดับประถมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน เป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 ระดับผลการเรียนด้วยระบบต่างๆ

ระบบตัวเลข	ระบบตัวอักษร	ระบบร้อยละ	ระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน		
4	A	80 – 100	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ผ่าน
3.5	B+	75 – 79	ดี	ดี	
3	B	70 – 74			
2.5	C+	65 – 69	พอใช้	ผ่าน	
2	C	60 – 64			
1.5	D+	55 – 59	ผ่าน	ผ่าน	
1	D	60 – 54			
0	F	0 – 49	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, แนวทางการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2553), 17.

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับ ผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรม และผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วม กิจกรรมเป็น ผ่านและไม่ผ่าน

ระดับมัธยมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา ให้ใช้ตัวเลขแสดง ระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับ ผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรม และผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็น ผ่านและไม่ผ่าน

1.3 การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

2. เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา

1. ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติม ตามโครงสร้างเวลาเรียน ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
2. ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
3. ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
4. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
5. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1. ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม ไม่เกิน 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด
2. ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิต ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต
3. ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
4. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

5. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม ไม่เกิน 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชา พื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2. ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิต ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชา พื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

3. ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

4. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด

5. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด

สำหรับการจบการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทางการศึกษา สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตาม อรรถาศัย ให้คณะกรรมการของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นเอกสารสำคัญที่บันทึกผลการเรียน ข้อมูลและสารสนเทศที่ เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่างๆ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

1.1 ระเบียบแสดงผลการเรียน เป็นเอกสารแสดงผลการเรียนและรับรองผลการเรียน ของผู้เรียนตามรายวิชา ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ผลการประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของสถานศึกษา และผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องบันทึก ข้อมูลและออกแบบเอกสารนี้ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) จบการศึกษาภาคบังคับ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) หรือเมื่อลาออกจากสถานศึกษาในทุกกรณี

1.2 ประกาศนียบัตร เป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาเพื่อรับรองศักดิ์และสิทธิ์ของผู้จบ การศึกษา ที่สถานศึกษาให้ไว้แก่ผู้จบการศึกษาภาคบังคับ และผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา เป็นเอกสารอนุมัติการจบหลักสูตรโดยบัณฑิตวิทยาลัย และข้อมูลของผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) จบการศึกษามัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

2. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกพัฒนาการ ผลการเรียนรู้ และข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับผู้เรียน เช่น แบบรายงานประจำตัวนักเรียน แบบบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา ระเบียบวินัย ใฝ่ใฝ่เรียน และเอกสารอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์ของการนำเอกสารไปใช้⁷⁷

การเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่างๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคันและขอกลับเข้ารับการศึกษาคือ การศึกษาจากต่างประเทศและขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว

การเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรก หรือต้นภาคเรียนแรก ที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่อง ในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับผู้เรียนจากการเทียบโอนควร กำหนดรายวิชา/จำนวนหน่วยกิตที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม

การพิจารณาการเทียบโอน สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา และเอกสารอื่นๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ความสามารถของผู้เรียน
2. พิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้เรียน โดยการทดสอบด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ
3. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในสภาพจริง

การเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามประกาศหรือแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับการเทียบโอนเข้าสู่การศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ดำเนินการตามปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน⁷⁸

สรุปได้ว่า การวัดผล ประเมินผล โอนผลการเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารประชุมชี้แจงให้ครู เข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการประเมินผลในระดับชั้นเรียน สำหรับผู้สอนโดยในการประเมินความรู้ ทักษะต่างๆ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรควบคู่ไปพร้อมกับการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

⁷⁷ เรื่องเดียวกัน, 30-33.

⁷⁸ เรื่องเดียวกัน, 28-34.

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

การจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา ตามมาตรา 22 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และมาตรา 24 วรรค 5 ได้กำหนดให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา และมาตรา 30 ให้สถานศึกษาจัดทำหลักฐานให้เป็นปัจจุบัน ให้ครูนำผลการวิเคราะห์และสรุปผลเป็นแผนภูมิเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงในปีการศึกษาอันเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

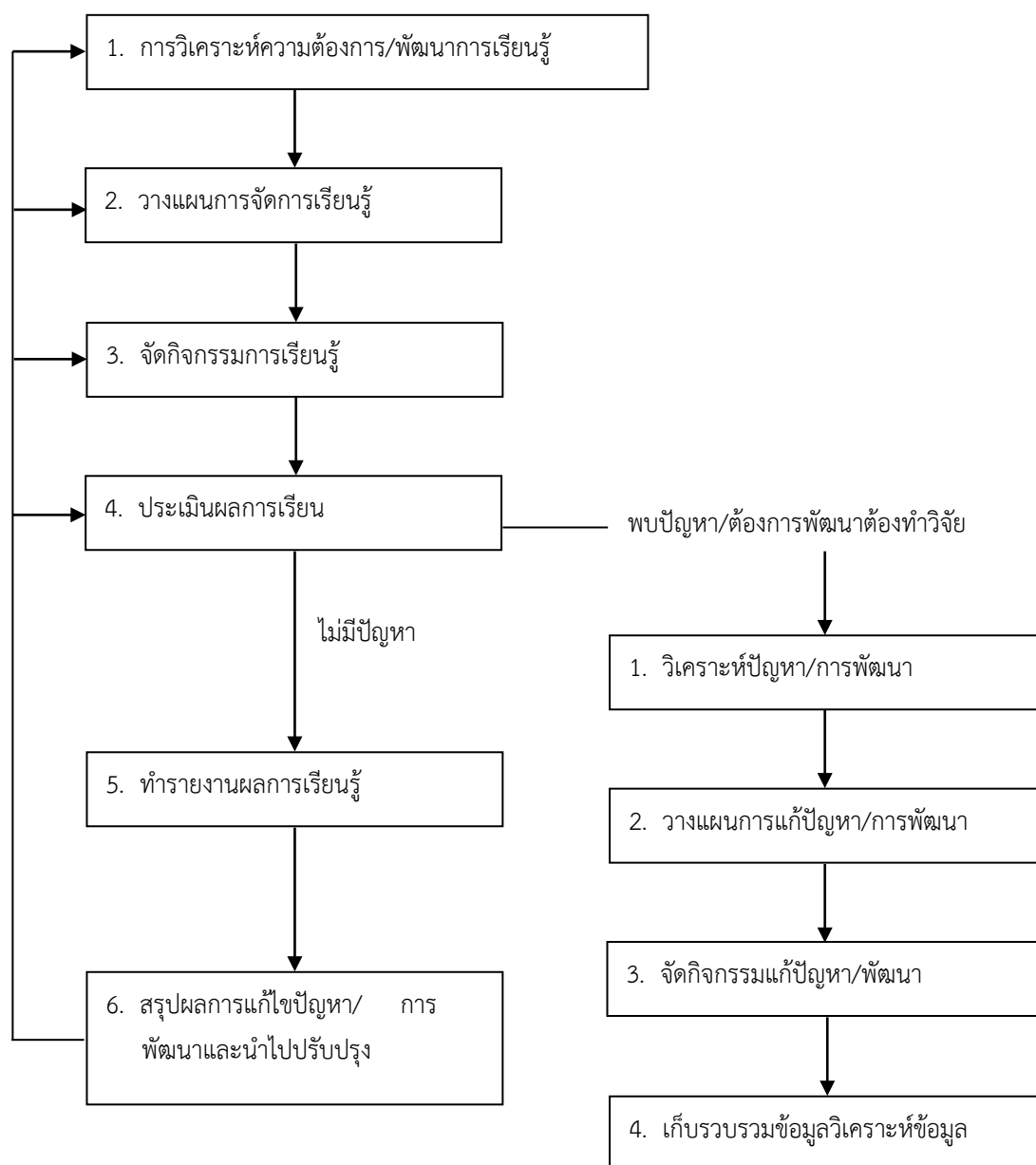
กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

วิจัยในชั้นเรียนถือว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ เนื่องจากการวิจัยจะเข้าไปช่วยให้การจัดการเรียนการสอนของครูสามารถนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาได้ ครูจำเป็นต้องมองให้เป็นองค์ประกอบและภารกิจต่างๆ ในระบบการเรียนรู้ ทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตให้ชัดเจน และเชื่อมโยงปัจจัยทั้งปวงเป็นองค์รวม เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบการจัดการเรียนรู้ อาจเกิดขึ้นในระดับปัจจัยหรือกระบวนการหรือผลผลิต กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนจึงมีส่วนช่วยในการค้นหาคำตอบของสาเหตุปัญหาหรือข้อบกพร่องทั้งระบบการเรียนการสอนนั้นๆ ครูที่ทำการวิจัยได้สำเร็จจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้อิสระในทางความคิด อิสระในการทำงานค้นคว้าทดลองที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้ทำวิจัย เพื่อครูจะได้ค้นพบปัญหาและแนวทางแก้ไข⁷⁹

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม พร้อมกับมีวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขได้นั้น ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงมาตรฐานคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง ควรมีการแก้ไข กิจกรรมการเรียนรู้ใดให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้บ้าง กระบวนการที่ว่าเป็นการนำการวิจัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนนั่นเอง ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับข้อสรุปต่างๆ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่เน้นการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่กำหนดให้เป็นภารกิจของผู้สอน 3 ประการที่ต้องบูรณาการเข้าด้วยกัน คือ ประการแรกจัดกระบวนการเรียนการสอน และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (มาตรา 24 (5)) ประการที่สอง ทำวิจัยเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (มาตรา 30) ประการที่สาม นำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุง

⁷⁹ คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการศึกษา, การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด: แนวทางการปฏิบัติ, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2553), 68.

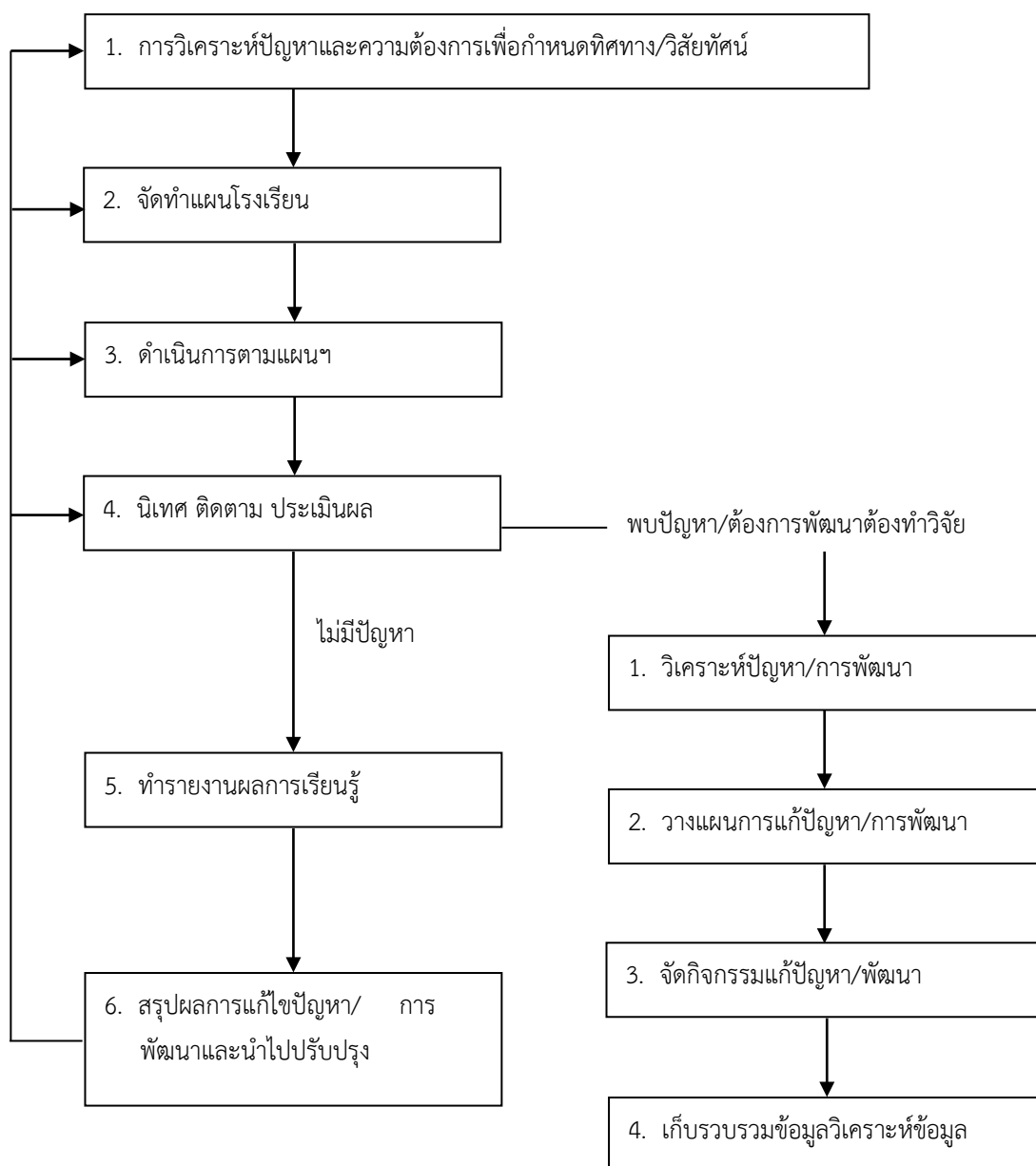
กระบวนการเรียนรู้ จึงเป็นภารกิจที่สำคัญและจำเป็น ซึ่งสามารถเขียนเป็นแผนภูมิใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ได้ตามแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 5 การใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
 ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การวิจัยแบบง่ายจุดเริ่มต้นของครุมีอาชีพ
 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อุษากาพิมพ์, 2547 ข.), 16.

จากแผนภูมิในวงจรหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการ/พัฒนาการเรียนรู้ วางแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินผลการเรียน และการจัดทำรายงานผลการเรียนรู้ เป็นการนำกระบวนการวิจัยเข้ามาใช้ในการดำเนินงานของครูผู้สอน ในวงจรหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว ถือว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชั้นที่ 3 ผู้สอนทำการประเมินระหว่างสอนแล้วพบปัญหาเล็กน้อย สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ในระหว่างการจัดกิจกรรมขณะนั้น เมื่อผู้สอนทำการประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นที่ 4 แล้วพบว่าไม่มีปัญหา ผู้เรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตรงกับจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม ผู้สอนสามารถจัดทำรายงานผลการเรียนรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อทราบและใช้ประโยชน์ต่อไป ในกรณีนี้ที่ผู้สอนทำการประเมินการเรียนรู้ในชั้นที่ 4 แล้วพบว่าไม่มีปัญหารุนแรงหรือพบว่ามีบางสิ่งที่จำเป็นต้องพัฒนาที่ไม่อาจทำได้ในทันที ผู้สอนจำเป็นต้องทำการวิจัยเพิ่มเติม เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น (ดูขั้นตอนการวิจัยในวงจรร้อยย 5 ขั้นตอน) กล่าวคือ ทำกิจกรรมการแก้ปัญหา/พัฒนาเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการแก้ปัญหา/พัฒนา เมื่อได้ผลการแก้ปัญหาแล้ว ผู้สอนต้องกลับไปประเมินผลการเรียนรู้ซ้ำอีกครั้งหนึ่งจนพบว่าไม่มีปัญหาแล้ว จึงจะทำรายงานผลการเรียนรู้เสนอแก่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ และเมื่อผู้สอนได้ทำวิจัยเพิ่มเติมเพื่อปัญหาที่เกิดขึ้นในวงจรการจัดการเรียนการสอนได้แล้ว ผู้สอนจะต้องนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนต่อไป

โรงเรียนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบภายในโรงเรียนนั้น ได้แก่ ผู้สอน นักเรียน หลักสูตรและสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ผู้ที่สำคัญที่สุดในการทำกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียน ดำเนินไปได้ด้วยดี คือ ผู้บริหาร ซึ่งจะเป็นผู้ที่ระดมความคิด การมีส่วนร่วมของทุกคน ทุกฝ่าย ตั้งแต่ชุมชน ผู้สอน และนักเรียน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการเพื่อกำหนดทิศทางหรือวิสัยทัศน์ จัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ การนิเทศติดตาม และการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบกระบวนการดังกล่าว ถือว่าผู้บริหารได้นำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการของโรงเรียนในความรับผิดชอบ ตามแผนภูมิที่ 6

แผนภูมิที่ 6 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การวิจัยแบบง่ายจุดเริ่มต้นของครูมืออาชีพ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อุษาการพิมพ์, 2547 ข.), 18.

จากแผนภูมิ ผู้บริหารโรงเรียนใช้กระบวนการวิจัยมาใช้ในการดำเนินงานบริหารโรงเรียน ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการเพื่อกำหนดทิศทาง/วิสัยทัศน์ การจัดทำแผนโรงเรียน การดูแลปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน การนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียน ในกรณีที่ผู้บริหารมีการประเมินผลการดำเนินงานแล้ว พบปัญหารุนแรงหรือพบสิ่งที่ควรได้รับการพัฒนาที่สำคัญ ผู้บริหารต้องทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานดังกล่าว

ในระหว่างขั้นตอนที่ 4 ของการดำเนินงาน โดยขั้นตอนวิจัย 5 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ปัญหา/พัฒนา
วางแผนแก้ปัญหา/พัฒนา จัดกิจกรรมแก้ปัญหา/พัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล
การแก้ปัญหา/พัฒนา นำผลการวิจัยไปใช้แล้วทำการประเมินในขั้นตอนที่ 4 ของการดำเนินการบริหาร
อีกครั้ง พบว่าไม่มีปัญหาแล้ว จึงจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบ
หรือเป็นข้อมูลในการพัฒนางานต่อไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ นั้น เป็นงานที่ทำหายชวนให้
คิดอยากลองทำ อยากติดตาม เกิดความกระตือรือร้น ใครรู้ใครเห็น ในบางครั้งอาจจะใช้เวลานาน
เพราะงานวิจัยเป็นงานที่ละเอียดถี่ถ้วน ต้องใช้เวลา สิ่งสำคัญคือ เทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมต่างๆ
เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการกระบวนการเรียน
การสอนให้เป็นไปตามความแตกต่างของนักเรียน และสอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียน โดยมี
ขั้นตอนของกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ การสำรวจและวิเคราะห์
ปัญหา การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรมและเครื่องมือ การนำวิธีการหรือ
นวัตกรรมไปใช้ และการวิเคราะห์ข้อมูลและการเสนอผล

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 มาตรา 25 กำหนดว่า รัฐต้อง
ส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน
พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ
ดังนั้น โรงเรียนทุกแห่งซึ่งมีหน้าที่ดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายของพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงจำเป็น
ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และดำเนินการเพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้
ขึ้นในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนสามารถจัดและดำเนินการได้มีหลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ
กำลังความสามารถของโรงเรียนแต่ละแห่ง เช่น ห้องสมุดโรงเรียน อุทยานการศึกษา สวนพฤกษศาสตร์
หรือแหล่งเรียนรู้ภายนอก เช่น พิพิธภัณฑ์ วัด หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดประชาชน และภูมิปัญญา
ท้องถิ่นในชุมชน

แนวคิดในการจัดแหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนสามารถจัดและดำเนินการได้หลายประเภท ทั้งนี้
ขึ้นอยู่กับกำลังความสามารถของโรงเรียนแต่ละแห่ง ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แหล่งการเรียนรู้ใน
โรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุด
หมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์
ห้องอินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สันทนาการ ศูนย์การเรียนรู้การสอน ศูนย์พัฒนา
กิจกรรมการเรียนการสอน สวนพฤกษศาสตร์ สวนวรรณคดี สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนหนังสือ
สวนธรรมะ เป็นต้น แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ หอศิลป์
สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์กีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัด
ครอบครัว ชุมชน สถานประกอบการ องค์การภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

ประเภทของแหล่งเรียนรู้ ในการจัดประเภทของแหล่งเรียนรู้จัดได้หลายแบบตามความสอดคล้องของโรงเรียนแต่ละแห่ง เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการใช้ ในที่นี้เสนอการจัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ 2 แบบ แบบแรก คือ จัดตามลักษณะของแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ 2) แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น 3) บุคคล แบบที่สอง คือ จัดตามแหล่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 2) แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1. สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง
2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง
3. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
4. ในการจัดตั้ง ส่งเสริมพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น⁸⁰

9. การนิเทศการศึกษา

การบริหารงานในโรงเรียนและการจัดการในเรื่องใดๆ ก็ตาม จะเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุดจำเป็นต้องมีการควบคุม ดูแล ตรวจสอบ แนะนำ ช่วยเหลือ คอยให้คำปรึกษา ช่วยเหลือคอยให้บริการปรับปรุงแก้ไขอยู่ตลอดเวลา โดยยึดเกณฑ์มาตรฐานเป็นหลัก และการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษามีจุดหมายเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ มีความเชื่อมั่น สามารถพัฒนาวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้า เกิดการประสานสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน ช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรต่อไป ดังนั้น จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการชี้แนะ แนะนำให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครู เพื่อที่จะปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นความร่วมมือร่วมใจ และประสานงานกันระหว่างครูและผู้นิเทศ ในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร⁸¹

การนิเทศ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Supervision” ตามรูปศัพท์ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำและปรับปรุง และกลิคแมน (Glikman) ให้ความหมายเกี่ยวกับการนิเทศว่าเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสอนในเรื่องการจัดครู รวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษาจึงเป็นงานที่มีลักษณะ

⁸⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2547), 1-4.

⁸¹ กระทรวงศึกษาธิการ, สำคัญในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 56.

ดังนี้ คือ เป็นระบบย่อยระบบหนึ่งของการศึกษา เป็นกระบวนการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องในการศึกษาและความต้องการความสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ คุณภาพของผู้เรียน⁸² สำหรับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา⁸³ การนิเทศการศึกษา รวมทั้งการนิเทศภายใน เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีขวัญกำลังใจและมีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด และยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นอยู่เสมอ เป็นกิจกรรมที่ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ อยู่ในบรรยากาศของความร่วมมือน่าสนใจ เข้าใจอันดีต่อกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ มีการเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้รับการนิเทศและสามารถดึงศักยภาพของผู้รับการนิเทศมาใช้และให้การยกย่อง ช่วยให้ผู้รับการนิเทศพัฒนาตนเองให้อยู่ในระดับมาตรฐานวิชาชีพหรือระดับคุณภาพครูของคุรุสภาให้สูงขึ้น และรักษาไว้ได้

แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

1. จัดกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
2. ดำเนินการนิเทศวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย เหมาะสมกับสถานศึกษา
3. ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา
4. ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์จัดระบบการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา⁸⁴

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูในโรงเรียนหรือบุคคลภายนอก เพื่อแนะนำ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือให้สูงขึ้นตามจุดหมายที่ต้องการ ซึ่งเทคนิคการนิเทศนั้นสามารถทำให้หลากหลายเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาของแต่ละสถานศึกษา แต่กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษานั้นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาต่อไป

⁸²G. D. Glickman, **Development Supervision: Alternative Practice for Helping Teachers Improve Instruction** (Washington D.C.: Association for Supervision and Curriculum Development, 1981), 6.

⁸³ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ** (กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ, 2544), 223.

⁸⁴กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล** (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546), 38.

10. การแนะแนว

การบริหารแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน เสริมสร้างทักษะชีวิต การเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู ซึ่งครูทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ⁸⁵ งานแนะแนวเป็นงานบริการ ที่มุ่งให้ความช่วยเหลือนักเรียนในด้านการพัฒนาตนเอง โดยนำเอาความสามารถที่ตนเองมีอยู่มาใช้ ในการพิจารณาอย่างมีเหตุผล สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ตลอดจนรู้ถึงวิธีการปรับตัวให้เข้ากับ สิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสุขในชีวิต การแนะแนวนั้นเกิดขึ้นมาจากปัญหาและความต้องการต่างๆ อาจมีลักษณะสัมพันธ์กัน การแนะแนวการศึกษาจะเริ่มตั้งแต่วันแรกของนักเรียนที่เข้าสู่โรงเรียนและ ดำเนินไปจนถึงการสิ้นสุดการเรียน เพื่อไปประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับสูง ประกอบด้วย กิจกรรม 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ กิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนด้านการเรียน คือ การให้ข้อเสนอแนะทาง การเรียนการศึกษาคือ การทำงานเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน การติดต่อขอรับทุนการศึกษา วารสาร และหนังสือทางราชการแนะแนวทางการศึกษา ประการที่สอง การช่วยเหลือนักเรียนด้านการปรับตัว ส่งเสริมทางด้านสติปัญญา ตลอดจนความเข้าใจในเรื่องความสามารถของตนเองให้สามารถตัดสินใจ เพื่อมุ่งความสำเร็จทางการศึกษา ความสามารถทั่วไป ความถนัดเฉพาะ ค่านิยม การค้นหาข้อมูล ส่วนบุคคลที่มีแนวโน้มของความเคลื่อนไหวด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทำให้มีความกระตือรือร้น ในการเรียน ด้วยเหตุนี้จึงควรมีการจัดบริการแนะแนวเพื่อแก้ปัญหาให้หมดไป

จุดมุ่งหมายของการแนะแนวการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดเป้าหมาย การแนะแนวการศึกษาไว้ 4 ข้อ คือ 1) ส่งเสริมสมรรถภาพทางการเรียนให้สามารถประสบความสำเร็จ 2) ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักวางแผนด้านการศึกษา 3) ช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถปรับตัวทางด้านการเรียนเป็นอย่างดี และ 4) ส่งเสริมลักษณะนิสัยให้นักเรียนมีการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ใฝ่มีความก้าวหน้า ทางด้านการเรียนและชีวิต⁸⁶

ขอบข่ายของการแนะแนว

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงของข่ายในการแนะแนว มีขอบข่ายสาระสำคัญ 3 ด้าน ดังนี้ 1) การแนะแนวการศึกษามุ่งหวังผู้เรียนพัฒนาการเรียนได้เต็มศักยภาพ รู้จักการแสวงหาความรู้และ วางแผนการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวด้านการเรียน และมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน 2) การแนะแนวอาชีพ ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และมองโลกของงานอย่างหลากหลาย มีเจตคติและมี นิสัยที่ดีในการทำงาน มีโอกาสได้รับประสบการณ์ และฝึกงานตามความถนัด ความสนใจ 3) การแนะ แนวเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีอารมณ์

⁸⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), 2.

⁸⁶ หน่วยศึกษานิเทศก์, การแนะแนวการศึกษา (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542), 21-22.

มันคง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจสิ่งแวดล้อม และสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข

87

หลักการของการแนะแนว

จากบทความทางวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการกล่าวว่า การจัดการศึกษาตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น มุ่งส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูทุกคนมีบทบาทในการแนะแนว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างหนึ่งที่จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน แต่จากสภาพการณ์ ปัจจุบัน พบว่า บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการแนะแนว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ไม่เอื้อให้สถานศึกษาดำเนินงานแนะแนวได้ดี อันจะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน

ประเภทของการแนะแนว

1. การแนะแนวการศึกษา (Educational Guidance) การแนะแนวการศึกษาวันแรกของนักเรียนที่เข้าสู่สถานศึกษาและดำเนินไปจนถึงการสิ้นสุดการเรียน เพื่อไปประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับสูง ประกอบด้วยกิจกรรม 2 ประการใหญ่ๆ ได้แก่ กิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนด้านการเรียน คือ การให้ข้อเสนอแนะทางการเรียนการศึกษาต่อ การทำงานเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน การติดต่อขอรับทุนการศึกษา วารสารและหนังสือทางราชการแนะแนวทางการศึกษา ประการที่สอง การช่วยเหลือนักเรียนด้านการปรับตัว ส่งเสริมทางด้านสติปัญญา ตลอดจนความเข้าใจในเรื่องความสามารถของตนเอง ให้สามารถตัดสินใจเพื่อมุ่งความสำเร็จทางด้านการศึกษา ความสามารถทั่วไป ความถนัดเฉพาะ ค่านิยม การค้นหาข้อมูลส่วนบุคคลที่มีแนวโน้มของความเคลื่อนไหวด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ การแนะแนวอาชีพ หมายถึง กระบวนการที่จะช่วยให้บุคคลสามารถมีอาชีพที่เหมาะสมและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพตามต้องการ

2. การแนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance) การแนะแนวอาชีพเป็นการให้ความช่วยเหลือ นักเรียนหรือนักศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนและการตัดสินใจ การเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพที่เหมาะสมกับ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสภาพร่างกายของตน รวมทั้งเป็นการให้ข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับสภาพและลักษณะของงาน คุณสมบัติที่จำเป็น การฝึกอบรม รายได้ สวัสดิการ ความมั่นคง ความก้าวหน้า สิ่งแวดล้อม ข้อดี ข้อเสีย การแสวงหางาน การสมัครงาน การปรับตัวให้เข้ากับงาน และปฏิบัติตนให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

3. การแนะแนวส่วนตัวและสังคม (Personal – Social Guidance) การแนะแนวส่วนตัวและสังคม เป็นการช่วยเหลือให้มีชีวิตหรือความเป็นอยู่อย่างสมบูรณ์ มีความเจริญทั้งร่างกายและจิตใจ มีความเข้าใจตนเอง มีอารมณ์ที่มั่นคง มีความสามารถที่ปรับตัวให้เข้ากับสังคมส่วนรวมอย่างมีความสุข รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นหรือสังคมได้ มีความสามารถในการเป็นผู้นำ

⁸⁷ กระทรวงศึกษาธิการ, เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหาร การศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครู เพื่อเข้าสู่ตำแหน่งสายงานผู้บริหารในสถานศึกษา (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2547), 106-210.

และผู้ตามที่ดี มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้ทำให้การศึกษามีการพัฒนาตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตด้วยตนเอง⁸⁸

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การแนะแนว หมายถึง การส่งเสริมความสามารถทางการเรียนทุกด้าน เช่น ช่วยให้นักเรียนรู้จักวิธีการเรียน การศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม รู้จักหลักเกณฑ์ในการเลือกวิชาเรียนหรือโปรแกรมการเรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ช่วยให้ผู้สามารถวางแผนด้านการศึกษาต่อในอนาคตได้ รู้แนวทางในการเลือกสถานที่เรียน การเตรียมตัวในการสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายในโรงเรียนได้

11. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับปรับปรุง พ.ศ.2545 หมวด 6 มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 48 ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินภายนอก บทบัญญัติดังกล่าวถือเป็นสิ่งที่สถานศึกษาจะต้องนำไปเป็นหลักปฏิบัติเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์และสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครองและบุคคลทั่วไป การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาตนให้ดีมีคุณภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นตัวกระตุ้นบุคคลให้เกิดการเรียนรู้ รู้จักการคิดวิเคราะห์ รู้จักการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมโลกอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพดังนี้

“การประเมินคุณภาพภายใน” หมายถึง การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามและการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดสำหรับการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งกระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา⁸⁹

⁸⁸ ญัฐพล คำหารพล, การดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษา (กรุงเทพฯ: เอส ดี เพรส, 2549), 59.

⁸⁹ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน ๒๕๕๔) (กรุงเทพฯ: บริษัท ออฟเซ็ท พลัส จำกัด), 11.

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารการศึกษาปกติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการควบคุมดูแลปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ ตรวจสอบ ติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ

ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

ปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว คือคุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข⁹⁰

หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีดังนี้

1. สถานศึกษาจะต้องจัดทำโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
2. สถานศึกษาจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้
 - 2.1 กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
 - 2.2 กำกับ ติดตาม และให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
 - 2.3 เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
3. สถานศึกษาจะต้องจัดระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
4. สถานศึกษาจะต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่นและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. สถานศึกษาจะต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงหลักการและครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

⁹⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด,2553),2.

5.1 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็น
 อย่างเป็นระบบและมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

1.2 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และสภาพความสำเร็จของการพัฒนาไว้
 อย่างต่อเนื่อง ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

1.3 กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชาหรือผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้าง
 ถึงให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้
 การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

1.4 กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

1.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียน
 รับผิดชอบ และดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 กำหนดบทบาทหน้าที่ และแนวทางให้บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคลากรใน
 ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

5.7 กำหนดการจัดงบประมาณและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

6. สถานศึกษาจะต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งมี
 การกำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ให้คณะ
 บุคคลตามข้อ 2 (2.3) ดำเนินการตรวจสอบ ทบทวนและรายงานการดำเนินงานตามแผนพัฒนา
 คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสำหรับการตรวจสอบและคุณภาพการศึกษาให้ใช้วิธีการที่
 หลากหลายเหมาะสม เช่นการสังเกต พฤติกรรมและกระบวนการทำงาน กระบวนการจัดการเรียน
 การสอน การสอบถาม การสัมภาษณ์ การพิจารณาหลักฐานร่องรอย การปฏิบัติงาน ตัวอย่างผลงาน
 และแฟ้มสะสมงาน ตลอดจนการใช้แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบทดสอบและแบบวัดมาตรฐาน

7. ให้คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดำเนินการตรวจสอบ
 ทบทวนและรายงานการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสำหรับในการ
 ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม
 การสังเกตพฤติกรรมและกระบวนการทำงาน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การสอบถาม
 การสัมภาษณ์ การพิจารณาหลักฐาน ร่องรอยการปฏิบัติงาน ตัวอย่างผลงานและแฟ้มสะสมงาน
 แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบทดสอบและแบบวัดมาตรฐาน การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ
 การศึกษาภายในสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง
 แก้ไขเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8. สถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนในทุกระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 กำหนด ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

9. สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยระบุความสำเร็จตาม
 เป้าหมายที่กำหนดในแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพร้อมหลักฐานข้อมูลและผลการ
 ประเมินผลสัมฤทธิ์ ตามข้อ (8) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

10. หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัด ส่งเสริมสนับสนุนและร่วม
 ดำเนินงานตามระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาดังนี้

- 10.1 จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
- 10.2 จัดให้มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ในวิชาแกนหลักของสถานศึกษาร่วมกันเป็นรายปี/รายภาค
- 10.3 จัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

11. หน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัด ดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี และรายงานผลให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดทราบ ทั้งนี้การตรวจสอบและทบทวนให้เป็นไปตามข้อ (7) โดยอนุโลม

12. หน่วยงานต้นสังกัดศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่นวัตกรรมเกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิควิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำกับสนับสนุนส่งเสริม ติดตาม ประเมินผลและผดุงประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน จากที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการภายในโรงเรียนเพื่อทราบความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนว่าบรรลุตามเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาหรือไม่ พร้อมทั้งนำไปแก้ไขข้อบกพร่องและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

12. ส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

จากมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป้าหมายปลายทางของการจัดการศึกษานั้น ต้องการให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นให้คนไทยทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นหน้าที่สำคัญของเรียนที่จะส่งเสริมงานด้านวิชาการกับชุมชน ในฐานะที่โรงเรียนเป็นแหล่งกำหนดมรดกทางวัฒนธรรมและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อผู้ครอบครัว ชุมชน สังคม โรงเรียนควรมีการให้บริการทางด้านวิชาการ และส่งเสริมความรู้แก่ชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนและโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกัน คือ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ประกอบกับบริหารโรงเรียนในยุคโลกาภิวัตน์การเรียนในยุคใหม่จำเป็นต้องใช้องค์ความรู้มากมาย อาทิเช่น ครอบคลุมปัญหาไทยถือเป็นเครือข่ายที่สำคัญโรงเรียนอีกประการหนึ่งและถือได้ว่าเป็นยกย่องเชิดชูผู้มีความรู้ด้านภูมิปัญญาไทยที่อยู่ในชุมชนแล้วจัดระบบเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน จึงจะทำให้การเรียนรู้

เรื่องสภาพชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นประสบความสำเร็จ⁹¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนว่า 1) เป็นการสำรวจความต้องการ คือ การสำรวจข้อมูลพื้นฐานความต้องการของโรงเรียน วิเคราะห์สภาพของโรงเรียน โดยการซักถาม สังเกต สัมภาษณ์ 2) เป็นการกำหนดมาตรฐานของโรงเรียนโดยยึดมาตรฐาน คณะรัฐมนตรีประกาศและมาตรฐานที่เกิดความต้องการของชุมชน 3) เป็นการวางแผนการพัฒนา คือ การวางแผนการพัฒนาโรงเรียน ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ ของโรงเรียนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปี 4) เป็นการลงมือปฏิบัติ คือ แนวทางการปฏิบัติที่นำไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน 5) การประเมินผล คือ การประเมินแนวทางการปฏิบัติต่างๆ ของการบริหารจัดการโรงเรียน โดยเน้นผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ และ 6) สรุปผลการที่ชุมชนมีส่วนร่วม คือ กานำผลการประเมินมาใช้ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงข้อบกพร่องที่เกิดจากการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี และแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้การบริหารจัดการโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนและชุมชนอย่างแท้จริงนั้น ชุมชนและ โรงเรียนควรทบทวน กระบวนการทำงานร่วมกัน ผลที่ได้จากการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา⁹²

หน้าที่ที่สำคัญของสถานศึกษาในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

1. การบริการแก่ชุมชน โดยการเผยแพร่ความรู้ทั้งทางวิชาชีพและวิชาการแก่ชุมชน ทำการฝึกอบรม จัดหาวิทยากรบรรยายให้ความรู้ในด้านเศรษฐกิจอาชีพ การเมือง สาธารณสุข วัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้สูงขึ้น
2. การจัดโปรแกรมการศึกษาเพื่อประชาชน โดยประสานงานขอความร่วมมือจากหน่วยราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือโรงเรียนดำเนินการเองจัดสอนหลักสูตรอาชีพระยะสั้นเพื่อให้ประชาชนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ
3. ให้ความสนับสนุน ช่วยเหลือการพัฒนาชุมชน จัดทำโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับตำบล อำเภอและจังหวัด ตลอดจนเข้าร่วมในโครงการพัฒนาเหล่านั้น
4. การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนจะต้องหาวิธีนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ร่วมดำเนินกิจกรรมแสดงความคิดเห็นต่างๆ ในโรงเรียน และโรงเรียนจะต้องส่งเสริมความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพและบริการต่างๆ แก่ประชาชนในชุมชนเช่นกัน

⁹¹ รุ่ง แก้วแดง, *โรงเรียนนิติบุคคล* (กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์พัฒนาพานิชจำกัด, 2546), 184-190.

⁹² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา* ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 39.

5. การเรียนแบบอย่างที่ดีในชุมชน โรงเรียนมีหน้าที่อบรมสั่งสอนเยาวชนซึ่งเป็นสมาชิกของสังคม โรงเรียนจำเป็นต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในชุมชน สมาชิกของโรงเรียนจะปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบประเพณีอันดีงาม

การส่งเสริมงานวิชาการต่อชุมชนควรมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ การเรียนรู้ต้องเป็นแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้จะต้องเน้นรูปแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มและจัดกระบวนการเรียนรู้เอง เน้นบทบาทของผู้เรียนให้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ตนเองและการเรียนรู้จะต้องเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ภายใต้การริเริ่มของผู้เรียน

แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

1. ศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานทางวิชาการแก่ชุมชน
2. จัดให้ความรู้เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะชีวิตและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น
3. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียนและที่จัดโดยบุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถานบันอื่นที่จัดการศึกษา
4. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั้ว ชุมชนท้องถิ่น⁹³

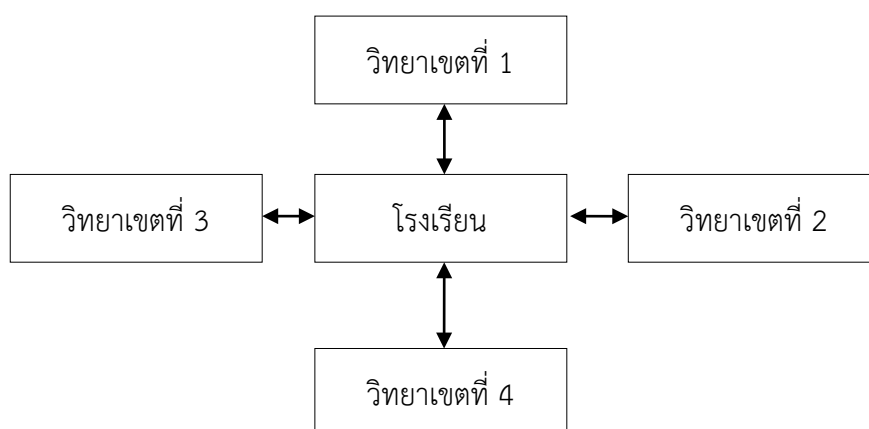
จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการเป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียนจัดดำเนินการเพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทางวิชาการหรือวิชาชีพให้ชุมชนทำให้สังคมมีความเข้มแข็งสามารถแก้ปัญหาพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยอาศัยหลักการพึ่งพาอาศัยกันและกันเพื่อให้กิจกรรมต่างๆในโรงเรียนและชุมชนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีแนวทางการบริหารที่สำคัญมาก อีกประการหนึ่ง คือ การเปลี่ยนรูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาจากเดิมที่โรงเรียนจัดการศึกษา แต่เพียงลำพังเป็นเปิดโอกาส ให้องค์กรต่างๆ ที่หลากหลาย เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งส่งผลให้โครงสร้างการจัดองค์กรของโรงเรียนต้องเปลี่ยนแปลงจากองค์กรเดิมที่มีสายการบังคับบัญชา (hierarchy organization) ไปสู่การจัดองค์กรแบบเครือข่าย ซึ่งเป็นองค์กรรูปแบบใหม่และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคต ที่น่าจะสอดคล้องกับบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และกระบวนการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะส่วนที่ว่าด้วยการปฏิรูประบบบริหารจัดการศึกษา ตลอดจนของพระราชบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องควรมีอย่างน้อยที่สุด 6 รูปแบบดังต่อไปนี้ รูปแบบที่ 1 เครือข่ายสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ รูปแบบที่ 2 เครือข่ายสถานศึกษาขั้น

⁹³จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, การศึกษานอกระบบโรงเรียนกับการปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), 9-10.

พื้นฐานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งหรือหลายแห่งกับภาคส่วนอื่นๆ ที่ระบุไว้ในวรรคแรก ของมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รูปแบบที่ 3 เครือข่ายสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่นๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รูปแบบที่ 4 เครือข่ายสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ และสถานศึกษาเอกชน รูปแบบที่ 5 เครือข่ายสถานศึกษาของรัฐกับเอกชนและภาคอื่นๆ ที่ระบุไว้ในรูปแบบที่ 2 และ 3 รูปแบบที่ 6 เครือข่ายที่เกิดจากการริเริ่มระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐและเอกชน หรือระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเหล่านั้นกับองค์กรปกครองและภาคส่วนอื่นๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยไม่มี การชี้ นำ กำกับ หรือครอบงำบางการโดยหน่วยงานหรือองค์กรทางการศึกษาระดับบนในเบื้องต้นความสัมพันธ์ใดๆ ที่พึงจะมีเกิดขึ้นต้องเป็นความสัมพันธ์ในแนวราบแบบผู้มีความเสมอภาคกัน และที่จะเอื้อต่อการดำเนินงานของเครือข่ายสถานศึกษาในลักษณะของการประสานส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้การดำเนินงานเครือข่ายเป็นไป ด้วยความราบรื่น โดยที่สมาชิกเครือข่ายอาจร่วมกันร่างหรือจัดทำระเบียบข้อบังคับที่ต้องการจะมี ส่วนร่วมกันบนพื้นฐานของหลักการเครือข่ายที่สำคัญ รูปแบบเครือข่ายใหม่จะต้องเป็นรูปแบบที่เป็น ราชการน้อยลง (less bureaucratic model) หรือไม่เป็นทางการ (non bureaucratic model) บนพื้นฐานของกระบวนการที่คนแบบไม่รวมศูนย์เพื่อหลีกเลี่ยงการรวมศูนย์แบบที่เคยเป็นมาเป็นอุปสรรค สำคัญยิ่งของการก่อตัว การดำรงอยู่และการดำเนินงานของเครือข่ายแท้ ตามเกณฑ์และข้อเสนอแนะ ที่ควรจะเป็นของฝ่ายต่างๆ หรืออีกนัยหนึ่ง “การจัดการแบบภาคี” จะต้องเป็นกระบวนการหลักของ การดำเนินงานเครือข่ายรูปแบบใหม่และกระบวนการจัดการแบบนี้ จะเป็นไปได้เมื่อเกิดมีกระบวนการ ที่คนแบบไม่รวมศูนย์ขึ้นมาแล้วที่สำคัญประการหนึ่ง คือ เป้าหมายของการดำเนินงานจะต้องเป็นไป เพื่อระดมสรรพกำลังที่มีอยู่เพื่อร่วมมือร่วมใจประสานส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการศึกษาขั้น พื้นฐานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาสูงสุด สมาชิกเครือข่ายรายใดที่มีปัญหา ความไม่คุ้มค่าของการใช้งบประมาณทรัพยากร จะต้องได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนจากสมาชิกราย อื่นๆ ในเครือข่ายที่สำคัญที่สุด คือการบริหารโรงเรียนแบบเครือข่ายสามารถใช้ทรัพยากรครู บุคลากร อาคารสถานที่และสื่อ อุปกรณ์การสอนร่วมกันได้ ทำให้ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารจัดการถูกลงกว่าการ บริหารโรงเรียนแบบเอกเทศ หนึ่งเครือข่ายอาจประกอบด้วยโรงเรียนเล็กๆ ที่อยู่ใกล้กันรวมประมาณ 400-500 คน ซึ่งเป็นขนาดที่มีความเหมาะสมจะช่วยให้โรงเรียนมีพลังเข้มแข็ง สามารถจัดการศึกษา ได้อย่างน้อยตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย และจัดได้ทั้ง 3 รูปแบบ คือ ในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ดังแผนภูมิที่ 7

แผนภูมิที่ 7 โรงเรียนหลายวิทยาเขต

ที่มา : รุ่ง แก้วแดง,โรงเรียนนิตยบุคคล (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,2546),179.

ดังนั้น โรงเรียนหลักหรือแม่ข่ายจึงไม่จำเป็นต้องเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่มากแต่โรงเรียนต้องมีหน้าที่ในเรื่องการวางแผน การบริหาร การจัดการ การประสานงาน ดูแลเรื่องหลักสูตร สื่อ การพัฒนาและการประเมินผล เพื่อสนับสนุน ช่วยเหลือเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จในการบริหาร การศึกษา ผู้บริหารและครูต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจในว่าคนที่มาอยู่ในเครือข่ายเป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบร่วมกัน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีดังนี้

1. ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษาและต่างเขตพื้นที่การศึกษา

2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ⁹⁴

จากที่กล่าวมาข้างต้น การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่นนั้น เป็นกระบวนการเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรโรงเรียนหรือหน่วยงานหนึ่งกับ

⁹⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550),40.

อีกหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานร่วมกันภายในองค์การเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวดที่ 4 มาตราที่ 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหา ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนา ชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน⁹⁵ การเรียนรู้ในระบบโรงเรียนส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในแบบทางเดียว แต่บางครั้งการจัดการเรียนการสอนครูได้พยายามสอนจากของจริงหรือในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงส่งผลให้ผู้เรียนมีความตั้งใจเรียน นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีการแลกเปลี่ยนระหว่าง ครู นักเรียนและชุมชน เปรียบเสมือนการเรียนรู้แบบนอกห้องเรียน การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นกระบวนการที่ได้มีการได้ดูจากของจริง ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ การได้สัมผัสของจริง จึงทำให้สามารถเรียนรู้ได้ดี ครูในพื้นที่โรงเรียนจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่จะต้องเข้าถึงชุมชน วิธีการสอน ก็จะแตกต่างกันไป จากครูในโรงเรียนสังกัดอื่นๆ การแสดงความสนิทสนม คำนึงกัน ทำให้เกิดแบบแผนการเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากชีวิตจริงและเป็นการเรียนรู้แบบมิตรสัมพันธ์

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษามีดังนี้

1. สสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา ความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
2. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
3. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา⁹⁶

บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

⁹⁵“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 (สิงหาคม 2542),15-19.

⁹⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.),2545),38.

1. การมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนรวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
2. การกำหนดนโยบาย เป้าหมายในการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา
3. การประชาสัมพันธ์สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ร่วมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ นำไปสู่การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
4. การเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา
5. การตรวจสอบการจัดการศึกษา เป็นการตรวจสอบจากผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในเรื่องการวัดผลการปฏิบัติ การพัฒนาตนเองของครูและนักเรียน การปรับปรุงบรรยากาศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การบริการและการปฏิบัติงานของโรงเรียน⁹⁷

การวัดประสิทธิผลการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1. มีการสำรวจข้อมูลการจัดการศึกษาของสถาบันอื่น
2. มีการสนับสนุนการพัฒนาวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
3. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา คือ การกำหนดแนวปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียน เช่น จัดทำคู่มือปฏิบัติการงานบริหารวิชาการ ทำเอกสารแบบฟอร์มงานวิชาการ การจัดทำตารางการเรียนการสอนรายห้อง รายบุคคล ตารางสอนรวมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบผลการศึกษาด้านวิชาการ พร้อมทั้งเก็บรวบรวมหลักฐาน ตรวจสอบการจัดการเรียนรู้และบันทึกการสอนประจำห้อง เป็นต้น การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อความสะดวกรวดเร็วและถูกต้องในการดำเนินงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดมีแนวปฏิบัติงาน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับงานด้านวิชาการ
 - 1.1 มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูล ระเบียบและแนวทางปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานวิชาการ
 - 1.2 มีการรวบรวมข้อมูล ระเบียบและแนวปฏิบัติของทางราชการเกี่ยวกับงานวิชาการให้เป็นระบบและสะดวกในการนำมาใช้

⁹⁷ เรื่องเดียวกัน, 57.

- 1.3 มีการจัดทำระเบียบและแนวทางปฏิบัติขึ้นใช้ในโรงเรียน
- 1.4 มีการจัดทำเอกสารหรือคู่มือครูหรือคู่มือนักเรียนและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ
2. การทำแผนงานวิชาการ
 - 2.1 มีการจัดทำและมีแผนงานวิชาการเป็นลายลักษณ์อักษร
 - 2.2 มีผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามแผน
 - 2.3 มีการดำเนินการตามแผน
 - 2.4 มีการติดตามและประเมินผล
 - 2.5 มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนางาน⁹⁸

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเป็นกระบวนการเพื่อให้บริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนได้มาตรฐานและมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเองและจากการประเมินหน่วยงานภายนอกเพื่อให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนปัจจัยอุดหนุนการเรียนรู้ที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพเพื่อให้โรงเรียนได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นๆอย่างกว้างขวาง⁹⁹

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

“หนังสือ” เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ และช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านทำให้เกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง และมาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และยกระดับความสามารถในการอ่าน รวมทั้งพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอก

⁹⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550),49.

⁹⁹ เรื่องเดียวกัน,50.

สถานศึกษา ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียนและพัฒนาผลการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จและเหมาะสมตรงกับความต้องการของผู้เรียน และส่งเสริมการใช้หนังสือเพื่อการอ่านและการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงมีความจำเป็นในดำเนินการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในประกอบการเรียนการสอนและใช้หนังสือที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไปทางโรงเรียน จึงมีขั้นตอนการคัดเลือกหนังสือในโรงเรียน ดังนี้

1. สำรวจและศึกษารายการหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้
2. ประสานหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อคัดเลือกหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด
3. พิจารณาคัดเลือกหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา
4. ประสานกับหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อดำเนินการสั่งซื้อหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด
5. ประสานหัวหน้าสายชั้นในการตรวจรับหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัดและตรวจนับจำนวน
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้รับหนังสือเรียนเพื่อไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้
7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย¹⁰⁰

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกหนังสือ/สื่อสิ่งพิมพ์

1. เนื้อหาสาระ หนังสือที่คัดเลือกหากเป็นประเภทอ้างอิงหรือสารคดีจำเป็นต้องคำนึงถึงสาระที่ถูกต้องตามหลักวิชาการสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ หากเป็นประเภทบันเทิงคดีหรือส่งเสริมการอ่านควรมีเนื้อหาสาระรวมทั้งใช้ภาษาที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมจินตนาการ และศีลธรรมอันดีงาม ไม่เป็นพิษภัยต่อการอ่านเหมาะสมกับวัย สนุกสนานสร้างความสนใจ จูงใจผู้อ่านให้เกิดความเพลิดเพลินก่อให้เกิดนิสัยรักการอ่านและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตได้

2. ความถูกต้องของเนื้อหา มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับหนังสือหนังสือวิชาการ ตลอดจนหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ให้พิจารณาในเรื่องของความเที่ยงตรง ความเชื่อถือแหล่งที่มาของข้อมูล แหล่งค้นคว้า มีการอ้างอิงและมีบรรณานุกรมถูกต้องชัดเจนและได้รับลิขสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมาย

3. ภาพประกอบของหนังสือ ควรพิจารณาด้านความถูกต้องและเหมาะสมกับประเภทของหนังสือ ความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ความชัดเจนของภาพเหมาะสมกับวัย มีสีสันสวยงาม รวมทั้งมีสัดส่วนเหมาะสมกับหน้ากระดาษ

4. การใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา ใช้ภาษาถูกต้อง สื่อความหมายได้ชัดเจน อ่านเข้าใจง่ายเหมาะสมกับประเภทและเนื้อหาของหนังสือ รวมทั้งวัยของผู้อ่าน กรณีหนังสือทางวิชาการ คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ถ้ามีการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยแล้ว ควรใช้ภาษาไทยและกำกับด้วยภาษาอังกฤษ

¹⁰⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด,2556),2-5.

5. ความถูกต้องตามอักขรวิธี ภาษาที่ใช้ในหนังสือประเภทต่างๆ ต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามอักขรวิธี เช่น การใช้ตัวสะกด การันต์ คำควบกล้ำ เป็นต้น รวมทั้งการใช้คำชนิดต่างๆ เช่น คำนาม สรรพนาม อักษรย่อ เป็นต้น ใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนได้ถูกต้องตามสถานการณ์ของเรื่องนั้นๆ และเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน

6. ราคาหนังสือ การพิจารณาราคาหนังสือต้องคำนึงถึงความเหมาะสมด้านปริมาณและคุณภาพของหนังสือ โดยพิจารณาจากชนิดของกระดาษ ขนาด จำนวนหน้า รูปแบบและเทคนิคการผลิต ภาพประกอบ ความยากง่ายในการเก็บข้อมูลและเนื้อหา

7. ส่วนลดของราคาหนังสือ หนังสือที่จัดซื้อส่วนใหญ่จะได้รับส่วนลด ให้โรงเรียนนำส่วนลดดังกล่าวมาจัดซื้อหนังสือให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น โดยแสดงส่วนลดและการใช้ส่วนลดในใบเสนอราคา และใบส่งของ แต่ถ้าหนังสือเล่มใดมีส่วนลดมากเป็นพิเศษควรพิจารณาให้รอบคอบเพราะอาจจะทำให้ได้หนังสือที่ไม่มีคุณภาพหรือให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องไม่ทันสมัย กล่าวคือ ไม่ควรซื้อหนังสือประเภทมัดชุดขาย หนังสือทุกเล่มที่โรงเรียนจัดซื้อเข้าห้องสมุดควรผ่านการพิจารณาแล้วจากภาคี 4 ฝ่าย

8. องค์ประกอบอื่นๆ นอกจากการพิจารณาดังกล่าวมาแล้ว อาจมีองค์ประกอบอื่นๆ ที่ควรพิจารณา เช่น ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ จำนวนครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ มีส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วน เป็นหนังสือที่ชนะการประกวดหรือผ่านการคัดเลือกโดยหน่วยงาน สถาบัน องค์กรต่างๆ หรือข้อมูลอื่นๆ ที่สถานศึกษาพิจารณาตามความต้องการและความเหมาะสม¹⁰¹

สรุปได้ว่า การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา คือ การดำเนินการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยให้สนองต่อความต้องการ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายอารมณ์ สังคมและสติปัญญา และโรงเรียนจะต้องมีห้องสมุดเป็นที่เก็บรวบรวมและจัดบริการหนังสือ สำหรับให้ครูอาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ได้ใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้า ความจำเป็นของห้องสมุดมีได้มีอยู่เฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังมีคามจำเป็นต้องจัดให้มีห้องสมุดสำหรับประชาชนทั่วไปและห้องสมุดในหน่วยงานองค์กรอื่นๆ ที่ไม่ใช่โรงเรียนเพียงอย่างเดียว

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 64 กล่าวว่า รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สอดคล้องกับเมื่อปี 2553 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายด้านการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้ รักที่จะเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย มีความ

¹⁰¹ เรื่องเดียวกัน, 94-96.

สนุกกับการเรียนรู้ และมีโอกาสได้เรียนรู้นอกห้องเรียนอย่างสร้างสรรค์¹⁰² ทำให้มีการแข่งขันโดยเสรี อย่างเป็นธรรมชาติ จึงมีความจำเป็นในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริม และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างรอบครอบจนเต็มศักยภาพและเป็น การเรียนรู้ที่มีความยั่งยืนซึ่งจะต้องมีความหลากหลาย โดยเน้นสื่อที่ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง นักเรียนและครูผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ขึ้นมาเองหรืออาจจะนำสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวและในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้โดยใช้ วิจารณ์ญาณในการเลือกใช้สื่อ เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ ด้วยตัวเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนอง ความต้องการของผู้เรียนชุมชน สังคม และประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่ เรียนรู้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ ในท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งอื่นๆ สื่อที่จะนำมาใช้เพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรจะมีลักษณะดังนี้ 1) เน้นสื่อเพื่อการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองทั้งของผู้เรียนและผู้สอน 2) ผู้เรียนและผู้สอนสามารถ จัดทำหรือพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองและ 3) รูปแบบของสื่อการเรียนรู้ควรมีหลายแบบเพื่อส่งเสริมให้ การเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีคุณค่ากระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้ อย่างกว้างขวางและสื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาจึงไม่จำกัดอยู่ เพียงเฉพาะหนังสือเท่านั้น ผู้เรียนและผู้สอนสามารถเรียนรู้ได้จากสื่อทุกประเภท¹⁰³

กระทรวงศึกษาธิการให้ความหมายของคำว่า สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมการศึกษา และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ดังนี้ สื่อการเรียนรู้ (educational material) หมายถึง วิธีการหรือ กระบวนการวัสดุของจริง เครื่องมือที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งมีสาระที่เป็นประโยชน์ ต่อประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตาม หลักสูตรกำหนดๆไว้ ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา(educational technology) หมายถึง ความรู้ทาง ทฤษฎีและการปฏิบัติของการออกแบบการพัฒนาการใช้การจัดการและการประเมินของกระบวนการ และทรัพยากรสำหรับการเรียนรู้ นวัตกรรมการศึกษา (educational innovation) หมายถึง แนวความคิด ปฏิบัติหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อน อาจช่วยให้การศึกษาและการเรียนการสอนมี ประสิทธิภาพดีขึ้น ผู้เรียนสามารถเกิดความรู้ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม¹⁰⁴ ดังนั้นผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการของโรงเรียนต้องปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้นำในการใช้สื่อการเรียน การสอนภายในโรงเรียน ดังนี้ 1) จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

¹⁰² กระทรวงศึกษาธิการ,แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด,2555),1.

¹⁰³ กระทรวงศึกษาธิการ,วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิมพ์ ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2553),12-19.

¹⁰⁴ กระทรวงศึกษาธิการ,กรมวิชาการ,เอกสารเจาะลึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2545),25.

2) ศึกษา ค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อิสระสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ 3) จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้อิสระ 4) ศึกษาวิธีการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับวิธีการเรียนรู้ 5) ศึกษาวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้อิสระ 6) จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ 7) จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้อิสระ และ 8) จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้อิสระ¹⁰⁵

หลักการใช้สื่อการเรียนการสอน

1. สื่อที่จะใช้นั้นเหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การสอนหรือไม่
2. ความถูกต้องของสื่อที่จะใช้ช่วยให้นักเรียนได้ข้อสรุปที่ถูกต้องหรือไม่ในเนื้อหา
3. ความเข้าใจในสื่อที่ใช้นั้นช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้อย่างมีประสิทธิภาพและให้ข้อมูลที่ถูกต้องกับนักเรียนหรือไม่
4. ประสบการณ์ที่ได้รับ สื่อที่จะใช้นั้นช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนหรือไม่
5. เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น จำนวนผู้เรียน ความสามารถ ความสนใจรวมทั้งทักษะและรูปแบบการเรียนของนักเรียนหรือไม่
6. เหมาะสมกับทัศนคติและทักษะของครูผู้สอนหรือไม่
7. ใช้การได้ดี ในแง่ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้ดีหรือไม่
8. คำนึงถึงราคาและการลงทุนในการผลิตและการนำมาใช้
9. สื่อที่ใช้นั้นช่วยให้นักเรียนร่วมกิจกรรมตามที่ครูต้องการหรือไม่
10. ระยะเวลาในการเสนอสื่อการสอนนั้นเหมาะสมหรือไม่
11. สื่อที่ใช้นั้นช่วยเสนอแนะกิจกรรมอื่นๆ ที่นักเรียนอาจปฏิบัติเพิ่มเติมได้หรือไม่
12. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อที่ใช้นั้นแค่ไหน เช่น สถานที่ แสงสว่าง สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ

บทบาทของผู้บริหารในการผลักดันให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาประสบความสำเร็จและมีประสิทธิผล

1. ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน
3. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการ
4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการกับสถานศึกษาบุคคล ชุมชน ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและหน่วยงานอื่น

¹⁰⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, ศูนย์พัฒนาหนังสือ, ชุดฝึกอบรมวิทยากรแนะนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียน ชุดที่ 13 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2545), 45-47.

5. การประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา¹⁰⁶

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอนนับเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการศึกษา ทำให้การเรียนการสอนสามารถดำเนินไปด้วยความราบรื่น การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจึงเป็นการส่งเสริมนักเรียนเกิดทักษะ และกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และนอกจากนี้โรงเรียนควรที่จะต้องมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการช่วยให้ครูได้มี การใช้และผลิตสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การดำเนินงานบริหารวิชาการโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบและดำเนินการตามภารกิจทั้ง 17 งาน โดยตรงให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดเพื่อส่งผลถึงลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คือ เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข ซึ่งการเป็นคนดีนั้นเน้นคุณค่าทางจิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม ส่วนการเป็นคนเก่งนั้นเน้นการฝึกทักษะ อ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนในการแสวงหาความรู้ให้เชี่ยวชาญและการเป็นคนมีความสุขนั้นเน้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความสุขกายและความสุขใจพร้อมทั้งอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันในการพัฒนาการดำเนินงานบริหารวิชาการโรงเรียนให้มีคุณภาพสูงสุดเพื่อส่งผลให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

สถานศึกษาเอกชน

สถานศึกษาเอกชนเป็นนิติบุคคลสามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับทุกประเภท มีคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้แทนชุมชน การบริหารและการจัดการศึกษามีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินตามคุณภาพของรัฐ รวมทั้งรัฐให้การสนับสนุนด้านวิชาการและเงินอุดหนุน รวมทั้งสิทธิอื่น ๆ ตามความเหมาะสม การดำเนินของสถานศึกษาเอกชนเป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

คณะกรรมการโรงเรียน

ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554

มาตรา 30 ให้โรงเรียนในระบบมีคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นกรรมการ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นบุคคลเดียวกับผู้จัดการหรือผู้อำนวยการหรือบุคคลเดียวกันทั้งสามตำแหน่ง ให้ตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

¹⁰⁶ กระทรวงศึกษาธิการ,แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด,2555),21.

เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหรือสองคน ทั้งนี้ จำนวนและคุณสมบัติของกรรมการต้องสอดคล้องกับขนาดและประเภทของโรงเรียนในระบบ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหากรรมการ การเลือกประธานกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตราจัดตั้ง

มาตรา 31 ให้คณะกรรมการบริหารของโรงเรียนในระบบมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ออกระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของโรงเรียนในระบบ
- (2) ให้ความเห็นชอบนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในระบบ
- (3) ให้คำแนะนำการบริหารและการจัดการโรงเรียนในระบบด้านบุคลากร แผนงาน งบประมาณ วิชาการ กิจกรรมนักเรียน อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์กับชุมชน
- (4) กำกับดูแลให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในระบบ
- (5) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ
- (6) ให้ความเห็นชอบการกู้ยืมเงินครั้งเดียวหรือหลายครั้ง รวมกันเกินร้อยละยี่สิบห้าของมูลค่าของทรัพย์สินที่โรงเรียนในระบบมีอยู่ขณะนั้น ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารไม่ให้ความเห็นชอบการกู้ยืมเงิน คณะกรรมการต้องเสนอทางเลือกที่ปฏิบัติได้ให้แก่โรงเรียนในระบบด้วย เว้นแต่คณะกรรมการจะเห็นว่า การกู้ยืมนั้นมีได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของการดำเนินกิจการโรงเรียนในระบบ
- (7) ให้ความเห็นชอบการกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนในระบบ
- (8) ให้ความเห็นชอบรายงานประจำปี งบการเงินประจำปี และการแต่งตั้งผู้สอบบัญชี
- (9) พิจารณาคำร้องทุกข์ของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน
- (10) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จิณฉัตร ปะโคทัง ศึกษาเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนกัมพรารมณ จังหวัดศรีสะเกษ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและเงื่อนไขการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนกัมพรารมณ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น มีอยู่ 5 กลุ่มใหญ่ คือ 1) การมีส่วนร่วมกับองค์กรส่วนท้องถิ่น 2) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การมีส่วนร่วมแบบเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน 4) การมีส่วนร่วมในการระดมทุน 5) การมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และยังพบว่า มีรูปแบบที่เป็นกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น 5 ประการ คือ 1) การระดมความคิด 2) การร่วมวางแผน 3) การร่วมลงมือทำ 4) การร่วมติดตามประเมินผล 5) การรับประโยชน์ร่วมกัน ส่วนเงื่อนไขการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเงื่อนไขที่ส่งเสริมและสนับสนุนอยู่ 5 ประการ คือ 1) การมีผู้นำทางศาสนาให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญของการศึกษา 2) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนช่วยเหลือสนับสนุนอย่างจริงจัง 3) มีการรวมกลุ่มกันเองในชุมชนหลายกลุ่ม 4) คณะครูมีความสามัคคีและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 5) ผู้บริหารเป็นที่ยอมรับของคณะครูและชุมชน ส่วนเงื่อนไขการมีส่วนร่วมน้อยในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ามี 2 ประการ คือ 1) ชุมชนขาดความรู้เรื่องการบริหารงานของโรงเรียนในเรื่องการจัดการเรียนการสอน 2) เงื่อนไขเกี่ยวกับระบบราชการ¹⁰⁷

อภิชาติ แก่นน้อย ได้วิจัยการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภายนอกในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 10 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา¹⁰⁸

ชญญา อภิบาลกุล ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา: กรณีศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการ

¹⁰⁷ จิณฉัตร ปะโคทัง, “รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนกัมพรารมณ จังหวัดศรีสะเกษ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549) บทคัดย่อ.

¹⁰⁸ อภิชาติ แก่นน้อย, “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2” (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549), 120-121.

บริหารงานใน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป โดยกลุ่มที่ศึกษาคือ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสรุปผลดังต่อไปนี้ 1) กระบวนการบริหารงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ด้านบริหารงานบุคคล มีความเหมาะสมอยู่ระดับน้อย เรียงตามลำดับ ได้แก่ การร่วมวางแผนประเมินความต้องการและกำหนดความต้องการของบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การร่วมวิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรในเรื่องแผนอัตรากำลังบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการเขตพื้นที่ศึกษามีความต้องการแก้ไขด้านนี้อยู่ในระดับมาก สำหรับความต้องการพัฒนาด้านการบริหารวิชาการอยู่ระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ การร่วมประชุมจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การร่วมติดตามประเมินผลและปรับปรุงแผนการบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และการร่วมจัดทำแผนการบริหารและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ทักษะและข้อเสนอแนะของกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ (1) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาบางส่วนขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการบริหารและการจัดการศึกษา (2) ควรมีการอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา (3) ไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ และไม่มีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา (4) ควรมีระเบียบการปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับการบริหารและการจัดการศึกษา และ (5) ศูนย์รวมอำนาจยังอยู่ที่ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีอำนาจ ควรมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา

2) กระบวนการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านการบริหารงานด้านวิชาการมีความเหมาะสมอยู่ระดับปานกลาง แต่มีความต้องการแก้ไขและต้องการพัฒนาอยู่ระดับมาก ได้แก่ การร่วมประชุมจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา การสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาวิจัย การจัดการกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ส่งเสริมปรับปรุงและพัฒนาให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา ทักษะและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (1) คณะกรรมการสถานศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบการทำงานของสถานศึกษา (2) ควรมีการจัดอบรมและพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา (3) คณะกรรมการสถานศึกษาไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง และไม่มีเวลามาร่วมประชุม (4) ควรมีระบบการสร้างขวัญ กำลังใจและแรงจูงใจ (5) คณะกรรมการสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา ควรเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกด้าน 3) การพัฒนากระบวนการบริหารงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ทั้ง 2 กลุ่ม มีความต้องการพัฒนาตามขั้นตอน ดังนี้ (1) ให้มีการประเมินศักยภาพ ความรู้ และความสามารถในการบริหารและการจัดการศึกษา (Competencies Assessment) (2) ให้มีการฝึกอบรมเข้าโดยเน้นเนื้อหาสาระในการบริหารและการจัดการศึกษา (Intensive Training) (3) ให้มีการศึกษาดูงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารและการจัดการศึกษา (Field Study) (4) ให้มีการปฏิบัติงานใน

สถานการณ์จริง (Practice) และ (5) ให้มีการประเมินผลและพัฒนาต่อไป (Evaluation & Development)¹⁰⁹

ศรียรรณ เกียรติสุนทรนท วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรเอกชนจังหวัดศรีสะเกษ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรเอกชนจังหวัดศรีสะเกษ ได้ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิของจังหวัดศรีสะเกษ 2) ประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรเอกชน โดยการจัดประชุมกลุ่มสนทนา 3) ทดลองใช้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรเอกชนที่โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย แล้วประเมินผล และ 4) ปรับปรุงรูปแบบจากผลการทดลอง ผลการวิจัยได้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรเอกชนจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีความสมบูรณ์ ถูกต้องเหมาะสม ปฏิบัติได้ และสถานศึกษาได้รับประโยชน์ ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการจากองค์กรเอกชนเข้าร่วมบริหารจัดการใน 6 ฝ่าย คือ วิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป ระดมเงินทุนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดการของสถานศึกษา โดยมีการร่วมกันกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายไว้ด้วย¹¹⁰

วัฒน์ ปาละพันธุ์ ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนศรีราชา จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนงานวิชาการ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการเรียนการสอน ด้านพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนและงานทะเบียนนักเรียน และด้านการประเมินผลการจัดการงาน วิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนศรีราชา ตามความคิดเห็นของครูชาย และครูหญิง ครูที่มีประสบการณ์มากและครูที่มีประสบการณ์น้อย อยู่ใน ระดับมาก ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ศรีราชา ระหว่างความคิดเห็น ของครูชายกับครูหญิงแตกต่างกัน ความสามารถในการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนศรีราชาระหว่างความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์มากกับครูที่มี ประสบการณ์น้อยไม่แตกต่างกัน¹¹¹

¹⁰⁹ ชัญญา อภิบาลกุล, “รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในการบริหารและการจัดการศึกษา ภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหาร การศึกษา: กรณีศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ คุษณบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545), บทคัดย่อ.

¹¹⁰ ศรียรรณ เกียรติสุนทรนท, “การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ องค์กรเอกชนจังหวัดศรีสะเกษ,” วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น 10, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2554): 225-235.

¹¹¹ วัฒน์ ปาละพันธุ์, “ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ศรีราชา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา

โสภา วงษ์นาคเพ็ชร ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและเทียบโอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนิเทศ การแนะแนว การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ ตามลำดับ¹¹²

งานวิจัยต่างประเทศ

โคเฮน และ อัฟฮอฟท์ (Cohen and Uphoff) ที่ว่าองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ที่สำคัญด้านหนึ่งคือ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการและการร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ¹¹³

กุสตาโว (Gustavo) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมนั้นโดยปกติทั่วไปเป็นที่เข้าใจกันว่าหมายถึง การเข้าไปมีหน้าที่หรือมีส่วนรับผิดชอบในบางสิ่งบางอย่าง แต่ต่อมาความหมายของการมีส่วนร่วมมีความชัดเจนและลึกซึ้งไปกว่าเพียงการมีส่วนรับผิดชอบ เมื่อการมีส่วนร่วมนี้เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการในการเข้าไปมีส่วนรับผิดชอบของแต่ละบุคคลหรือกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม¹¹⁴

ซุ่มซันและอิงสตรอม (Sumption and Engstrom) ยังได้กล่าวถึงคุณลักษณะของชุมชนสมัยใหม่บางประการที่ควรนำมาพิจารณา เนื่องจากมีความสำคัญต่อหลักของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งสรุปได้ดังนี้ 1) ชุมชนเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลง (A community is changing) โดยโลกที่ซับซ้อนในทุกวันนี้มีหลายสิ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ขณะที่สิ่งอื่นๆ อาจเปลี่ยนแปลงไปอย่างช้าๆ แต่ทุกสิ่งก็หลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงนี้ไม่ได้ ทั้งนี้เพราะมีการเคลื่อนย้ายอย่างมากของ

การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546), บทคัดย่อ.

¹¹²โสภา วงษ์นาคเพ็ชร, “การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553), 130.

¹¹³J.M. Cohen, and N.T. Uphoff, “Participation’s place in Rural development Seeking Clarity Through Specificity,” World Development 8, 3 (1980) : 223.

¹¹⁴Gustavo, Wilches-Chaux, “The meaning of Participation. in Brand, PeterCharles,” Community participation : Proceedings (Habinte, 1992) : 4.

ประชากร ทำให้มีชุมชนน้อยกว่าร้อยละ 50 ที่มีประชากรอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลาถึง 10 ปี หรือนานกว่านั้น การนำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้ก็เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการว่างงานขึ้นภายในชุมชน แต่เทคโนโลยีใหม่ก็อาจสร้างโอกาสในการทำงานให้อีกชุมชนหนึ่ง ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ หรือการเข้ามาตั้งกองทหารในชุมชน ก็ล้วนเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชนได้ทั้งสิ้น

2) ชุมชนเป็นความหลากหลาย (A community is diverse) โดยชุมชนจะประกอบด้วยคนที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านความสนใจ อาชีพ ทักษะทางการเมือง ความเชื่อทางศาสนา เชื้อชาติสัญชาติ ทักษะต่อ การดำเนินงานของโรงเรียน มาตรฐานของพฤติกรรมทางสังคม เป้าหมายบทบาท ยิ่งชุมชนที่ใหญ่มาก ความหลากหลายก็ดูเหมือนว่าจะยิ่งมาก แต่โรงเรียนก็ยังต้องบริการแก่ประชาชนเหล่านี้ทั้งหมด ไม่ว่าจะ พวกเขาจะมีความแตกต่างหลากหลายเพียงใด

3) ชุมชนเป็นโครงสร้าง (A community is structured) โดยโครงสร้างต่างๆ เป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของชุมชน ทั้งโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และโครงสร้างทางอำนาจ สิ่งเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน โรงเรียนจำเป็นต้องรู้จักโครงสร้าง เหล่านี้ และวิธีที่จะทำงานกับชุมชนเพื่อการจัดการศึกษาให้เป็นบริการแก่ชุมชน

4) ชุมชนเป็นเรื่อง ขององค์กร (A community is organized) ในชุมชนจะประกอบด้วยองค์กรในรูปแบบต่างๆ โดย สมาคมที่ก่อตั้งขึ้นอาจมีพื้นฐานมาจากลักษณะของเชื้อชาติ อาชีพ ความสนใจ หรือปัญหาของแต่ละ กลุ่ม กลุ่มเหล่านี้ต่างก็มีเป้าหมายของตนเอง และต่างก็แสดงพลังออกมาเพื่อบรรลุเป้าหมายของตน โรงเรียนของชุมชนไม่สามารถที่จะละเลยต่อกลุ่มพลังเหล่านี้ ทั้งนี้เพราะลักษณะเช่นนี้เป็นส่วนหนึ่ง ของสังคมแบบประชาธิปไตย และเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อการดำเนินงานของโรงเรียน

5) ชุมชนเป็นเรื่อง ของการตัดสินใจ (A community is decisions) ชุมชนแต่ละแห่งมีวิธีการตัดสินใจของตนเอง และการตัดสินใจนั้นย่อมกระทบต่ออนาคตของชุมชน การตัดสินใจหลายๆ อย่างเป็นสิ่งที่กระทบต่อ การดำเนินงานของโรงเรียน¹¹⁵

ดีลานีย์ (Delaney) ได้ศึกษาความร่วมมือของผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชนในการเข้ามามี ส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับท้องถิ่น ภายใต้ระบบของ โรงเรียนแห่งรัฐสาธารณะ โดยเน้นการศึกษาทักษะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีบทบาทในฐานะตัวแทน ที่อยู่ในคณะกรรมการโรงเรียนที่เป็นตามระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนความพึงพอใจ ไม่พอใจต่อ ช่องทางการสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่า 1) ความแตกต่างของการมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับบทบาทในการ ตัดสินใจของผู้ปกครองกับนักศึกษามีผลทำให้เกิดความตึงเครียดระหว่างกลุ่มทั้ง 2 ได้ 2) ช่องทาง การสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองที่เหมาะสมจะต้องเกี่ยวข้องกับเด็กหรือสถานการณ์ที่ไม่ก่อให้เกิด การโต้แย้งระหว่างกันได้ 3) เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบสองทางอย่างเปิดเผยและต่อเนื่อง จะเพิ่ม ให้ผู้ปกครองมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมมากขึ้น 4) การที่ไม่ส่งเสริมให้มีการร่วมมือ อย่างใกล้ชิดและเปิดเผย จะนำไปสู่การโต้แย้งและประท้วงเกิดขึ้นได้ 5) เสียงเรียกร้องจากนักธุรกิจ

¹¹⁵ M. R. Sumption and Y. Engstrom, *School-community relations* (New York: McGraw-Hill Book Company, 1966), 6-8.

มีอาชีพ มีบทบาทมากกว่าเสียงเรียกร้องจากบุคคลกลุ่มอื่นๆ ในการทำให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการ¹¹⁶

กู๊ดฮาร์ท(Goodhart)ได้ศึกษาเรื่องลักษณะของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐที่มีประสิทธิภาพในด้านวิชาการ โดยทำการวิเคราะห์โดยศึกษาผลผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการ ความสำเร็จของโรงเรียนและประสิทธิภาพของการวัดผล ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความเป็นผู้นำในด้านการจัดองค์กรของผู้บริหารควรมีคุณธรรม จริยธรรม ของครูปฏิบัติการสอนและความเป็นหนึ่งเดียวของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน และส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน¹¹⁷

บาร์เน็ตท์ (Barnett) ได้ศึกษาถึง ความคิดเห็นของการบริหารงานวิชาการ พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการของการบริหารงานวิชาการ ข้อมูลรายบุคคลในระดับลึกจะถูกนำไปรวบรวมที่สำนักงานบริหารวิชาการ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายวิชาการ สามารถเรียกใช้ข้อมูลต่าง ๆ ทำให้มีความตั้งใจและร่วมมือในการทำงาน¹¹⁸

¹¹⁶Delaney, Rebecca k. "Parent Participation in Distric-Level Curriculum Decision Making: A year in the life of a School District" Dissertation Abstracts International, 60(7) (January, 2000), 2338-A.

¹¹⁷H. Goodhart, *The Instrument and Expressive Characteristics of Public Secondary School and Effectiveness* (New York : McGraw – Hill, 1991), abstract.

¹¹⁸Barnett Ronald, *The Ideal of Academic Administration 2006*, accessed : 1 Jul 2010. Available from <http://interscience.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-9752.1993.tb00654.x/abstract>.

สรุป

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน พอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ ซึ่งโคเฮน และอัพฮอฟ(Cohen and Uphoff) ได้กำหนดหลักการมีส่วนร่วมไว้ 4 ด้าน คือ 1)การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2)การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3)การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4)การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในส่วนของการบริหารงานวิชาการ ใช้ตามขอบข่ายและภารกิจ การดำเนินงานวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ 1)การพัฒนาหรือ ดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2)การวางแผนงานด้านวิชาการ 3)การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4)การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5)การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ 6)การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7)การวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8)การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9)การนิเทศ การศึกษา 10)การแนะแนว 11)การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนในมีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13)การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษา และองค์กรอื่น 14)การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15)การจัดทำระเบียบและแนว ปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา 16)การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17)การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี” การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้โรงเรียนเอกชนในจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสุพรรณบุรี คณะกรรมการบริหารโรงเรียน และครู เป็นผู้ให้ข้อมูลและมีขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

วิธีการและขั้นตอนของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้แล้วเสร็จตามกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการ ศึกษาสภาพปัญหา พร้อมทั้งศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสารทางวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ รายงานการวิจัยต่างๆ จัดทำโครงร่างงานวิจัยตามคำแนะนำ และความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ เสนอขออนุมัติโครงร่างงานวิจัยต่อภาควิชาการบริหารการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย การจัดสร้างเครื่องมือ ทดสอบเครื่องมือ ปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือ นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ประชากรที่ศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบวิธีวิจัย แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติแปลผล วิเคราะห์ข้อมูล

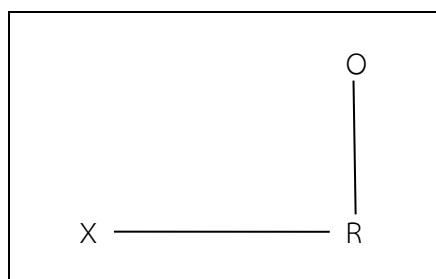
ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นการจัดทำร่างรายงานผลงานวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ระเบียบวิธีการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วยประชากร / กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือวิจัย และการสร้างเครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแบบแผนการวิจัยในลักษณะของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ศึกษาสภาพการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case study design) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง(diagram) ได้ดังนี้ คือ

เมื่อ	R	หมายถึง	ตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
	X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
	O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ โรงเรียนเอกชนในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 28 โรง ประกอบไปด้วยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต1 จำนวน 7 โรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต2 จำนวน 10 โรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต3 จำนวน 11 โรง

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางประมาณขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)¹²⁰ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ จำนวน 27 โรง ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified random sampling)¹²¹ ตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

¹²⁰ Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size For Research Activities", *Educational and Psychological Measurement* 30, 3 (November 1970) : 608 – 610.

¹²¹ มาเรียม นิลพันธุ์, *วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ 3 (นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551), 120.

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครู 2 คน และคณะกรรมการบริหารโรงเรียน 2 คน รวมทั้งสิ้น 162 คน รายละเอียดตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	ประชากร (โรง)	กลุ่มตัวอย่าง (โรง)	ผู้ให้ข้อมูล(คน)			
				ผู้บริหารโรงเรียน	ครู	คณะกรรมการบริหารโรงเรียน	รวม
1	เขต 1	7	7	14	14	14	42
2	เขต 2	10	10	20	20	20	60
3	เขต 3	11	10	20	20	20	60
รวม		28	27	54	54	54	162

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน ประสบการณ์ในตำแหน่ง

2. **ตัวแปรที่ศึกษา** ประกอบด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

2.1 **ตัวแปรต้น (X_{tot})** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ตามแนวคิดของโคเฮน และอัฟฮอฟ(Cohen&Uphoff) แบ่งออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

2.1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ(X_1) หมายถึง การที่คณะกรรมการบริหารโรงเรียน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงานวิชาการภายในโรงเรียน โดยการกำหนดความต้องการและความจำเป็นก่อนหลังของผู้ร่วมงานอื่น การดำเนินการต่อเนื่องเพื่อแสวงหาความต้องการเพิ่มเติม และการตัดสินใจปฏิบัติงานด้วยการพิจารณาผู้ร่วมงาน การประชุมหารือ และติดต่อเพื่อประสานประโยชน์

2.1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ(X_2) หมายถึง คณะกรรมการบริหารโรงเรียน มีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหารจัดการ และการติดต่อประสานประโยชน์อย่างสร้างสรรค์

2.1.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (X_3) หมายถึง การที่คณะกรรมการบริหารโรงเรียน มีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมงานกับโรงเรียน อาทิเช่น ผลประโยชน์ทางด้านสังคม การได้รับบริการที่ดี เกิดความพึงพอใจ การได้รับความนิยมนับถือในตนเอง (self-esteem)

2.1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล(X_4) หมายถึง การติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาการบริหารงานของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ตัวแปรตาม (Y_{tot}) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ประกอบด้วย 17 องค์ประกอบ ตามขอบข่ายงานวิชาการของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ มีดังนี้

2.2.1 การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น (Y_1) หมายถึง กำหนดให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนอาชีพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ตามบริบทของโรงเรียน โดยมีการนำหลักสูตรระดับชาติมาปรับให้เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น โรงเรียนแต่ละแห่งมีการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับชุมชนนั้นๆ เพราะชุมชนแต่ละชุมชนมีสภาพปัญหาและความต้องการแตกต่างกัน ดังนั้น ชุมชนจึงควรต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของตนเอง

2.2.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ (Y_2) หมายถึง การเตรียมการล่วงหน้าหรือการวางแผนการปฏิบัติงานบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อให้การดำเนินงานเกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามที่ต้องการ มีการกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลา หน้าที่ แนวทางการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบงานอย่างชัดเจน และมีการติดตามประเมินผล

2.2.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา(Y_3) หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของนักเรียน มีการฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมให้มินิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามสมควร มีการจัดบรรยากาศ และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

2.2.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (Y_4) หมายถึง การวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศการใช้หลักสูตรของโรงเรียน ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสมของบริบทโรงเรียน

2.2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Y_5) หมายถึง การส่งเสริมให้ครูปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียน การสอนให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพ ความถนัด ความสนใจและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ลงมือปฏิบัติจริง มีการสร้างเครือข่ายและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นพร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงามให้กับนักเรียน

2.2.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Y_6) หมายถึง การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติกับการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียน การส่งเสริมให้ครูจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนแต่ละสาระการเรียนรู้ และมีการส่งเสริมให้ครูดำเนินการ

วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง การจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถาบันอื่น ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและพัฒนา เครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

2.2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Y₇) หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยการบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของโรงเรียน การส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ การประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่ ผลงานการวิจัย หรือการพัฒนาการเรียนการสอนและงานวิชาการ

2.2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (Y₈) หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุน ให้ใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดองค์ความรู้และเกิดความรู้ใหม่ร่วมกันสำรวจแหล่งเรียนรู้ ภายในและนอกโรงเรียน จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานหรือสถาบันอื่นพร้อมทั้ง สนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.9 การนิเทศการศึกษา (Y₉) หมายถึง การจัดระบบงานนิเทศงานวิชาการและ การเรียนการสอน การดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีการกำกับติดตาม ประเมินผล และประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบกระบวนการนิเทศและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ จัดระบบนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

2.2.10 การแนะแนว (Y₁₀) หมายถึง การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการภายใน โรงเรียนเพื่อเป็นการส่งเสริม ป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนในด้านวิชาการ มีการประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถาบันอื่น หรือเครือข่าย การแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนพัฒนาตนให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ใน สังคมอย่างมีความสุข

2.2.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (Y₁₁) หมายถึง การจัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน มีการ กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของ กระทรวงศึกษาธิการ การวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินการพัฒนางานตามแผนงานและติดตาม ตรวจสอบประเมินคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง การประสานความร่วมมือกับโรงเรียนและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน การประสานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

2.2.12 การส่งเสริมชุมชนในมีความเข้มแข็งทางวิชาการ (Y₁₂) หมายถึง การ สนับสนุนงานวิชาการแต่ละชุมชน การจัดให้ความรู้ เทคนิค ทักษะเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพและ คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียนและการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่าง บุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น

2.2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น (Y₁₃) หมายถึง การประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนของรัฐ เอกชน หน่วยงานอื่นๆ และการสร้างเครือข่ายประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

2.2.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (Y₁₄) หมายถึง การสำรวจและศึกษา ข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการ และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนและ การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล องค์กร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา

2.2.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา (Y₁₅) หมายถึง การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติด้านวิชาการอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันของโรงเรียนเพื่อความสะดวกรวดเร็วและถูกต้องในการดำเนินงาน วิชาการให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2.2.16 การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา (Y₁₆) หมายถึง การ ดำเนินการจัดหาและคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนและใช้ใน ห้องสมุด โดยสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ และตรงตามหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษาได้กำหนดเอาไว้หมายถึง การ ดำเนินการจัดหาและคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนและใช้ใน ห้องสมุด โดยสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ และตรงตามหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษาได้กำหนดเอาไว้

2.2.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Y₁₇) หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ ปัญหาและความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการ งานบริหารวิชาการ การส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน จัดหาสื่อและ เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและงานวิชาการ การประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีกับโรงเรียนและหน่วยงานอื่นและมีการประเมินผล การพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ รายการ(Check list) สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน ประสบการณ์ ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ตามแนวคิดของโคเฮน และอ์ฟฮอฟ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาจากเครื่องมือของ วรลักษณ์ พลรบ เพื่อหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน จังหวัดสุพรรณบุรี

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ตามขอบข่ายและภารกิจการดำเนินงานวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 17 งาน

แบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นคำถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต(Likert's rating scale)¹²² โดยผู้วิจัยกำหนดค่าระดับคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ซึ่งกำหนดค่าคะแนนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนหรือการบริหารจัดการงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนหรือการบริหารจัดการงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนหรือการบริหารจัดการงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนหรือการบริหารจัดการงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนหรือการบริหารจัดการงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวางแผนที่จะดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ แล้วนำมาสร้างเป็นเครื่องมือภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
2. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา(Content Validity) โดยใช้ IOC (Index of item objective congruence) ด้วยการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตามรายละเอียดของตัวแปรที่นิยามไว้ ซึ่งจะถือว่าข้อที่มีค่า IOC สูงกว่า 0.5 เป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปใช้หาค่าความเชื่อมั่น
3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (tryout) กับโรงเรียนเอกชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนในจังหวัดชัยนาท โดยมีผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 6 คน ประกอบด้วย

¹²² Rensis Likert, *New Patterns of Management* (Tokyo: McGraw – Hill book company, 1961), 73-74.

1) ผู้บริหาร 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการและ รองผู้อำนวยการโรงเรียน 2) คณะกรรมการบริหารโรงเรียน 2 คน และ3) ครู 2 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)¹²³ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่า .994

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ผู้วิจัยทำขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามให้กับผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน และครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ช่วยอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยไปยังโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร คณะกรรมการบริหารโรงเรียน และครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี และขอความอนุเคราะห์เพื่อตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืนแล้ว ได้พิจารณาตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดระบบข้อมูล เพื่อลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและนำเสนอการใช้สถิติการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการหาค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรีโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลตกอยู่ในช่วงใดแสดงว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับนั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์แนวคิดการพิจารณาตามแนวคิดของเบสต์¹²⁴ ดังนี้

¹²³ Lee J. Cronbach, Essentials of Psychological Testing, 3 ed. (New York :Harper & Row Publisher, 1974), 161.

¹²⁴ John W. Best, Research in Education (New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1970), 190.

ค่ามัชฌิมเลขคณิต เลขคณิต 1.00 ถึง 1.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนหรือการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต เลขคณิต 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนหรือการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต เลขคณิต 2.50 ถึง 3.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนหรือการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต เลขคณิต 3.50 ถึง 4.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนหรือการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต เลขคณิต 4.50 ถึง 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนหรือการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(r_{xy}) ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1)การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี 2)การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี 3)ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ตามแนวคิดของโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff) ซึ่งกำหนดรูปแบบของการมีส่วนร่วม 4 แบบ คือ 1)การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2)การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3)การมีส่วนร่วมผลประโยชน์ 4)การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ยึดตามขอบข่ายและภารกิจการดำเนินงานวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 17 งาน คือ 1)การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2)การวางแผนงานด้านวิชาการ 3)การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4)การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5)การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6)การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7)การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8)การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9)การนิเทศการศึกษา 10)การแนะแนว 11)การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12)การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13)การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14)การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15)การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16)การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17)การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนเอกชน

ในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 27 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน 2 คน และครู 2 คน รวมทั้งสิ้น 162 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ยมัธยฐาน (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment Correlation Coefficient)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 27 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน 2 คน และครู 2 คน รวมทั้งสิ้น 162 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 162 ฉบับ เมื่อได้รับข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนเอกชน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน และครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนก เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน ประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่ง โดยหาค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (Percentage) ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

	สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	เพศ		
	ชาย	46	28.40
	หญิง	116	71.60
	รวม	162	100.00
2.	อายุ		
	31 – 40 ปี	56	34.57
	41 – 50 ปี	80	49.38
	51 ปีขึ้นไป	26	16.05
	รวม	162	100.00
3.	ระดับการศึกษา		
	ปริญญาตรี	115	70.99
	ปริญญาโท	40	24.69
	ปริญญาเอก	7	4.32
	รวม	162	100.00
4.	ตำแหน่งในปัจจุบัน		
	ผู้บริหาร	54	33.33
	ครู	54	33.33
	คณะกรรมการบริหารโรงเรียน	54	33.33
	รวม	162	100.00
5.	ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง		
	ต่ำกว่า 2 ปี	0	00.00
	2 ปีขึ้นไป	162	100.00
	รวม	162	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 71.60 และเป็นเพศชาย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 28.40 ส่วนมากอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 49.38 อายุระหว่าง 31– 40 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 34.57 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.05 ส่วนมากมีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 70.99 ปริญญาโท จำนวน 40 คน คิดเป็น ร้อยละ 24.69 ปริญญาเอก จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.32 ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ครู จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 คณะกรรมการบริหารโรงเรียน จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งมากกว่า 2 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยวิเคราะห์หาระดับค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์แนวคิดของเบสต์ (Best) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 4 - 8

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โดยภาพรวม

(n=27)

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_1)	4.29	0.635	มาก
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (X_2)	4.28	0.560	มาก
3	การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (X_3)	4.12	0.773	มาก
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X_4)	4.95	0.590	มาก
โดยภาพรวม		4.22	0.639	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย (S.D.= 0.639) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}=4.95, S.D.= 0.590$) มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด เมื่อเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิต จากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}=4.29, S.D.= 0.635$) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X}=4.28, S.D.=0.560$) และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X}=4.12, S.D.=0.773$)

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

(n=27)

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	คณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีการกำหนดความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	4.15	0.735	มาก
2	มีการจัดลำดับก่อนหลัง การเริ่มต้น และการกำหนดสิ่งที่ จะต้องทำ	4.51	0.501	มากที่สุด
3	มีการแสวงหาความต้องการ ความจำเป็นและลำดับ ก่อนหลังของผู้ร่วมงานอื่น	4.20	0.718	มาก
4	มีการดำเนินการต่อเนื่องและแสวงหาสิ่งที่ต้องกระทำ เพิ่มเติม	4.28	0.642	มาก

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหาร
โรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ(ต่อ)

(n=27)

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5	มีการปฏิบัติงานด้วยการพิจารณาผู้ร่วมงานการประชุม ปรึกษาหารือ การเลือกผู้นำการบริหารงานบุคคล	4.40	0.691	มาก
6	มีการติดต่อประสานประโยชน์อย่างสร้างสรรค์และจริยธรรม	4.22	0.526	มาก
โดยภาพรวม		4.29	0.635	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย (S.D.=0.635) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็น สอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกข้อ ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ ระหว่าง 4.15-4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.501-0.735 ยกเว้น การมีส่วนร่วมในการ จัดลำดับก่อนหลัง การเริ่มต้น และการกำหนดสิ่งที่จะต้องทำ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด ($\bar{X}=4.51, S.D.=0.501$) รองลงมาคือ การปฏิบัติงานด้วยการพิจารณาผู้ร่วมงานการประชุม ปรึกษาหารือ การเลือกผู้นำการบริหารงานบุคคล ($\bar{X}=4.40, S.D.=0.691$) การดำเนินการต่อเนื่องและ แสวงหาสิ่งที่จะต้องกระทำเพิ่มเติม ($\bar{X}=4.28, S.D.=0.642$) มีการติดต่อประสานประโยชน์อย่าง สร้างสรรค์และจริยธรรม ($\bar{X}=4.22, S.D.=0.526$) มีการแสวงหาความต้องการ ความจำเป็นและลำดับ ก่อนหลังของผู้ร่วมงานอื่น ($\bar{X}=4.20, S.D.=0.718$) และคณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีการกำหนด ความต้องการของโรงเรียน ($\bar{X}=4.15, S.D.=0.735$) มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหาร
โรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

(n=27)

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	มีการสนับสนุนด้านงบประมาณ	4.15	0.475	มาก
2	มีการสนับสนุนด้านบุคลากร	4.23	0.718	มาก
3	มีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์	4.20	0.544	มาก
4	มีการสนับสนุนด้านบริหารจัดการ	4.19	0.488	มาก
5	มีการประสานงานที่ดี	4.38	0.568	มาก
6	มีการเข้าร่วมในโครงการกับโรงเรียน	4.50	0.571	มาก
โดยภาพรวม		4.28	0.560	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X}=4.28$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย (S.D.=0.560) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.15-4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.488-0.718 ยกเว้น การเข้าร่วมในโครงการกับโรงเรียน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด ($\bar{X}=4.50, S.D.=0.571$) รองลงมา คือ มีการประสานงานที่ดี ($\bar{X}=4.38, S.D.=0.568$) มีการสนับสนุนด้านบุคลากร ($\bar{X}=4.23, S.D.=0.718$) มีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X}=4.20, S.D.=0.544$) มีการสนับสนุนด้านบริหารจัดการ ($\bar{X}=4.19, S.D.=0.884$) และมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ($\bar{X}=4.15, S.D.=0.475$)

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

(n=27)

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การได้รับผลประโยชน์ทางวัตถุที่เป็นรายได้หรือทรัพย์สิน	3.76	0.832	มาก
2	การได้รับผลประโยชน์ทางสังคม ด้านการเรียนรู้ และ การได้รับบริการที่ดี	4.35	0.698	มาก
3	การได้รับผลประโยชน์ทางสังคม ด้านความสุข ความพึงพอใจ การได้รับ	4.49	0.612	มาก
4	ผลประโยชน์ส่วนตัว ด้านการได้มีโอกาสใช้อำนาจทางสังคม	3.90	0.820	มาก
5	การได้รับผลประโยชน์ส่วนตัว ด้านความนิยมนับถือตนเอง	4.02	0.908	มาก
6	การได้รับผลประโยชน์ส่วนตัว ด้านความมั่นใจในตนเอง	4.20	0.768	มาก
โดยภาพรวม		4.12	0.773	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย (S.D.=0.773) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 3.76-4.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.612-0.908 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีการได้รับผลประโยชน์ทางสังคม ด้านการได้รับผลประโยชน์ทางสังคม ด้านความสุข ความพึงพอใจการได้รับ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด ($\bar{X}=4.49, S.D.=0.612$) รองลงมา คือ การได้รับผลประโยชน์ทางสังคม ด้านการเรียนรู้ และการได้รับบริการที่ดี ($\bar{X}=4.35, S.D.=0.698$) การได้รับผลประโยชน์ส่วนตัว ด้านความมั่นใจในตนเอง ($\bar{X}=4.20, S.D.=0.768$) การได้รับผลประโยชน์ส่วนตัว ด้านความนิยมนับถือตนเอง ($\bar{X}=4.02, S.D.=0.908$) ผลประโยชน์ส่วนตัว ด้านการได้มีโอกาสใช้อำนาจทางสังคม (\bar{X}

=3.90,S.D.=0.820) และการได้รับผลประโยชน์ทางวัตถุที่เป็นรายได้หรือทรัพย์สิน มีค่ามัชฌิม เลขคณิตน้อยที่สุด (\bar{X} =3.76,S.D.=0.832)

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

(n=27)

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D	ระดับ
1	การประเมินผลการทำงานของโรงเรียน	4.40	0.490	มาก
2	มีการประเมินผลกระทบจากการทำงานของโรงเรียน	4.30	0.714	มาก
3	มีการประเมินผลกิจกรรมทางสังคม	4.27	0.647	มาก
4	การประเมินความเห็นจากสาธารณะ	3.91	0.532	มาก
5	การประเมินความเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.08	0.610	มาก
6	การติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาการบริหารงาน	4.31	0.549	มาก
โดยภาพรวม		4.95	0.590	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ (\bar{X} =4.95) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย (S.D.=0.590) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็น สอดคล้องกัน ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.08-4.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.490-0.714 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยการประเมินผลการทำงานของ โรงเรียน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด(\bar{X} =4.40,S.D.=0.490) รองลงมา คือ การติดตามประเมินผล เพื่อพัฒนาการบริหารงาน(\bar{X} =4.31,S.D.=0.549) มีการประเมินผลกระทบจากการทำงานของ โรงเรียน(\bar{X} =4.30,S.D.=0.714) มีการประเมินผลกิจกรรมทางสังคม (\bar{X} =4.27,S.D.=0.647) การประเมินความเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (\bar{X} =4.08,S.D.=0.610) และการประเมินความเห็นจาก สาธารณะ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด(\bar{X} =3.91,S.D.=0.532)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์แนวคิดของเบสท์ (Best) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดใน ตารางที่ 9 - 26 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น (Y ₁)	4.22	0.540	มาก
2	การวางแผนงานด้านวิชาการ (Y ₂)	4.60	0.562	มากที่สุด
3	การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา(Y ₃)	4.48	0.687	มาก
4	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y ₄)	4.49	0.692	มาก
5	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Y ₅)	4.45	0.662	มาก
6	การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียน (Y ₆)	4.27	0.782	มาก
7	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Y ₇)	4.31	0.739	มาก
8	การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (Y ₈)	4.41	0.681	มาก
9	การนิเทศการศึกษา (Y ₉)	4.19	0.792	มาก
10	การแนะแนว (Y ₁₀)	4.14	0.746	มาก
11	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา(Y ₁₁)	4.64	0.501	มากที่สุด
12	การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ (Y ₁₂)	4.15	0.770	มาก
13	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น (Y ₁₃)	4.17	0.811	มาก
14	การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา(Y ₁₄)	4.02	0.703	มาก
15	การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน วิชาการของสถานศึกษา (Y ₁₅)	4.42	0.679	มาก
16	การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา(Y ₁₆)	4.49	0.679	มาก
17	การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา(Y ₁₇)	4.09	0.758	มาก
โดยภาพรวม		4.33	0.689	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย ($S.D. = 0.689$) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นสอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.60, S.D. = 0.562$) และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.501$) มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด เมื่อเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.49, S.D. = 0.679$) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.49, S.D. = 0.692$) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.48, S.D. = 0.687$) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.662$) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.679$) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.681$) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.31, S.D. = 0.739$) การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.782$) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.22, S.D. = 0.540$) การนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.19, S.D. = 0.792$) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.811$) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.770$) การแนะแนว ($\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.746$) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.09, S.D. = 0.758$) และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.02, S.D. = 0.703$)

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	สำรวจแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.54	0.512	มากที่สุด
2	จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้แก่ ครู สถานศึกษาอื่น บุคคลองค์กร หน่วยงาน	4.00	0.498	มาก
3	จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้	4.15	0.661	มาก
4	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกโรงเรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.25	0.557	มาก
5	ร่วมกับ กลุ่มงาน/งาน/กลุ่มสาระฯ ในการสร้างและพัฒนา แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.17	0.476	มาก
โดยภาพรวม		4.22	0.540	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.22$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย (S.D.=0.540) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.00-4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.476-0.661 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น การสำรวจแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด($\bar{X}=4.54, S.D.=0.512$) รองลงมาคือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกโรงเรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น($\bar{X}=4.25, S.D.=0.557$) ร่วมกับ กลุ่มงาน/งาน/กลุ่มสาระฯในการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน($\bar{X}=4.17, S.D.=0.476$) มีการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้($\bar{X}=4.15, S.D.=0.661$) และจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคลองค์กร หน่วยงาน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด($\bar{X}=4.00, S.D.=0.498$)

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ

(n=27)				
ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	วางแผนกำหนดนโยบายทางวิชาการของโรงเรียน, ปฏิทินงานวิชาการ	4.54	0.499	มากที่สุด
2	จัดทำแผนปฏิบัติการ / คู่มือปฏิบัติงานฝ่ายวิชาการ	4.71	0.455	มากที่สุด
3	ดำเนินการเกี่ยวกับหน้าที่รับผิดชอบของฝ่ายวิชาการ มอบหมายงาน จัดทำโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ	4.49	0.652	มาก
4	ประสานกับผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อวางแผนการดำเนิน โครงการ / กิจกรรมทางวิชาการ	4.63	0.567	มากที่สุด
5	สรุปผลการปฏิบัติงานตามโครงการ	4.62	0.641	มากที่สุด
โดยภาพรวม		4.60	0.562	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด($\bar{X}=4.60$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย (S.D.=0.562) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.49-4.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.455-0.652 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อโดย มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ/คู่มือปฏิบัติงานฝ่ายวิชาการ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด($\bar{X}=4.71, S.D.=0.455$) รองลงมา คือ ประสานกับผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อวางแผนการดำเนินโครงการ/กิจกรรมทางวิชาการ($\bar{X}=4.63, S.D.=0.567$) สรุปผลการปฏิบัติงานตามโครงการ ($\bar{X}=4.62, S.D.=0.641$) มีวางแผนกำหนดนโยบายทางวิชาการของโรงเรียน, ปฏิทินงาน

วิชาการ ($\bar{X}=4.54, S.D.=0.499$) และดำเนินการเกี่ยวกับหน้าที่รับผิดชอบของฝ่ายวิชาการ มอบหมายงาน จัดทำโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด($\bar{X}=4.49, S.D.=0.652$)

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	สำรวจความรู้ความสามารถของครู และความสอดคล้องครู กับหลักสูตรของโรงเรียน ประสานกับกลุ่มบริหารงาน บุคคลเพื่อจัดสรรอัตราค่าจ้าง	4.54	0.590	มากที่สุด
2	จัดตารางสอนนักเรียน ครู ตารางการใช้ห้องเรียนและ ติดตามควบคุม	4.68	0.468	มากที่สุด
3	การดำเนินการตามตารางสอนให้ถูกต้องทั้งการเรียนและ การสอน	4.37	0.676	มาก
4	กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการสอนแทน และติดตามผล การปฏิบัติงาน ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทำ การวิเคราะห์หลักสูตร	4.22	0.656	มาก
5	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดทำแผนการ	4.60	0.490	มากที่สุด
6	จัดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการอ่านคิดวิเคราะห์และ เขียน	4.59	0.494	มากที่สุด
7	จัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	4.60	0.830	มากที่สุด
8	มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา	4.56	0.834	มากที่สุด
9	ดูแล กำกับ ติดตามการส่งแผนการจัดการเรียนรู้ของครูใน แต่ละรายวิชา	4.44	0.803	มาก
10	ตรวจบันทึกการเข้าสอนของครู	4.48	0.697	มาก
11	ดูแล กำกับติดตามกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนะนำ กิจกรรมนักเรียน ชมรม ลูกเสือยุวกาชาด	4.15	1.024	มาก
โดยภาพรวม		4.48	0.687	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีการกระจายน้อย(S.D.=0.687) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.14-4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.468-1.024 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่โดย มีการจัดตารางสอนนักเรียน ครู ตารางการใช้ห้องเรียนและ

ติดตามควบคุมการดำเนินการตามตารางสอนให้ถูกต้องทั้ง การเรียนและการสอน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด ($\bar{X}=4.68, S.D.=0.468$) รองลงมา คือ จัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=4.60, S.D.=0.830$) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}=4.60, S.D.=0.490$) และดูแล กำกับติดตามกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แน่แนว กิจกรรมนักเรียน ชมรม ลูกเสือยุวกาชาด มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ($\bar{X}=4.15, S.D.=1.024$)

ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานพ.ศ.2551	4.37	0.599	มาก
2	เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร	4.52	0.697	มากที่สุด
3	กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	4.60	0.573	มากที่สุด
4	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและแนวปฏิบัติการใช้หลักสูตร	4.45	0.696	มาก
5	นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหาร จัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม	4.49	0.632	มาก
6	ประเมิน / ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรกลุ่ม สาระ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.52	0.581	มากที่สุด
โดยภาพรวม		4.49	0.629	มาก

จากตารางที่13 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.49$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย(S.D.=0.629) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้อง ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.37-4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.573-0.697 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด ($\bar{X}=4.60, S.D.=0.573$) รองลงมา คือ เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ($\bar{X}=4.52, S.D.=0.697$) ประเมิน /ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรกลุ่มสาระ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=4.52, S.D.=0.581$) และศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ($\bar{X}=4.37, S.D.=0.599$)

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้แสดงผลงานทางวิชาการ	4.41	0.626	มาก
2	ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมแข่งขันและทดสอบความรู้ทางวิชาการของสถาบันอื่นในทุกระดับ	4.31	0.549	มาก
3	ส่งเสริมสนับสนุนการร่วมแข่งขันทางด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา จริยธรรม ทักษะ และความสามารถ	4.41	0.575	มาก
4	ฝึกอบรมให้ความรู้กับนักเรียนก่อนที่จะเข้าร่วมแข่งขันทางวิชาการกับสถาบันอื่น	4.49	0.501	มาก
5	สำรวจและรายงานผลปัญหา อุปสรรค และความสำเร็จของกิจกรรมทางวิชาการต่อผู้อำนวยการโรงเรียน	4.52	0.581	มากที่สุด
6	ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูโดยการจัดอบรมสัมมนา ศึกษา ดูงานตามสถาบันต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน	4.54	0.499	มากที่สุด
7	จัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนหรือไม่ผ่านการประเมินผล	4.35	0.775	มาก
8	จัดเรียนซ้ำสำหรับนักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผล	4.70	0.849	มากที่สุด
9	ประสานงานผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูประจำวิชา เพื่อติดตามแก้ไขปัญหาการเรียนนำไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	4.20	1.004	มาก
โดยภาพรวม		4.45	0.662	มาก

จากตารางที่14 พบว่าการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก(\bar{X} =4.45) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย(S.D.=0.662) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้อง ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.20-4.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.501-1.004 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น การจัดเรียนซ้ำสำหรับนักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผล มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด(\bar{X} =4.70,S.D.=0.849) รองลงมา คือ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูโดยการจัดอบรมสัมมนา ศึกษา ดูงานตามสถาบันต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน(\bar{X} =4.54,S.D.=0.499) สำรวจและรายงานผลปัญหาอุปสรรค และความสำเร็จของกิจกรรมทางวิชาการต่อผู้อำนวยการโรงเรียน(\bar{X} =4.52,S.D.=0.581) และประสานงานผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูประจำวิชา เพื่อติดตามแก้ไขปัญหาการเรียนนำไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด(\bar{X} =4.20,S.D.=1.004)

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1	ดำเนินการในการสอบวัดผล ประเมินผล ทั้งภายในและความร่วมมือกับภายนอก	4.26	0.743	มาก
2	กำหนดระเบียบ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษา	4.36	0.917	มาก
3	ดำเนินการจัดซื้อเอกสาร แบบ ปพ. ต่างๆให้เพียงพอ	4.46	0.679	มาก
4	ส่งเสริมนิเทศ ติดตาม พัฒนาครู และกำกับดูแลครูให้ ดำเนินการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง จากกระบวนการ ปฏิบัติ และผลงานแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องตามมาตรฐาน การศึกษา	4.69	0.584	มากที่สุด
5	พัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผลให้ได้มาตรฐาน	4.55	0.631	มากที่สุด
6	ดำเนินการจัดทำข้อมูลวัดผลและประเมินผลการเรียน ติดตาม ตรวจสอบการกรอกข้อมูลของครูในระบบงานวัดผล และส่งต่องานทะเบียน	4.44	0.630	มาก
7	วิเคราะห์และประเมินผลการเรียนของนักเรียน	4.28	1.047	มาก
8	ดำเนินการแก้ไขปัญหาการเรียนของนักเรียน ทั้งระหว่าง เรียนและหลังการประเมินผลร่วมกับผู้สอน และกลุ่มงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง	4.40	0.672	มาก
9	ศึกษารายละเอียดการเทียบโอนผลการเรียนรู้อของนักเรียน เทียบโอนผลการเรียนนักเรียนเพื่อดำเนินการให้ถูกต้อง	4.15	0.789	มาก
10	ดำเนินการรับคำร้องสอบแก้ตัว 0 ร มส มผ	3.52	0.698	มาก
11	ประเมินผลการปฏิบัติงานการวัดผล และประเมินผล สรุป รายงานประจำปี	4.38	0.713	มาก
12	จัดทำแบบฟอร์ม คำร้องต่างๆที่ใช้ในงานทะเบียน	4.17	0.792	มาก
13	ตรวจสอบผลการจบการศึกษา ออกหลักฐานทางการศึกษา กรณีนักเรียนย้ายโรงเรียนหรือจบการศึกษา ใบรับรองการ เป็นนักเรียน	4.26	1.106	มาก
14	เก็บเอกสาร/หลักฐานที่เกี่ยวข้องตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการ	4.10	0.751	มาก
15	จัดทำผลการเรียนเฉลี่ยGPAของนักเรียน	4.08	0.833	มาก
16	จัดทำ ตรวจสอบระเบียบแสดงผลการเรียน(ปพ.1)ให้ถูกต้อง และเป็นปัจจุบันเสมอ	4.23	0.893	มาก

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน(ต่อ)

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
17	จัดทำแบบรายงานผลการจบการศึกษา(ปพ.3) ต่อหน่วยงาน ต่างๆ ตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยให้เสร็จสิ้นภายใน30วัน หลังอนุมัติผลการเรียน	4.24	0.861	มาก
โดยภาพรวม		4.27	0.782	มาก

ตารางที่ 15 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี
ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}
=4.27) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย(S.D.=0.782) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็น
สอดคล้อง ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.10-4.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.584-1.106
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น มีการส่งเสริมนิเทศ ติดตาม พัฒนาครู
และกำกับดูแลครูให้ดำเนินการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน
แต่ละรายวิชาให้สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษา มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด(\bar{X}
=4.69,S.D.=0.584) รองลงมา คือ พัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผลให้ได้มาตรฐาน(\bar{X}
=4.55,S.D.=0.631) ดำเนินการจัดซื้อเอกสาร แบบ ปพ.ต่างๆให้เพียงพอ(\bar{X} =4.46,S.D.=0.679) และ
ดำเนินการรับคำร้องสอบแก้ตัว 0 ร มส มผ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด(\bar{X} =3.52,S.D.=0.689)

ตารางที่ 16 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยการบริหาร การจัดการและพัฒนา คุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของโรงเรียน	4.51	0.612	มากที่สุด
2	ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยส่งเสริม สนับสนุนให้เกิด การทำวิจัยของครูผู้สอนทุกคน	4.60	0.625	มากที่สุด
3	ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการนำผลการวิจัยมาใช้ให้เกิด ประโยชน์	4.35	0.725	มาก
4	ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลงานการวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการ เรียนการสอนและงานวิชาการ กับโรงเรียน บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น	4.01	0.803	มาก

ตารางที่ 16 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน(ต่อ)

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5	รวบรวมจัดทำรายงานการวิจัย	4.08	0.932	มาก
	โดยภาพรวม	4.31	0.793	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย(S.D.=0.74) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้อง ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.01-4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.61-0.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น การส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการทำวิจัยของครูผู้สอนทุกคนมีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด ($\bar{X}=4.60, S.D.=0.63$) รองลงมา คือ ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของโรงเรียน($\bar{X}=4.51, S.D.=0.61$) ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการนำผลการวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์($\bar{X}=4.35, S.D.=0.73$) รวบรวมจัดทำรายงานการวิจัย($\bar{X}=4.08, S.D.=0.93$) และประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลงานการวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการ กับโรงเรียน บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด($\bar{X}=4.01, S.D.=0.80$)

ตารางที่ 17 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	จัดทำแผนปฏิบัติงาน งบประมาณ โครงการของงานห้องสมุดให้เป็นไปตามนโยบายของโรงเรียน	4.41	0.753	มาก
2	จัดบรรยากาศและพัฒนาสถานที่ห้องสมุด ให้เหมาะสมกับเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ได้ตลอดเวลาและหลากหลาย	4.60	0.672	มากที่สุด
3	จัดหาวารสาร และสิ่งพิมพ์ต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าหาความรู้ และความบันเทิงอย่างเหมาะสม	4.17	0.823	มาก
4	จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนของโรงเรียนมีนิสัยรักการอ่าน	4.45	0.579	มาก
5	จัดทำสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานรวมทั้งประเมินผลงานที่ปฏิบัติตลอดภาคเรียน	4.45	0.590	มาก

ตารางที่ 17 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้(ต่อ)

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6	ให้บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตและการใช้คอมพิวเตอร์	4.35	0.671	มาก
โดยภาพรวม		4.41	0.681	มาก

จากตารางที่17 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.41$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย(S.D.=0.681) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้อง ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.17-4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.579-0.823 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น การจัดบรรยากาศและพัฒนาสถานที่ห้องสมุดให้เหมาะสมกับเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ได้ตลอดเวลาและหลากหลาย มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด($\bar{X}=4.60, S.D.=0.672$) รองลงมา คือ จัดทำสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานรวมทั้งประเมินผลงานที่ปฏิบัติตลอดภาคเรียน($\bar{X}=4.45, S.D.=0.590$) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนของโรงเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ($\bar{X}=4.45, S.D.=0.579$) และจัดหาวารสาร และสิ่งพิมพ์ต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าหาความรู้ และความบันเทิงอย่างเหมาะสม มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด($\bar{X}=4.17, S.D.=0.823$)

ตารางที่ 18 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการศึกษา

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ดำเนินงานในด้านการจัดระบบการนิเทศเตรียมเอกสาร แบบฟอร์มเครื่องมือในการนิเทศ	4.22	0.905	มาก
2	นิเทศการสอนของครูให้คำแนะนำเพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.25	0.764	มาก
3	สรุปผลการดำเนินงานและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.11	0.708	มาก
โดยภาพรวม		4.19	0.792	มาก

จากตารางที่ 18 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.19$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย (S.D.=0.792) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้อง ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.11-4.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.708-0.905 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ใน

ระดับมากทุกข้อโดย มีการนิเทศการสอนของครู ให้คำแนะนำเพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด($\bar{X}=4.25, S.D.=0.764$) รองลงมา คือ ดำเนินงานในด้านการ จัดระบบการนิเทศเตรียมเอกสาร แบบฟอร์มเครื่องมือในการนิเทศ($\bar{X}=4.22, S.D.=0.905$) และสรุปผลการดำเนินงานและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด($\bar{X}=4.11, S.D.=0.708$)

ตารางที่ 19 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการแนะแนว

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน ประสานความร่วมมือกับครู และผู้ปกครองในการแก้ปัญหา อย่างต่อเนื่อง	3.98	0.654	มาก
2	ให้คำปรึกษา ข้อมูลข่าวสาร และประสานงานในการเตรียมตัว และสมัครสอบสำหรับนักเรียนที่จบการศึกษา	4.29	0.839	มาก
โดยภาพรวม		4.14	0.741	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการแนะแนว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.14$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย ($S.D.=0.741$) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้อง ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 3.98-4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.654-0.839 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยการให้คำปรึกษา ข้อมูลข่าวสาร และประสานงานในการเตรียมตัวและสมัครสอบสำหรับนักเรียนที่จบการศึกษา มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด($\bar{X}=4.29, S.D.=0.839$) และดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนประสานความร่วมมือกับครู และผู้ปกครองในการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด($\bar{X}=3.98, S.D.=0.654$)

ตารางที่ 20 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ให้เป็นไปตามระบบงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยเป็นการบริหารงานปกติของสถานศึกษา	4.69	0.479	มากที่สุด
2	ประสานงานกับคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ของทุกฝ่าย ทุกมาตรฐานที่รับผิดชอบ	4.54	0.641	มากที่สุด

ตารางที่ 20 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา(ต่อ)

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3	รวบรวมผลการดำเนินงานและประเมินแต่ละมาตรฐาน สรุปรายงาน	4.51	0.501	มากที่สุด
4	จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองขอสถานศึกษา(SAR) รายงานผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.79	0.408	มากที่สุด
5	นำผลการประเมินตนเองมาประชุม เพื่อหา ข้อควรปรับปรุง และวางแผนการพัฒนา	4.65	0.477	มากที่สุด
โดยภาพรวม		4.64	0.501	มากที่สุด

จากตารางที่ 20 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.64$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย(S.D.=0.501) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง4.51-4.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง0.408-0.641 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองขอสถานศึกษา(SAR)รายงานผู้ที่เกี่ยวข้อง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด ($\bar{X}=4.79$,S.D.=0.408) รองลงมา คือ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามระบบงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยเป็นการบริหารงานปกติของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.69$,S.D.=0.479) นำผลการประเมินตนเองมาประชุม เพื่อหา ข้อควรปรับปรุงและวางแผนการพัฒนา ($\bar{X}=4.65$,S.D.=0.477) และรวบรวมผลการดำเนินงานและประเมินแต่ละมาตรฐาน สรุปรายงาน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ($\bar{X}=4.51$,S.D.=0.501)

ตารางที่ 21 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการส่งเสริมชุมชนในมีความเข้มแข็งทางวิชาการ

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์บริการให้ความรู้แก่ชุมชน บริเวณใกล้เคียงโรงเรียน	4.39	0.771	มาก
2	ร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์จัดทำเอกสารแผ่นพับส่งเสริมความรู้ แก่ชุมชน	4.04	0.880	มาก
3	สรุปและรายงานผลการส่งเสริมชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง ทางด้านวิชาการประจำภาคเรียนและประจำปีการศึกษา	4.10	0.661	มาก
โดยภาพรวม		4.15	0.770	มาก

จากตารางที่ 21 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการส่งเสริมชุมชนในมีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.15$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย($S.D.=0.770$) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้อง ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.39-4.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.661-0.880 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยการร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์บริการให้ความรู้แก่ชุมชนบริเวณใกล้เคียงโรงเรียน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด ($\bar{X}=4.39,S.D.=0.771$) รองลงมา คือ สรุปลและรายงานผลการส่งเสริมชุมชน ให้มีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการประจำภาคเรียนและประจำปีการศึกษา($\bar{X}=4.10,S.D.=0.661$) และร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์โดยจัดทำเอกสารแผ่นพับส่งเสริมความรู้แก่ชุมชน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด($\bar{X}=4.04,S.D.=0.880$)

ตารางที่ 22 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการ โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการกับโรงเรียนในสังกัดเอกชนและต่างสังกัด	4.23	0.821	มาก
2	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วม เป็นสมาชิกเครือข่าย สถาบัน สมาคม องค์กรต่างๆเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ	4.15	0.792	มาก
3	มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ต่อภารกิจต่างๆของโรงเรียนในสังกัด เอกชนเอกชน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะหรือดำเนินงานเพื่อการพัฒนากิจกรรมของโรงเรียน	4.13	0.820	มาก
โดยภาพรวม		4.17	0.811	มาก

จากตารางที่ 22 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.17$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย($S.D.=0.811$) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้อง ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.13-4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.792-0.820 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยการประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการ โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการกับโรงเรียนในสังกัดเอกชนและต่างสังกัด มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด($\bar{X}=4.23,S.D.=0.821$) รองลงมา คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย สถาบัน สมาคม องค์กรต่างๆเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X}=4.15,S.D.=0.792$) และมีส่วนร่วม รับผิดชอบ ต่อภารกิจต่างๆของโรงเรียนในสังกัดเอกชน เอกชน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะหรือดำเนินงานเพื่อการพัฒนากิจกรรมของโรงเรียน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด($\bar{X}=4.13,S.D.=0.820$)

ตารางที่ 23 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน
สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการ และการพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา	4.28	0.594	มาก
2	จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.27	0.666	มาก
3	รับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนจากสถาบันต่างๆ	3.52	0.850	มาก
โดยภาพรวม		4.02	0.703	มาก

จากตารางที่ 23 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการ
ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและ
สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.02$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการ
กระจายน้อย(S.D.=0.703) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้อง ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง
3.52-4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.594-0.850 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ใน
ระดับมากทุกข้อ โดยการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการ และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ใน
การจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด($\bar{X}=4.28$,S.D.=0.594) รองลงมา คือ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใน
การจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
($\bar{X}=4.27$,S.D.=0.666) และมีรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนจากสถาบันต่างๆ มีค่ามัชฌิมเลขคณิต
น้อยที่สุด($\bar{X}=3.52$,S.D.=0.850)

ตารางที่ 24 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	กำหนดแนวปฏิบัติของครูผู้สอน ครุมีหน้าที่อื่นๆเกี่ยวกับ งานวิชาการ	4.52	0.501	มากที่สุด
2	จัดทำคู่มือปฏิบัติการงานบริหารวิชาการ	4.47	0.715	มาก
3	จัดทำเอกสารแบบฟอร์มงานวิชาการ	4.56	0.579	มากที่สุด
4	จัดทำตารางการเรียนการสอนรายห้อง, รายบุคคล, ตารางสอนรวม	4.22	0.896	มาก

ตารางที่ 24 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วกัน	4.35	0.707	มาก
	โดยภาพรวม	4.42	0.679	มาก

จากตารางที่ 24 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.42$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย(S.D.=0.679) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้อง ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.22-4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.501-0.896 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยการจัดทำเอกสารแบบฟอร์มงานวิชาการมีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$,S.D.=0.579) รองลงมา คือ กำหนดแนวปฏิบัติของครูผู้สอนครูมีหน้าที่อื่นๆเกี่ยวกับงานวิชาการ($\bar{X}=4.52$,S.D.=0.501) จัดทำคู่มือปฏิบัติการงานบริหารวิชาการ($\bar{X}=4.47$,S.D.=0.715) และจัดทำตารางการเรียนการสอนรายห้อง, รายบุคคล, ตารางสอนรวม มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด($\bar{X}=4.22$,S.D.=0.896)

ตารางที่ 25 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	สำรวจและศึกษารายการหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.60	0.504	มากที่สุด
2	ประสานหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อคัดเลือกหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด	4.50	0.513	มากที่สุด
3	พิจารณาคัดเลือกหนังสือแบบเรียนแบบฝึกหัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษา	4.60	0.572	มากที่สุด
4	ประสานกับหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อดำเนินการสั่งซื้อหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด	4.45	0.834	มาก
5	ประสานหัวหน้าสายชั้นในการตรวจรับหนังสือแบบเรียนแบบฝึกหัด และตรวจนับจำนวน	4.42	0.832	มาก
6	กลุ่มสาระการเรียนรู้รับหนังสือเรียนเพื่อไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.36	0.823	มาก
	โดยภาพรวม	4.49	0.679	มาก

จากตารางที่ 25 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.49$) ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย(S.D.=0.679) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้อง ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.36-4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง0.504-0.834 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น การพิจารณาคัดเลือกหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่ามัชฌิมเลขคณิต($\bar{X}=4.60$,S.D.=0.572) รองลงมา คือ สำรวจและศึกษารายการหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้($\bar{X}=4.60$,S.D.=0.504) ประสานหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อคัดเลือกหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด($\bar{X}=4.50$,S.D.=0.513) ประสานกับหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อดำเนินการสั่งซื้อหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด($\bar{X}=4.45$,S.D.=0.834) และกลุ่มสาระการเรียนรู้รับหนังสือเรียนเพื่อไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด($\bar{X}=4.36$,S.D.=0.823)

ตารางที่ 26 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

(n=27)

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	วางแผนปฏิบัติงาน และให้บริการครูโดยการจัดทำโครงการ E-Learning	3.86	0.771	มาก
2	ให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่ครู บุคลากรและนักเรียนในโรงเรียน	4.20	0.651	มาก
3	บริการฝึกอบรมบุคลากรในการใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสร้างสื่อการเรียนการสอน	4.09	0.825	มาก
4	จัดระบบดูแล ซ่อมบำรุง จัดหา ซื่ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี	4.33	0.589	มาก
5	ร่วมกับงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน จัดทำเว็บไซต์โรงเรียน นำเสนอข้อมูลโรงเรียนผ่านทางเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบัน	4.11	0.898	มาก
6	เปิดกิจกรรมชมรมคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนที่มีความสนใจ	3.77	0.914	มาก
7	ประสานร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา การใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานวิชาการกับบุคลากรภายในสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น	4.25	0.659	มาก
โดยภาพรวม		4.09	0.758	มาก

จากตารางที่ 26 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายน้อย ($S.D.=0.758$) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้อง คำมีช้ขมิเลขคณิตอยู่ระหว่าง 3.77-4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.589-0.914 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยการจั้ดระบบดูแล ซ่อมบำรุง จั้ดหา ซั้ด อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีมีคำมีช้ขมิเลขคณิตมากที่สุด ($\bar{X}=4.33, S.D.=0.589$) รองลงมา คือ ประสานร่วมมือในการผลิต จั้ดหา พัฒนา การใช้สื่อวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจั้ดการเรียน การสอน และพัฒนางานวิชาการกับบุคลากรภายในสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ($\bar{X}=4.25, S.D.=0.659$) ให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่ครู บุคลากรและนักเรียนในโรงเรียน ($\bar{X}=4.20, S.D.=0.651$) ร่วมกับงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน จั้ดทำเว็บไซต์โรงเรียน นำเสนอข้อมูลโรงเรียนผ่านทางเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบัน ($\bar{X}=4.11, S.D.=0.898$) และเปิดกิจกรรมชมรมคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนที่มีความสนใจ มีคำมีช้ขมิเลขคณิตน้อยที่สุด ($\bar{X}=4.25, S.D.=0.66$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient) ดังรายละเอียดในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน
ที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน

(n=27)

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน				
	การมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ(X_1)	การมีส่วนร่วม ในการดำเนินการ (X_2)	การมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์ (X_3)	การมีส่วนร่วม ในการประเมิน ผล (X_4)	X_{tot}
การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น(Y_1)	.617**	.523**	.213**	.182*	.410**
การวางแผนงานด้านวิชาการ (Y_2)	.698**	.522**	.419**	.471**	.583**
การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (Y_3)	.758**	.456**	.632**	.588**	.692**
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (Y_4)	.843**	.565**	.683**	.580**	.757**
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Y_5)	.624**	.425**	.688**	.625**	.682**
การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียน (Y_6)	.675**	.463**	.686**	.665**	.714**
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา (Y_7)	.743**	.495**	.675**	.524**	.697**
การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (Y_8)	.470**	.337**	.562**	.561**	.558**
การนิเทศการศึกษา(Y_9)	.538**	.559**	.799**	.657**	.746**
การแนะแนว (Y_{10})	.422**	.348**	.684**	.548*	.592**
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา (Y_{11})	.481**	.328**	.311**	.470**	.440**
การส่งเสริมชุมชนในมีความเข้มแข็งทางวิชาการ (Y_{12})	.375**	.537**	.649**	.312**	.554**
การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (Y_{13})	.369**	.485**	.523**	.217**	.467**
การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถาน ประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (Y_{14})	.432**	.412**	.465**	.465**	.506**
การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน วิชาการของสถานศึกษา (Y_{15})	.464**	.416**	.652**	.774**	.667**
การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ใน สถานศึกษา (Y_{16})	.625**	.343**	.445**	.366**	.502**
การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Y_{17})	.593**	.644**	.896**	.623**	.808**
Y_{tot}	.758**	.632**	.820**	.686**	.833**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 27 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี(X_{tot}) กับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี (Y_{tot}) โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน($r=0.833^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี(X_{tot}) กับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี(Y_{tot}) แต่ละด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี(X_{tot}) สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา(Y_{17}) มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ($r=0.808^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี (X_{tot}) สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น(Y_1) มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ($r=0.410^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี(Y_{tot}) กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี(X_{tot}) แต่ละด้านด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี(Y_{tot}) กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (X_3) มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ($r=0.820^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี (Y_{tot}) กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ(X_2) มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด($r=0.632^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี กับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี กับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี มีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่คล้ายตามกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี 2) การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 27 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน 2 คน และครู 2 คน รวมทั้งสิ้น 162 คน ได้รับแบบสอบถามแบบสมบูรณสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ 162 ฉบับ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของกรรมการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดของโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff) และการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

2. การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การนิเทศการศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การแนะแนว การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการส่งเสริม

3. และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

4. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับมาก ($r=0.833^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา การแนะแนว การวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี มีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อให้ทราบสภาพที่แท้จริงที่เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ จึงอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เนื่องจากโรงเรียนถือเป็นสถาบันของชุมชนที่ช่วยอบรม พัฒนาเด็กในชุมชนให้เติบโตเป็นคนที่มีคุณค่าแก่ชุมชนและสังคมนั้นๆ จึงจำเป็นที่ต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีสิทธิรับรู้ส่วนได้ส่วนเสียในผลประโยชน์ที่จะเกิดจากโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิณฉวีตร ปะโคทัง ที่ศึกษาเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนกัมมธรรมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่นมีอยู่ 5 กลุ่มใหญ่ คือ 1)การมีส่วนร่วมกับองค์กรส่วนท้องถิ่น 2)การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3)การมีส่วนร่วมแบบเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน 4)การมีส่วนร่วมในการระดมทุน 5)การมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และยังพบว่า มีรูปแบบที่เป็นกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น 5 ประการ คือ 1) การระดมความคิด 2) การร่วม

วางแผน 3) การร่วมลงมือทำ 4) การร่วมติดตามประเมินผล 5) การรับประโยชน์ร่วมกัน ส่วนเงื่อนไขการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเงื่อนไขที่ส่งเสริมและสนับสนุนอยู่ 5 ประการ คือ 1) การมีผู้นำทางศาสนาให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญของการศึกษา 2) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนช่วยเหลือสนับสนุนอย่างจริงจัง 3) มีการรวมกลุ่มกันเองในชุมชนหลายกลุ่ม 4) คณะครูมีความสามัคคีและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 5) ผู้บริหารเป็นที่ยอมรับของคณะครูและชุมชน ส่วนเงื่อนไขการมีส่วนร่วมน้อยในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ามี 2 ประการ คือ 1) ชุมชนขาดความรู้เรื่องการดำเนินงานของโรงเรียนในเรื่องการจัดการเรียนการสอน 2) เงื่อนไขเกี่ยวกับระบบราชการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยญา อภิบาลกุล ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา: กรณีศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการบริหารงานใน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป โดยกลุ่มที่ศึกษาคือ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสรุปผลดังต่อไปนี้ 1) กระบวนการบริหารงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ด้านบริหารงานบุคคล มีความเหมาะสมอยู่ระดับน้อย เรียงตามลำดับ ได้แก่ การร่วมวางแผนประเมินความต้องการและกำหนดความต้องการของบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การร่วมวิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรในเรื่องแผนอัตรากำลังบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษามีความต้องการแก้ไขด้านนี้อยู่ในระดับมาก สำหรับความต้องการพัฒนาด้านการบริหารวิชาการอยู่ระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ การร่วมประชุมจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การร่วมติดตามประเมินผล และปรับปรุงแผนการบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และการร่วมจัดทำแผนการบริหารและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ทิศนะและข้อเสนอแนะของกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ (1) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาบางส่วนขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการบริหารและการจัดการศึกษา (2) ควรมีการอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา (3) ไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ และไม่มีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา (4) ควรมีระเบียบการปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับการบริหารและการจัดการศึกษา และ (5) ศูนย์รวมอำนาจยังอยู่ที่ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีอำนาจ ควรมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา 2) กระบวนการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านการบริหารงานด้านวิชาการมีความเหมาะสมอยู่ระดับปานกลาง แต่มีความต้องการแก้ไขและต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การร่วมประชุมจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา การสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาวิจัย การจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ส่งเสริมปรับปรุงและพัฒนาให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา ทิศนะและ

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (1) คณะกรรมการสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการทำงานของสถานศึกษา (2) ควรมีการจัดอบรมและพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา (3) คณะกรรมการสถานศึกษาไม่รับทราบหน้าที่ของตนเอง และไม่มีเวลามาร่วมประชุม (4) ควรมีระบบการสร้างขวัญกำลังใจและแรงจูงใจ (5) คณะกรรมการสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา ควรเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกด้าน 3) การพัฒนากระบวนการบริหารงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ทั้ง 2 กลุ่ม มีความต้องการพัฒนาตามขั้นตอน ดังนี้ (1) ให้มีการประเมินศักยภาพความรู้ และความสามารถในการบริหารและการจัดการศึกษา (Competencies Assessment) (2) ให้มีการฝึกอบรมเข้าโดยเน้นเนื้อหาสาระในการบริหารและการจัดการศึกษา (Intensive Training) (3) ให้มีการศึกษาดูงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารและการจัดการศึกษา (Field Study) (4) ให้มีการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง (Practice) และ (5) ให้มีการประเมินผลและพัฒนาต่อไป (Evaluation & Development)

2. พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด เมื่อเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การนิเทศการศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การแนะแนว การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เนื่องจากงานวิชาการถือเป็นหัวใจของการบริหารจัดการโรงเรียน โดยโรงเรียนมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ตรงตามหลักสูตรและเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภาก วงษ์นาคเพ็ชร ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและเทียบโอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนิเทศ การแนะแนว การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การ

ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวิตา ทองเชิง ที่ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน และด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

3. จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับมาก ($r=0.833^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนเปิดกว้างให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ หรือรับฟังความคิดเห็นในการบริหารจัดการงานด้านอื่นเพื่อให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งโคเฮน และ อัฟฮอฟท์ (Cohen and Uphoff) ที่ว่าองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ที่สำคัญด้านหนึ่งคือ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการ และการร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของดีลานีย์ (Delaney) ได้ศึกษาความร่วมมือของผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับท้องถิ่น ภายใต้ระบบของโรงเรียนแห่งรัฐสาธารณะ โดยเน้นการศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีบทบาทในฐานะตัวแทนที่อยู่ในคณะกรรมการโรงเรียนที่เป็นตามระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนความพึงพอใจ ไม่พอใจต่อช่องทางการสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่า 1) ความแตกต่างของการมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับบทบาทในการตัดสินใจของผู้ปกครองกับนักศึกษามีผลทำให้เกิดความตึงเครียดระหว่างกลุ่มทั้ง 2 ได้ 2) ช่องทาง การสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองที่เหมาะสมจะต้องเกี่ยวข้องกับเด็กหรือสถานการณ์ที่ไม่ก่อให้เกิดการโต้แย้งระหว่างกันได้ 3) เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบสองทางอย่างเปิดเผยและต่อเนื่อง จะเพิ่มให้ผู้ปกครองมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมมากขึ้น 4) การที่ไม่ส่งเสริมให้มีการร่วมมืออย่างใกล้ชิดและเปิดเผย จะนำไปสู่การโต้แย้งและประท้วงเกิดขึ้นได้ 5) เสียงเรียกร้องจากนักธุรกิจ มีอาชีพ มีบทบาทมากกว่าเสียงเรียกร้องจากบุคคลกลุ่มอื่นๆ ในการทำให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการ และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของบาร์เน็ตท์ (Barnett) ที่ได้ศึกษาถึง ความคิดเห็นของการบริหารงานวิชาการ พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการของการบริหารงานวิชาการ ข้อมูล รายบุคคลในระดับลึกจะถูกนำไปรวบรวมที่สำนักงานบริหารวิชาการ

ทำให้ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายวิชาการ สามารถเรียกใช้ข้อมูลต่าง ๆ ทำให้มีความตั้งใจและร่วมมือในการทำงาน รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ วงษ์นาคเพ็ชร ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและเทียบโอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนิเทศ การแนะแนว การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนควรให้ความสำคัญแก่คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ในการมีส่วนร่วมในการ บริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ทำให้กระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ควรมีการประชุมหารือ เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนทั้งในด้านการจัดการศึกษา การใช้สื่อการเรียนการสอน และติดตามประเมินผลการดำเนินการ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ผู้บริหาร และคณะครู ควรเปิดโอกาสและร่วมมือกับชุมชน โดยรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อนำเอาข้อเสนอแนะมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับการบริหารและพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนหรือการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546, 2.
- _____ .คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546, 32
- _____ .หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551, 4
- _____ .หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2553, 3.
- _____ .แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2555, 21.
- จิณฉวีตร ปะโคทัง. “รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนกัมพรารมณณ์ จังหวัดศรีสะเกษ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549 บทคัดย่อ.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การศึกษานอกระบบโรงเรียนกับการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550, 9-10.
- ฉลาด จันทสมบัติ. “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น.” วารสารชัยญา อภิบาลกุล. “รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษา ภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา: กรณีศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น.”(วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์คุชฎบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545), บทคัดย่อ การบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2, 1 (มกราคม-เมษายน 2553): 176-177.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร.”(ปริญญานิพนธ์ครุศาสตร์คุชฎบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย2540), 19
- _____ . “สถานศึกษากับชุมชน.” ในประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา หน่วยที่ 8-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550), 189.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. “สถานศึกษากับชุมชน.” ในประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา หน่วยที่ 8-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550), 191.

- ปัญญา แก้วส่อง. “รูปแบบทางสังคม-จิตวิทยาสำหรับการอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา” วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2531), 14, อ้างถึงใน ชูชาติ พวงสมจิตร, “สถานศึกษากับชุมชน,” ในประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา หน่วยที่ 8-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550), 193.
- ประเทือง สังข์นาค. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2546), 11.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2546), 2.
- พจนีย์ มั่งคั่ง. “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุทธศาสตร์การสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.” (วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549), 33.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 (สิงหาคม 2542), 15-19.
- พิธาน พื้นทอง. “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุขฎิบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548), 39.
- มาเรียม นิลพันธุ์. วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 3 (นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551), 120.
- มุทิตา แพทย์ประทุม. “รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม.” (วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549), 13.
- รัตติกร ผรณสุวรรณ. “การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษากับหน่วยงานเครือข่าย.” (วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), 36.
- วินิจ เกตุขำ. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546, 1
- วัฒน์ ปาละพันธุ์. “ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ศรีราชา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี.” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546), บทคัดย่อ.
- ศรีวรรณ เกียรติสุรนนท. “การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรเอกชน จังหวัดศรีสะเกษ.” วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น 10, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2554): 225-235.

- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. “การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.” (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542), 214.
- สมุท ขำนาถ. “การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.” (วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546), 54.
- สายสมร ศักดิ์คำดวง. “การพัฒนาตัวชี้วัดในการบริหารจัดการที่ดีสำหรับโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.” (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551), 247.
- สุวิชา วิริยมานุวงศ์. “การวิจัยและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.” (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, 2554), 27.
- โสภ วงษ์นาคเพ็ชร์. “การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2.” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553), 130.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **การบริหารจัดการที่สถานศึกษา** (กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา, 2542), 1-2.
- _____. **การปฏิรูประบบการเรียนรู้** (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การ ศาสนา, 2543), 30-32.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559** (กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555), 21.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4. “เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551.”, **วารสารวิชาการ** (2554): 11-12.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550, 25-51.
- สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. **ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา** (กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2547), 4
- สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน ๒๕๕๔)** (กรุงเทพฯ: บริษัท ออฟเซ็ท พลัส จำกัด), 11.
- อภิชาติ แก่นน้อย. “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2” (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549), 120-121

ภาษาต่างประเทศ

- Barnett, Ronald. **The Ideal of Academic Administration 2006**, accessed :
1 Jul 2010. Available from <http://interscience.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-9752.1993.tb00654.x/abstract>
- Best, John W., *Research in Education* (New Jersey : Prentice-Hall Inc.,1970),190.
- Cohen, John M. and Noman T. Uphoff. **Rural Development Participation: Concepts and Measures for project Design, Implementation and Evaluation**, accessed July 20, 2011, available from <http://www.popline.org/node/499235>
- Cohen, J.M., and N.T. Uphoff. "Participation's place in Rural development Seeking Clarity Through Specificity." *World Development* 8, 3 (1980) : 223.
- Cronbach, Lee J. *Essentials of Psychological Testing*,3 ed. (New York :Harper & Row Publisher,1974),161.
- Delaney, Rebecca k. "Parent Participation in Distric-Level Curriculum Decision Making: A year in the life of a School District" *Dissertation Abstracts International*, 60(7) (January, 2000), 2338-A.
- Faber, Charles F. and Gilbert F. Sherron, **Elementary School Administration Theory and Practice** (New York : Rinchert and Winston, 1970), 212. 212.
- Forest, James and Kevin Kinser. **Higher Education in the United States: An Encyclopedia** (Oxford : ABC-CLIO, 2002), 1.
- Fry, Heather Steve Ketteridge and Stephanie Marshall, **A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education : Enhancing Academic Practice**, 3rd ed. (New York :Taylor & Francis, 2009), 68.
- Gustavo, Wilches-Chaux. "The meaning of Participation. in Brand, PeterCharles." *Community participation : Proceedings* (Habinte, 1992) : 4.
- H. Goodhart. **The Instrument and Expressive Characteristics of Public Secondary School and Effectiveness** (New York : McGraw – Hill, 1991), abstract.
- Katz, Daniel and Robert L. Kahn. **The Social Psychology of Organization**, 2nd ed. (New York : John Wiley & Son, 1978),20.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size For Research Activities", **Educational and Psychological Measurement** 30, 3 (November1970) : 608 – 610.

- Likert, Rensis. **New Patterns of Management** (Tokyo: McGraw – Hill book company, 1961), 73-74.
- Marc, Holzer and Callahan, Kathe. **Government at work: Best practices and model programs**, (CA: SAGE Publications Inc, 1998), 133-135.
- Miller, Van. **The Public Administration of American School Systems** (New York: The Macmillan Company, 1955), 175
- Mohammand, Douglah. **Some Perspective on the Phenomenon of Participation**. accessed July 20, 2011, available from accessed <http://aeq.sagepub.com/content/20/2/88.full.pdf>
- Sumption, M. R. and Y. Engstrom, **School-community relations** (New York: McGraw-Hill Book Company, 1966), 6-8.
- Sergiovanni, Thomas J. and others. **Educational Governance and Administration** (New Jersey: Prentice-Hall, 1980), 267-268.
- _____, **Educational Governance and Administration** (New Jersey : Prentice – Hall, Inc., 1981), 267-268.
- Shadid, Wasif, Wil Prins, and Peter Jacobus Maria Nas. **Access and Participation: A Theoretical Approach in Participation of the poor in Development** (New York: McGraw-Hill, 1982), 356.
- Vick, Julia Miller, Mary S. Jennifer, and Morris Heiberger. **The Academic Job Search Handbook**, 4th ed. (Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 2008), 7.
- Williams, Erwin. **Participation Management: Concept, Theory and Implementation** (Atlanta: Georgia State University, 1976), 138.
- Whang, In-Joung. **Management of rural change in Korea: The Saemaul Undong** (Seoul: Seoul National University Press, 1981), 94-99.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร.พนิดา คล้อสวัสดิ์
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐม เขต 2

2. ดร.ศศกร ไชยคำหาญ
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง อำเภอเมืองนนบุรี จังหวัดนนบุรี

3. ดร.ชวน ภารังกุล
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาคณะครุศาสตร์
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

4. ดร.ธีระพร อายุวัฒน์
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านหนองแหน อำเภอดู่ฮ่ง จ.สุพรรณบุรี

5. ดร.ชนิษฐา พลายเพชร
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดสามจุ่น อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอตกลงเครื่องมือวิจัยและรายชื่อโรงเรียน

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือวิจัย

ที่	โรงเรียน	สังกัด
1	โรงเรียนอักษรประสิทธิ์	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เขต 1
2	โรงเรียนอนุบาลกิตติกร	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เขต 1
3	โรงเรียนวรรณรัตน์วิทยา	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เขต 1
4	โรงเรียนวัฒนะโชติ	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เขต 1
5	โรงเรียนวัฒนาชัยนาท	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เขต 1

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย

Scale: ALL VARIABLES Case Processing Summary

	N	%
Valid	30	100.00
Cases Excluded ^a	0	0
Total	30	100.00

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.994	125

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและรายชื่อโรงเรียน

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
การเก็บข้อมูลการทำวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับ
การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี
ของนางสาวยิ่งลักษณ์ ศรีทองอ่อน
นักศึกษาปริญญาโท
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1	โรงเรียนอนุบาลดวงแก้ว	15	โรงเรียนรัตนไพศาล
2	โรงเรียนสหวิทย์	16	โรงเรียนภวนาภิรมย์ทิพย์
3	โรงเรียนวิทย์ศึกษา	17	โรงเรียนย่อแซฟอุปถัมภ์
4	โรงเรียนศุภลักษณ์	18	โรงเรียนอนุบาลพระประสาธิตวิทยา
5	โรงเรียนเอกชนการกุศลวัดสกุลปักซี่	19	โรงเรียนอนุบาลเขาพระ
6	โรงเรียนอำนวยการ	20	โรงเรียนอนุบาลอุทิศวิทยา
7	โรงเรียนคีรี	21	โรงเรียนศรีรัตนวิทยา
8	โรงเรียนดอนเจดีย์พิทยาคม	22	โรงเรียนปัญญาประเสริฐ
9	โรงเรียนแม่พระประจักษ์	23	โรงเรียนอนุบาลยอดไม้งาม
10	โรงเรียนอนุบาลเตือนจิตร	24	โรงเรียนอนุบาลปราณี
11	โรงเรียนรัตนศึกษา	25	โรงเรียนอนุบาลวชิรา
12	โรงเรียนปริดาวิทย์	26	โรงเรียนประทีปศึกษา
13	โรงเรียนสมถวิลอนุบาล	27	โรงเรียนศุภลักษณ์ด่านช้าง
14	โรงเรียนอุภัยภาดาวิทยาลัย		

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี

ตอนที่1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าของข้อมูลที่ตรงกับสภาพเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

21-30 ปี

31-40 ปี

41-50 ปี

51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

อื่นๆ(โปรดระบุ)

4. ตำแหน่งในปัจจุบัน

ผู้บริหาร

คณะกรรมการบริหารโรงเรียน

ครู

5. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ต่ำกว่า 2 ปี

ตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป

ตอนที่2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับช่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหาร
โรงเรียนในโรงเรียนของท่าน

- 5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมาก
3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติปานกลาง
2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติน้อย
1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ							
1	คณะกรรมการบริหารโรงเรียน มีการกำหนดความต้องการจำเป็น ของโรงเรียน						
2	มีการจัดลำดับก่อนหลัง การเริ่มต้น และการกำหนดสิ่งที่จะต้องทำ						
3	มีการแสวงหาความต้องการ ความ จำเป็นและลำดับก่อนหลังของ ผู้ร่วมงานอื่น						
4	มีการดำเนินการต่อเนื่อง และแสวงหา สิ่งที่จะต้องกระทำเพิ่มเติม						
5	มีการปฏิบัติงานด้วยการพิจารณา ผู้ร่วมงาน การประชุมปรึกษาหารือ การเลือกผู้นำการบริหารงานบุคคล						
6	มีการติดต่อประสานประโยชน์อย่าง สร้างสรรค์						
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ							
7	มีการสนับสนุนด้านงบประมาณ						
8	มีการสนับสนุนด้านบุคลากร						
9	มีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์						
10	มีการสนับสนุนด้านบริหารจัดการ						
11	มีการประสานงานที่ดี						

ข้อ	การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
12	มีการเข้าร่วมในโครงการกับโรงเรียน						
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์							
13	การได้รับผลประโยชน์ทางวัตถุที่เป็น รายได้หรือทรัพย์สิน						
14	การได้รับผลประโยชน์ทางสังคม ด้านการเรียนรู้ และการได้รับบริการ ที่ดี						
15	การได้รับผลประโยชน์ทางสังคม ด้านความสุข ความพึงพอใจ						
16	การได้รับผลประโยชน์ส่วนตัว ด้านการได้มีโอกาสใช้อำนาจทางสังคม						
17	การได้รับผลประโยชน์ส่วนตัว ด้านความนิยมนับถือตนเอง						
18	การได้รับผลประโยชน์ส่วนตัว ด้านความมั่นใจในตนเอง						
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล							
19	การประเมินผลการทำงานของโรงเรียน						
20	มีการประเมินผลกระทบจากการ ทำงานของโรงเรียน						
21	มีการประเมินผลกิจกรรมทางสังคม						
22	การประเมินความเห็นจากสาธารณะ						
23	การประเมินความเห็นของผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง						
24	การติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาการ บริหารงาน						

ตอนที่3 แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ในระดับช่องการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนของท่าน

- 5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	ขอบข่ายงานวิชาการ 17 ด้าน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น							
1	สำรวจแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา ท้องถิ่นทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา คุณภาพการศึกษา						
2	จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่ ครู สถานศึกษาอื่น บุคลากร หน่วยงาน						
3	จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนา ให้เกิดองค์ความรู้						
4	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่ง เรียนรู้ทั้งใน และนอกโรงเรียน การ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุม ภูมิปัญญาท้องถิ่น						
5	ร่วมกับ กลุ่มงาน/งาน/กลุ่มสาระฯใน การสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภายในโรงเรียน						
การวางแผนงานด้านวิชาการ							
6	วางแผนกำหนดนโยบายทางวิชาการ ของโรงเรียน, ปฏิทินงานวิชาการ						

ข้อ	ขอบข่ายงานวิชาการ 17 ด้าน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
7	จัดทำแผนปฏิบัติการ / คู่มือ ปฏิบัติงานฝ่ายวิชาการ						
8	ดำเนินการเกี่ยวกับหน้าที่รับผิดชอบ ของฝ่ายวิชาการ มอบหมายงาน จัดทำโครงสร้างการบริหารงาน วิชาการ						
9	ประสานกับผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อ วางแผนการดำเนินโครงการ / กิจกรรมทางวิชาการ						
10	สรุปผลการปฏิบัติงานตามโครงการ						
การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา							
11	สำรวจความรู้ความสามารถของครู และความสอดคล้องครูกับหลักสูตร ของโรงเรียน ประสานกับกลุ่ม บริหารงานบุคคลเพื่อจัดสรร อัตรากำลัง						
12	จัดตารางสอนนักเรียน ครู ตาราง การใช้ห้องเรียนและติดตามควบคุม การดำเนินการตามตารางสอนให้ ถูกต้องทั้งการเรียน และ การสอน						
13	กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการสอน แทน และติดตามผลการปฏิบัติงาน						
14	ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และ หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทำการ วิเคราะห์หลักสูตร						
15	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ						
16	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้น กระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และ เขียน						

ข้อ	ขอบข่ายงานวิชาการ 17 ด้าน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
17	จัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา						
18	มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา						
19	ดูแล กำกับ ติดตามการส่งแผนการจัดการเรียนรู้ของครูในแต่ละรายวิชา						
20	ตรวจบันทึกการเข้าสอนของครู						
21	ดูแล กำกับติดตามกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนะนำ กิจกรรมนักเรียน ชมรม ลูกเสือยุวกาชาด						
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา							
22	ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551						
23	เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร						
24	กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา						
25	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและแนวปฏิบัติการใช้หลักสูตร						
26	นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม						
27	ประเมิน / ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรกลุ่มสาระ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้							
➤ งานส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ							
28	ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้แสดงผลงานทางวิชาการ						

ข้อ	ขอบข่ายงานวิชาการ 17 ด้าน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
29	ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาส เข้าร่วมแข่งขันและทดสอบความรู้ ทางวิชาการของสถาบันอื่นในทุก ระดับ						
30	ส่งเสริมสนับสนุนการร่วมแข่งขัน ทางด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา จริยธรรม ทักษะ และความสามารถ						
31	ฝึกอบรมให้ความรู้กับนักเรียนก่อนที่ จะเข้าร่วมแข่งขันทางวิชาการกับ สถาบันอื่น						
32	สำรวจและรายงานผลปัญหา อุปสรรคและความสำเร็จของ กิจกรรมทางวิชาการ ต่อผู้อำนวยการ โรงเรียน						
33	ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูโดยการจัด อบรมสัมมนา ศึกษาดูงานตาม สถาบันต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาการ เรียนการสอน						
➤ งานแก้ไขปัญหาการเรียน							
34	จัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่มี ปัญหาการเรียน หรือไม่ผ่านการ ประเมินผล						
35	จัดเรียนซ้ำสำหรับนักเรียนที่ไม่ผ่าน การประเมินผล						
36	ประสานงานผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูประจำวิชา เพื่อ ติดตามแก้ไขปัญหาการเรียนนำไป ปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียน การสอน						

ข้อ	ขอบข่ายงานวิชาการ 17 ด้าน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน							
37	ดำเนินการในการสอบวัดผล ประเมินผลทั้งภายในและความร่วมมือกับภายนอก						
38	กำหนดระเบียบ แนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลของ สถานศึกษา						
39	ดำเนินการจัดซื้อเอกสาร แบบ ปพ. ต่างๆให้เพียงพอ						
40	ส่งเสริมนิเทศ ติดตาม พัฒนาครู และกำกับดูแลครูให้ดำเนินการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง จาก กระบวนการปฏิบัติ และผลงานแต่ ละรายวิชาให้สอดคล้องตาม มาตรฐานการศึกษา						
41	พัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผลให้ ได้มาตรฐาน						
42	ดำเนินการจัดทำข้อมูลวัดผลและ ประเมินผลการเรียนรู้ ติดตาม ตรวจสอบการกรอกข้อมูลของครูใน ระบบงานวัดผล และส่งต่องาน ทะเบียน						
43	วิเคราะห์และประเมินผลการเรียนรู้ ของนักเรียน						
44	ดำเนินการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของ นักเรียน ทั้งระหว่างเรียนและหลัง การประเมินผลร่วมกับผู้สอน และ กลุ่มงานอื่นที่เกี่ยวข้อง						
45	ศึกษารายละเอียดการเทียบโอนผล การเรียนรู้ของนักเรียน เทียบโอนผล การเรียนนักเรียนเพื่อดำเนินการให้ ถูกต้อง						

ข้อ	ขอบข่ายงานวิชาการ 17 ด้าน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
46	ดำเนินการรับคำร้องสอบแก้ตัว 0 ร มส มผ						
47	ประเมินผลการปฏิบัติงานการวัดผล และประเมินผล สรุปรายงาน ประจำปี						
➤ งานทะเบียน							
48	จัดทำแบบฟอร์ม คำร้องต่างๆที่ใช้ใน งานทะเบียน						
49	ตรวจสอบผลการจบการศึกษา ออก หลักฐานทางการศึกษา กรณีนักเรียน ย้ายโรงเรียนหรือจบการศึกษา ใบรับรองการเป็นนักเรียน						
50	เก็บเอกสาร/หลักฐานที่เกี่ยวข้อง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี อย่างเป็นระเบียบ						
51	จัดทำผลการเรียนเฉลี่ยGPAของ นักเรียน						
52	จัดทำ ตรวจสอบระเบียบแสดงผล การเรียน(ปพ.1)ให้ถูกต้องและเป็น ปัจจุบันเสมอ						
53	จัดทำแบบรายงานผลการจบ การศึกษา (ปพ.3) ต่อหน่วยงาน ต่างๆ ตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยให้ เสร็จสิ้นภายใน 30วัน หลังอนุมัติผล การเรียน						
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน							
54	ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยการบริหาร การ จัดการและพัฒนาคุณภาพงาน วิชาการในภาพรวมของโรงเรียน						

ข้อ	ขอข่างานวิชาการ 17 ด้าน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
55	ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการทำวิจัยของ ครูผู้สอนทุกคน						
56	ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการนำ ผลการวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์						
57	ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่ ผลงานการวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนและงานวิชาการ กับโรงเรียน บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น						
58	รวบรวมจัดทำรายงานการวิจัย						
การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้							
59	จัดทำแผนปฏิบัติงาน งบประมาณ โครงการของงานห้องสมุดให้เป็นไป ตามนโยบายของโรงเรียน						
60	จัดบรรยากาศและพัฒนาสถานที่ ห้องสมุด ให้เหมาะสมกับเป็นแหล่ง ค้นคว้าหาความรู้ได้ตลอดเวลาและ หลากหลาย						
61	จัดหาวารสาร และสิ่งพิมพ์ต่างๆที่ เป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าหา ความรู้ และความบันเทิงอย่าง เหมาะสม						
62	จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนของ โรงเรียนมีนิสัยรักการอ่าน						
63	จัดทำสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการ ดำเนินงานรวมทั้งประเมินผลงานที่ ปฏิบัติตลอดภาคเรียน						

ข้อ	ขอบข่ายงานวิชาการ 17 ด้าน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
64	ให้บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และการใช้คอมพิวเตอร์						
การนิเทศการศึกษา							
65	ดำเนินงานในด้านการ จัดระบบการนิเทศเตรียมเอกสาร แบบฟอร์ม เครื่องมือในการนิเทศ						
66	นิเทศการสอนของครู ให้คำแนะนำ เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น						
67	สรุปผลการดำเนินงานและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ						
การแนะแนว							
68	ดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนประสานความร่วมมือกับครู และผู้ปกครองในการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง						
69	ให้คำปรึกษา ข้อมูลข่าวสาร และประสานงานในการเตรียมตัวและสมัครสอบสำหรับนักเรียนที่จบการศึกษา						
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา							
70	ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามระบบงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยเป็นการบริหารงานปกติของสถานศึกษา						
71	ประสานงานกับคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของทุกฝ่าย ทุกมาตรฐานที่รับผิดชอบ						
72	รวบรวมผลการดำเนินงานและประเมิน แต่ละมาตรฐาน สรุปรายงาน						

ข้อ	ขอบข่ายงานวิชาการ 17 ด้าน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
73	จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ของสถานศึกษา(SAR) รายงานผู้ที่เกี่ยวข้อง						
74	นำผลการประเมินตนเองมาประชุม เพื่อหา ข้อควรปรับปรุงและวาง แผนการพัฒนา						
การส่งเสริมชุมชนในมีความเข้มแข็งทางวิชาการ							
75	ร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์บริการให้ ความรู้แก่ชุมชนบริเวณใกล้เคียง โรงเรียน						
76	ร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์โดยจัดทำ เอกสารแผ่นพับส่งเสริมความรู้แก่ ชุมชน						
77	สรุปและรายงานผลการส่งเสริม ชุมชน ให้มีความเข้มแข็งทางด้าน วิชาการประจำภาคเรียนและ ประจำปีการศึกษา						
การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น							
78	ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือใน การพัฒนาวิชาการ โดยมีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการกับ โรงเรียนในสังกัดเอกชน และต่าง สังกัด						
79	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วม เป็นสมาชิกเครือข่าย สถาบัน สมาคม องค์กรต่างๆ เพื่อการ พัฒนาวิชาชีพ						
80	มีส่วนร่วม รับผิดชอบ ต่อภารกิจ ต่างๆของโรงเรียนในสังกัด เอกชน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะหรือ ดำเนินงานเพื่อการพัฒนากิจกรรม ของโรงเรียน						

ข้อ	ขอบข่ายงานวิชาการ 17 ด้าน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวองค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา							
81	ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการ และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุวองค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา						
82	จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุวองค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา						
83	รับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนจากสถาบันอื่นๆ						
การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา							
84	กำหนดแนวปฏิบัติของครูผู้สอน ครูมีหน้าที่อื่นๆ เกี่ยวกับงานวิชาการ						
85	จัดทำคู่มือปฏิบัติการงานบริหารวิชาการ						
86	จัดทำเอกสารแบบฟอร์มงานวิชาการ						
87	จัดทำตารางการเรียนการสอนรายห้อง, รายบุคคล, ตารางสอนรวม						
88	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วกัน						
การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา							
89	สำรวจและศึกษารายการหนังสือแบบเรียนแบบฝึกหัด เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้						
90	ประสานหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อคัดเลือกหนังสือแบบเรียนแบบฝึกหัด						

ข้อ	ขอบข่ายงานวิชาการ 17 ด้าน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
91	พิจารณาคัดเลือกหนังสือแบบเรียนแบบฝึกหัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษา						
92	ประสานกับหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อดำเนินการสั่งซื้อหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด						
93	ประสานหัวหน้าสายชั้นในการตรวจรับหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัดและตรวจนับจำนวน						
94	กลุ่มสาระการเรียนรู้รับหนังสือเรียนเพื่อไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้						
การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา							
95	วางแผนปฏิบัติงาน และให้บริการครูโดยการจัดทำโครงการ E-Learning						
96	ให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่ครู บุคลากรและนักเรียนในโรงเรียน						
97	บริการฝึกอบรมบุคลากรในการใช้คอมพิวเตอร์ และโปรแกรมสำเร็จรูป และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสร้างสื่อการเรียนการสอน						
98	จัดระบบดูแล ซ่อมบำรุง จัดหา ซื่ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี						
99	ร่วมกับงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนจัดทำเว็บไซต์โรงเรียน นำเสนอข้อมูลโรงเรียนผ่านทางเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบัน						
100	เปิดกิจกรรมชมรมคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนที่มีความสนใจ						

ข้อ	ขอบข่ายงานวิชาการ 17 ด้าน	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
101	ประสานร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา การใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานวิชาการกับบุคลากรภายในสถานศึกษาบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น						

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือกรอกข้อมูลเพื่อการวิจัยมา ณ โอกาสนี้

นางสาวยิ่งลักษณ์ ศรีทองอ่อน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวยิ่งลักษณ์ ศรีตองอ่อน
 วัน/เดือน/ปีเกิด 1 เมษายน 2530
 ที่อยู่ 36 หมู่ 2 ตำบลบ้านกร่าง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี 72140
 ที่ทำงาน โรงเรียนอานวยเวทย์ ตำบลบ้านกร่าง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2545 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมต้น โรงเรียนอานวยเวทย์
 พ.ศ.2548 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลาย โรงเรียนบรมราชินีนาถราชวิทยาลัย
 พ.ศ.2552 สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.)
 วิชาเอกประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
 พ.ศ.2553 สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
 สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตร ภาษาเกาหลี ระดับ2
 KyungHee University, Republic of Korea
 พ.ศ.2554 ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2552-ปัจจุบัน ครู โรงเรียนอานวยเวทย์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี